

KOMISJONI OTSUS (EL) 2017/1021,**10. jaanuar 2017,****riigiabi SA.44727 2016/C (ex 2016/N) kohta, mida Prantsusmaa kavatses anda kontsernile Areva***(teatavaks tehtud numbri C(2016) 9029 all)***(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud artiklitele ⁽¹⁾ ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) Pärast eelteatamist teavitasid Prantsuse ametiasutused 29. aprillil 2016 komisjoni ümberkorraldusabist Areva kontsernile (edaspidi „Areva kontsern“), mida Prantsuse riik annab kontserni kahes järjestikuses kapitalisuu-
rendamises osalemise teel. Ametiasutused andsid komisjonile lisateavet 27. mai ja 6. juuli 2016. aasta kirjaga.
- (2) 19. juuli 2016. aasta kirjaga teatas komisjon Prantsusmaale oma otsusest algatada seoses kõnealuse abiga Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus. Prantsuse ametiasutused edastasid komisjonile oma märkused selle otsuse kohta 12. septembri 2016. aasta kirjaga.
- (3) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta (edaspidi „menetluse algatamise otsus“) avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽²⁾ 19. augustil 2016. Komisjon kutsus huvitatud kolmandaid isikuid üles esitama oma märkusi kõnealuse abi kohta Komisjon kutsus huvitatud kolmandaid isikuid üles esitama oma märkusi kõnealuse abi kohta.
- (4) Vastavasisulisi märkusi sai komisjon ettenähtud tähtaja jooksul järgmistelt huvitatud isikutelt: Urenco, Teollisuuden Voima Oyj (edaspidi „TVO“), Siemens, Areva kontsern ja veel üks kolmas isik, kes ei soovinud oma nime avalikustada. Komisjon edastas need märkused Prantsuse ametiasutustele, andes neile võimaluse esitada omapoolsed kommentaarid, mis komisjon sai 18. oktoobri 2016. aasta kirjaga.
- (5) Prantsuse ametiasutused esitasid komisjonile mitmeid lisamärkusi 30. novembril ning 7., 12., 21. ja 22. detsembril 2016.
- (6) Samaaegselt ümberkorraldusabiga seotud menetlusega teatasid Prantsuse ametiasutused 27. juulil 2016 komisjonile 3,3 miljardi euro suurusest päästmisabist, mida antakse emaettevõtjale Areva SA (edaspidi „Areva SA“) 2 miljardi euro suuruse laenu ning 100 % tütarettevõtjale Nouvel Areva (edaspidi „Nouvel Areva“) ⁽³⁾ võimaldatava 1,3 miljardi euro suuruse laenu näol. Need laenud kavatseti arvestada ümber nende kahe ettevõtja kapitaliks käesoleva otsuse esemeks oleva kapitalisuuarendamise käigus. Päästmisabist teatamise kohta, mis registreeriti numbri SA.46077 all, tehakse eraldi otsus.

⁽¹⁾ ELT C 301, 19.8.2016, lk 2.⁽²⁾ Vt allmärkus 1.⁽³⁾ Seda üksust kirjeldatakse käesoleva otsuse põhjenduses 33.

2. ABI ÜSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Abisaaja ja abi andmise taust

2.1.1. Kontserni Areva tutvustus

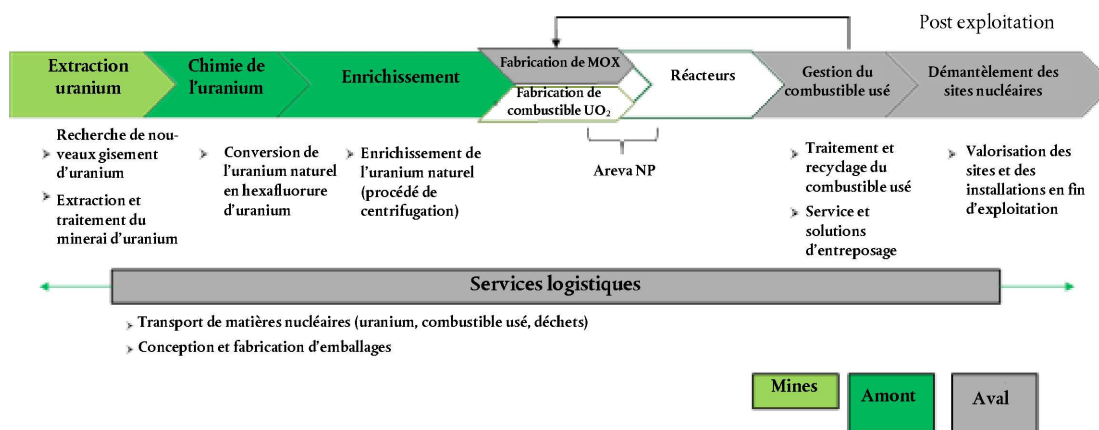
- (7) Areva kontsern on börsil noteeritud ettevõtja ning Prantsuse riik kontrollib seda otseselt või kaudselt 86,52 % ulatuses. Kontserni emaettevõtja Areva SA kuulub 28,83 % ulatuses otseselt riigile ja kaudselt tuumaenergia komisjonile (Commissariat à l'Energie Atomique, edaspidi „CEA“) ja Bpifrance Participation'ile, kes on Areva SA omanikud vastavalt 54,37 % ja 3,32 % ulatuses. Areva SA on Areva kontserni eri tütarettevõtjate omanik joonisel 2 toodud protsendimäärade ulatuses.
- (8) Areva kontsern teostab tuumaenergia turgudel tegevust, mis hõlmab kogu tsükli, keskendudes neljale tegevusharule:
- a) kaevandamine (kaevandusprojektidega seotud uuringud, arendustegevus, käitamine ja kaevandusalade heakorrastus), mis moodustas 2015. aasta käibest 18 %;
 - b) tuumkütusesükli algetapp (uraani ümbertöötlemine ja rikastamine, tuumkütuse tootmispehmoitete väljatöötamine ja kütuse tootmine), mis moodustas 2015. aasta käibest 28 %;
 - c) tuumkütusesükli hilisemad etapid (tuumajäätmete töötlemine ja ringlussevõtt MOX-kütusena, (*) tuumaenergeetika logistika, reaktorite sulgemine ja teenused), mis moodustas 2015. aasta käibest 19 %;
 - d) tuumareaktorid ja nendega seotud teenused (tuumareaktorite, sh laevadel kasutatavate reaktorite projekteerimine, valmistamine ja hooldus ning muud sekundaarsed teenused, nagu tuumaenergiaga seotud mõõtmised), mis moodustasid ettevõtja 2015. aasta käibest 34 %.
- (9) Teine, väiksema mahuga ja praegu tõhustatav tegevusvaldkond on taastuenergia. See tegevusala hõlmas Areva kontserni 2015. aasta käibest alla 1 %.
- (10) Üldjoontes vastavad need neli tegevusharu kahele ajalooliselt eraldiseisvale ja teineteist täiendavale tegevusvaldkonnale: i) tuumamaterjalide tsükkel, mis hõlmab tuumamaterjalide kaevandamist ja nendega varustamist, ja ii) tuumareaktoritega seotud tegevus. Kõnealustest valdkondadest esimeses tegutses ettevõtja Cogema ja teises ettevõtja Framatome, kuni need kaks ettevõtjat 2001. aastal ühinesid, moodustades Areva kontserni.

Joonis 1

Areva kontserni tegevuse skeem

LES MÉTIERS DU GROUPE

Les activités du Groupe Areva dans le secteur de l'énergie nucléaire s'articulent autour de quatre grands domaines:

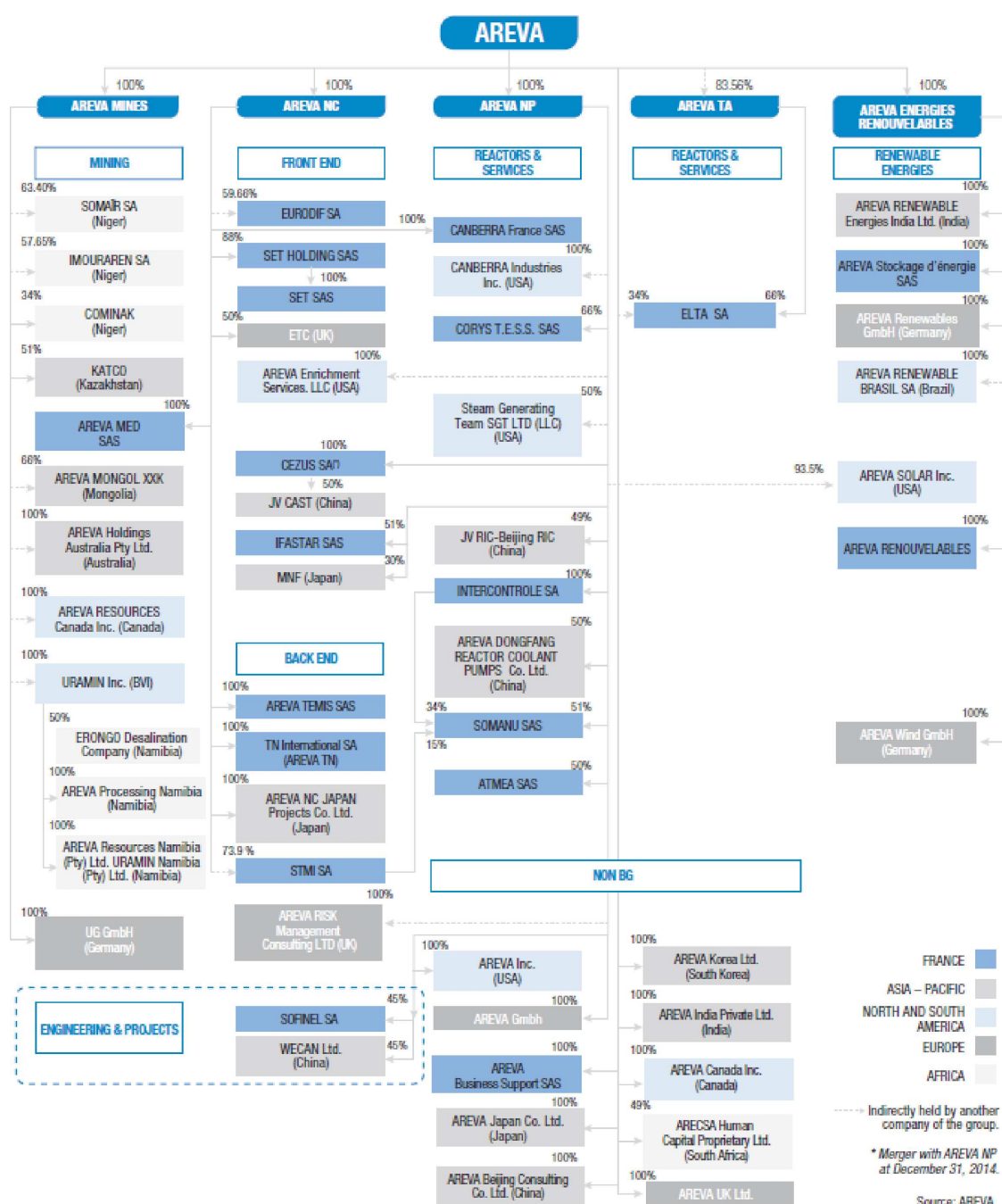


(*) Tuumareaktorist väljavõetud kasutatud tuumkütus sisaldab 94–95 % uraani (madal rikastustase) ja 1 % plutooniumi, mis mõlemad on ümber töödeldavad „uueks“ tuumkütuseks tuumaelektrijaamade jaoks segatud oksiidkütuse (Mixed Oxyde Fuel, MOX, seguoksiidkütus) kujul.

- (11) Nagu on näidatud joonisel 2, on eristamine kahe suure tegevusvaldkonna vahel ühinenud Areva kontsernis säilinud. Tuumareaktoritega seotud tegevus on koondatud tütarettevõtjasse Areva Nuclear Power („Areva NP“) (ja laevanduses kasutatavate reaktorite osas aatomienergia tehnilisse ühingusse (Société Technique pour l'Energie Atomique („Areva TA“)), samas kui tuumkütuse tsükliga seotud tegevus jaguneb tuumkütusega varustamisega tegeleva ettevõtja Areva Nuclear Cycle („Areva NC“) ja kaevandamisega seotud tütarettevõtja „Areva Mines“ vahel. Kuigi kütuseelementide valmistamine on seotud tuumamaterjalide tsükliga, tegeleb sellega siiski ettevõtja Areva NP, sest kütuseelementide arendamise ja tuumareaktorite projekteerimise vahel on suur sünergia ⁽⁵⁾.

Joonis 2

Areva kontserni lihtsustatud organisatsiooniline ülesehitus 31. detsembri 2014. aasta seisuga



⁽⁵⁾ Käesolevas otsuses edaspidi kasutatud mõiste „reaktoritega seotud tegevus“ hõlmab ka kütuseelemente, kui ei ole öeldud teisiti.

- (12) 31. detsembri 2015. aasta seisuga oli Areva kontsernis 39 537 töökohta. 2015. aastal ulatus ettevõtja käive 8,2 miljardi euron, 2014. aasta käive oli 8,3 miljardit eurot. Samas, kohaldades standardit IFRS 5 võõrandatava või lõpetatava tegevuse suhtes, ⁽⁶⁾ oli Areva kontserni avaldatud käibe suurus 4,2 miljardit eurot.

2.1.2. Areva kontserni majandusraskused

- (13) Areva kontserni majandusraskused on eeskätt tingitud tuumaenergia turul toimunud järsust pöördest ja alates 2008. aastast halvenenud majandus- ja finantskonjunktuurist. Lisaks sellele kandis Areva kontsern mõnede tööstusprojektidega seoses olulist kahju. Kontserni tulusus vähenes ka teatavate ostude ja teatava tegevuse arendamise tõttu.
- (14) Seoses esimese asjaoluga tuleb märkida, et 2011. aastal toimunud Fukushima õnnetus tõi kaasa järsu konjunkturi muutuse tuumaenergia turgudel. Pärast seda õnnetust peatati teatav arv reaktoreid ning mõned riigid, nagu Saksamaa ja Šveits, otsustasid lõpetada tuumaenergia kasutamise. Samuti peatati uute tuumaelektrijaamade projektid mitmes riigis, näiteks Hiinas. See avaldas mõju nii tuumkütuste kui ka reaktorite turgudele ning see mõju avaldas Areva kontserni majandustulemuste halvenemises.
- (15) Ka pikaajaliste rahastamisallikate ammendumine 2008. aasta finantskriisi tulemusel ning uued kehtivad ohutuseeskirjad võisid muuta keerulisemaks tuumaelektrijaamadega seotud väga kapitalimahukate projektide rahastamise.
- (16) Turu mahu vähenemine ja sellest tingitud ülevõimus avaldas mõju ajal, kui Areva kontsern oli otsustanud teha investeringuid oma tegevuse kaasajastamiseks, ning seetõttu suurenesid ka ettevõtja tegevuskulud. Selline olukord mõjutas otseselt rahavoogusid ja sundis ettevõtjat võtma laenu oma lühiajaliste projektide rahastamiseks. Samal ajal oli Areva kontsern seoses turuperspektiivide halvenemisega sunnitud oma vara alla hindama.
- (17) Mis puudutab teist asjaolu, siis tuleb märkida, et Areva kontsern kandis olulist kahju seoses teatavate tööstusprojektidega, esmajärjekorras seoses uue põlvkonna tuumaelektrijaama rajamisega kliendi Teollisuuden Voima (edaspidi „TVO“) jaoks Olkiluotosse Soomes („projekt OL3“).
- (18) Projekti juhtis konsortsium, mille 2003. aastal moodustas Areva kontsern Areva NP ja tema tütarettevõtja Areva GmbH (edaspidi „Areva GmbH“) vahendusel koos ettevõtjaga Siemens (edaspidi „konsortsium“). Ehitus on hilineanud ligikaudu üheksa aastat ja Areva kontsernil sellega seoses tekkinud lisakulud toovad kaasa hinnanguliselt 5,5 miljardi euro suuruse kahjumi ⁽⁷⁾. Areva kontsern andis oma emaettevõtja Areva SA vahendusel kliendile TVO kohustuste katteks tagatise, mille kehtivuse ja kohaldamisala on Prantsuse ametiasutused siiski kahtluse alla seadnud.
- (19) Seoses projektiga OL3 on vahekohtus algatatud ulatuslik vaidlus konsortsiumi ja TVO vahel, milles mõlemad pooled süüdistavad teist poolt ehituse olulises hilinemises ja tekkinud ülekuludes. Mõlemad pooled nõuavad teiselt poolelt mitme miljardi euro suurust kahjuhüvitist. [...] ⁽⁸⁾.
- (20) Konsortsium ja TVO alustasid läbirääkimisi laiaulatusliku lepingu sõlmimiseks, milles on kokku lepitud objekti uus üleandmistähtaeg ⁽⁸⁾ [...] ja mis lõpetab vaidluse vahekohtus [...] ⁽⁹⁾. [...].
- (21) Prantsuse ametiasutused kirjeldasid üksikasjalikult ka kahju, mis on seotud RJH projektiga (Jules Horowitzi reaktor – ehitamisjärgus olev uurimisotstarbeline tuumareaktor CEA Cadarache'i keskuses) ja [...] [...] tuumareaktori uuendamine [...] tuumaelektrijaamas), mille suurus ulatub praeguseks juba mitmesaja miljoni euron.

⁽⁶⁾ Võttes arvesse ettevõtjate Areva NP, Areva TA ja Canberra hiljutist võõrandamist, ei ole nende ettevõtjate tegevus arvatud Areva kontserni 2015. aasta konsolideeritud käibe hulka.

⁽⁷⁾ Hinnang on tehtud 2015. aasta lõpus.

⁽⁸⁾ Konfidentsiaalne teave.

⁽⁹⁾ Lepingus kannab see tähtaeg nimetust „Provisional Take Over Date“. Tegemist on kuupäevaga, millal juhul, kui lepingus sätestatud valmiduse ja teostamise tingimused on täidetud, antakse elektrijaam kliendile üle ja klient alustab elektritootmist.

⁽⁹⁾ Varade lahutamine on toiming, millega eraldatakse ettevõttest võõrandamisele kuuluv vara või tegevusvaldkonnad, mis ei kuulu võõrandamisele, ja millega antakse neile vajaduse korral juriidiline ja tegevuslik iseseisvus, mis neil varem puudus. [...].

- (22) Seoses kolmanda asjaoluga tuleb märkida, et Areva kontserni finantsseisund halvenes ka vähese tulusega ostude ja projektide tõttu eeskätt kaevandamisega seotud valdkondades (näiteks ettevõtja Uramin omandamine, mis tõi kaasa ligi [...] euro suuruse kahjumi) ning seoses taastuvenienergia.
- (23) Nimetatud põhjustel kandis Areva kontsern suurt kahju, mille kogusumma majandusaastatel 2011–2015 ületas 9 miljardit eurot. Selle kahjumi katmiseks ja tootmisvahendite kaasajastamiseks⁽¹⁰⁾ tehtud investeeringute rahastamiseks võttis Areva kontsern laenu samaaegselt nii pankadelt (edaspidi „pangalaen“) kui ka kapitaliturgudelt (edaspidi „võlakirjalaen“). Pärast pankade uute krediidiinide avamist 2016. aasta alguses ulatus ettevõtja võlg 5. jaanuari 2016. aasta seisuga 9,4 miljardi euroni, ⁽¹¹⁾ millest 6,0 miljardit eurot moodustas võlakirjalaen.
- (24) Areva kontserni kasumlikkuse väljavaadete kohta tuleb märkida, et ettevõtja kapitali struktuur ei võimalda tal oma võlgadega hakkama saada, seetõttu käivitasid Prantsuse ametiasutused Areva kontserni laiaulatusliku ümberkorralduskava.

2.2. Areva kontserni ümberkorralduskava

- (25) Prantsuse ametiasutused esitasid oma 29. aprilli 2016. aasta teatise ümberkorralduskava, mida kohaldatakse 2014. aasta novembrist kuni 2019. aasta detsembrini (edaspidi „ümberkorraldusperiood“), milles nähakse ette Areva kontserni konkurentsivõime taastamine ja ettevõtja finantsstruktuuri tervendamine. Kavas nähakse ette Areva kontserni tegevuse keskendamine tuumamaterjalidega seotud tegevusele. Sellega kaasneb tööstuslik ümberkorraldamine, mida tehakse tõhususe ja konkurentsivõime kava alusel, milles nähakse ette hõlmatava tegevuse raames saavutada kuni 2018. aastani kokkuhoid suurusjärgus 500 miljonit eurot aastas. Samuti kaasneb sellega ulatuslik finantsvaldkonna ümberkorraldamine, mis toimub eeskätt Areva kontserni rekapitalizeerimise teel.

2.2.1. Keskendumine tuumkütusetsükliga seotud tegevusele

- (26) Keskendumine tuumamaterjalidega seotud tegevusele hõlmab i) Areva kontserni muude tegevusalade võõrandamist, ii) uue juriidilise isiku Nouvel Areva asutamist, kuhu suunatakse tuumkütuse valmistamisega seotud tegevus, ja iii) praeguse emaettevõtja Areva SA teatavate olemasolevate kohustuste eraldamist.

2.2.1.1. Areva kontserni teostatud või kavandatud võõrandamised

- (27) Hõlmatud on järgmised tütarettevõtjad ja järgmine tegevus:
- a) 100 % ulatuses Areva SA omanduses oleva tütarettevõtja Areva NP tegevus;
- b) ettevõtjale Areva SA otseselt või kaudselt 83,58 % ulatuses kuuluv ettevõtja Areva TA. Võttes arvesse ettevõtja Areva TA tuumajõuseadmetega seotud tegevuse tundlikku iseloomu, võõrandatakse Areva kontsernile kuuluvad äriühingu osad riiklikest aktsionäridest koosnevale konsortsiumile (Prantsuse riik, CEA ja Prantsuse kaitsejõudude ettevõtja DCNS). Võõrandamislepingu sõlmisid tehingu pooled 15. detsembril 2016. Ettevõtja Areva TA võõrandati ilma tema tütarettevõtjate Elta, mis müüdi eraldi lepingu alusel;
- c) Canberra, mille aktsionär Areva kontsern on 100 % ulatuses; selle tütarettevõtja võõrandamine jõustus 1. juulil 2016;
- d) teised väiksemad võõrandamised, nagu tütarettevõtja Elta (mille omanikud on 66 % ulatuses Areva TA ja 34 % ulatuses Areva SA), kelle tegevus keskendub kosmosetehnikaga seotud elektroonikasüsteemidele, [...].
- (28) Lisaks sellele näeb Areva kontsern ette lühemas ja keskpikas perspektiivis loobuda peaaegu täielikult taastuvenienergia ja energia salvestamisega seotud tegevusest. Äriühingut Adwen, mille tegevus on seotud meretuuleparkidega, võõrandatakse praegu Hispaania kontsernile Gamesa. Ujuvtuulikute valdkonnas, [...]. Biomassi valdkonnas, [...]. Kõrvaldatud päikeseenergia valdkonnas otsustas Areva kontsern 2014. aastal lõpetada järkjärgult oma tegevuse pärast käimasolevate projektide elluviimist. Areva kontsern on säilitanud vähemosaluse äriühingus, mis tegeleb elektrolüüsi tehnoloogiatega energia salvestamise eesmärgil ning väikesemahulise teadus- ja arendustegevusega läbivooluelementide ja vesinikkuütuseelementide valdkonnas.

⁽¹⁰⁾ Areva kontsern on näiteks ette võtnud tuumkütuse muundamis- ja rikastamistehaste Comurhex II ja Georges Besse II kaasajastamise.

⁽¹¹⁾ Toodud võlasumma vastab Areva kontserni brutovõlale, st arvesse ei ole võetud lühiajalisi käibevahendeid.

- (29) Siiani ettevõtjale Areva NP kuulunud tegevuse võõrandamine toimub erikorra alusel ja selle kohta on kehtestatud teatavad tingimused, mida kirjeldatakse EDFi ja Areva kontserni vahel 15. novembril 2016 sõlmitud aktsiate ostulepingus (*share purchase agreement*, edaspidi „SPA“).
- (30) Esmalt lepiti kokku, et EDF kindlustatakse teatavate riskide vastu, mis on praegu seotud ettevõtjaga Areva NP. Need riskid hõlmavad eeskätt projekti OL3 jätkamist, kuid ka häireid, mis on ära märgitud Areva NP valmistatud seadmete järelevalvearuannetes sellistel objektidel nagu Le Creusot, Jeumont ja Saint-Marcel (edaspidi „komponentide lepingud“). Selleks otsustasid Areva ja EDF kasutada tütaretevõtjateks jaotamist (*drop down*), mille puhul Areva NP põhitegevus suunatakse uude ettevõtjasse (edaspidi „Nouvel Areva NP“), mis võõrandatakse EDFile. Endisele ettevõtjale Areva NP ja tema kaudu emaettevõtjale Areva SA jääb tegevus, mis on seotud projekti OL3 hõlmava lepingu täitmisega, [...] ⁽¹²⁾.
- (31) Seejuures toimub müük vaid juhul, kui on täidetud teatavad tingimused. Need tingimused hõlmavad nõuet, et [...] Flamanville 3 projektiga ei kaasne häireid, mis muudavad projekti jätkamise oluliselt kulukamaks või toovad kaasa tõsiseid viivitusi. [...] reaktori surveanuma [...] kohta on käivitatud eraldi hindamiskava pärast seda, kui 2014. aastal tuvastati nõuetele mittevastavad väärtused katsetuste käigus, mis viidi läbi Flamanville 3 seadmega analoogilise seadmega, kus tuvastati oodatust suurem süsiniku kontsentratsioon (edaspidi „süsiniku eraldumine“). Areva kontsern ja EDF tegid ettepaneku võtta lisameetmed (edaspidi „kontrollikava“), millega anti vaatamata kõnealuse süsiniku eraldumise probleemi ilmnemisele lisatagatised seoses reaktori surveanuma usaldusväärsuse ja ohutuse näitajatega. Need muudatused kinnitas tuumaenergia ohutuse amet (Autorité de Sûreté Nucléaire, edaspidi „ASN“) ⁽¹³⁾. Kontrollikavaga seotud katseid viiakse läbi kuni 2016. aasta lõpuni. Areva kontsern ja EDF esitasid 16. detsembril 2016 ASNile lõpparuande, milles nähakse ette viie kuu pikkune periood tulemuste analüüsimiseks ja lõplike järelduste avaldamiseks.
- (32) Esialgses ümberkorralduskavas nähti ette, et ettevõtja Nouvel Areva säilitab ettevõtjas Nouvel Areva NP strateegilise 15 % suuruse osaluse. Vastuseks komisjoni teostatud süvendatud uuringus väljendatud kahtlustele võtsid Prantsuse ametiasutused siiski kohustuse, et Areva kontserni väljumine reaktoritega seotud tegevusvaldkondadest on täielik, seega ei jää ettevõtjatele Areva SA ja Nouvel Areva pärast komisjonile teatatud ümberkorralduskava elluviimist enam mingit kapitaliosalusel põhinevat seost ettevõtjaga Nouvel Areva NP.

2.2.1.2. Tuumamaterjalide tsükliga seotud tegevuse suunamine tütaretevõtjatesse

- (33) Areva kontsern asutas ettevõtja Nouvel Areva, mille omanik on praegu 100 % ulatuses Areva SA ja mis hõlmab:
- a) kõiki Areva kontserni tuumamaterjalide tsükliga seotud varasid kaevandamise, keemia, rikastamise, tuumarajatiste sulgemise, ringlussevõtu ja väljatöötamise valdkonnas, sealhulgas ettevõtjate Areva NC ja Areva Mines väärtpaberid, välja arvatud vara, mis on määratud võõrandamiseks;
- b) võlakirju ja kontsernisiseseid võlgu.
- (34) 30. augustil 2016 sõlmiti leping Areva SA osade üleandmise kohta ettevõtjale Nouvel Areva ning kõikide Nouvel Areva võlausaldajate nõusolek saadi 27. septembril 2016. Nouvel Areva asutamise kiitis heaks Areva SA erakorraline aktsionäride üldkoosolek 3. novembril 2016.
- (35) Nähti ette, et Prantsuse riik ja teatavad kolmandatest isikutest investorid suurendavad selle uue üksuse kapitali 3 miljardi euro võrra. Prantsuse riigi panus oli 2,5 miljardit eurot ning kolmandatest isikutest investorite osa 500 miljonit eurot. Nouvel Areva aktsiate väärtus oli enne tehingut 2 miljardit eurot ning selle üksuse kapital jagunes järgmiselt: Areva SA 40 %, otseselt Prantsuse riik 50 % ja kolmandatest isikutest investorid 10 %.

⁽¹²⁾ [...].

⁽¹³⁾ Vt EDFi ja Areva kontserni 13. aprilli 2016. aasta pressiteated: www.edf.fr/groupe-edf/espaces-dedies/medias/tous-les-communiqués-de-presse/epr-de-flamanville-etat-d-avancement-du-programme-d-essais-de-la-cuve ja www.areva.com/FR/actualites-10753/epr-de-flamanville-etat-d-avancement-du-programme-d-essais-de-la-cuve.html.

2.2.1.3. Areva kontserni teatavate kohustuste eraldamine

- (36) Ümberkorralduskavas nähti ette, et teatavad projektiga OL3 ja [...] seotud riskid kannab otseselt või ettevõtja Areva NP vahendusel praegune emaettevõtja, Areva SA. Lisaks sellele jääb ettevõtjale Areva SA Areva kontserni võetud pangalaen ning ettevõtja loobub ettevõtja Nouvel Areva NP võõrandamistingute ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuse tütarettevõtjatesse suunamise kaudu oma põhitegevusest.

2.2.2. Tõhususe ja konkurentsivõime kava

- (37) Selleks et parandada oma konkurentsivõimet ja tegevuse tõhusust, keskendudes tuumkütusetsüklile, rakendab Areva kontsern tõhususe ja konkurentsivõime kava.
- (38) See peab võimaldama olulise pingutuse tulemusel saavutada ettevõtja Nouvel Areva kulude kokkuhoiu 500 miljoni euro ulatuses aastas.
- (39) Tõhususe ja konkurentsivõime kava keskendub neljale valdkonnale: i) ostude valikulisus, ii) müügi jõudude paigutuse tõhustamine, iii) tootlikkuse suurendamine (eeskätt vabatahtliku töölt lahkumise kava kaudu) ja iv) töötasude kasvu kontrollimine. Esimesed meetmed võeti 2015. aastal ning kava ellurakendamine pidi kestma kuni 2018. aastani.

2.2.3. Finantsvaldkonna ümberkorraldamine

- (40) Areva kontserni äärmiselt ebaotstarbekas finantsstruktuur nõuab ümberkorraldamist.
- (41) Põhjendustes 27 ja 28 osutatud eri tütarettevõtjate müügist saadav tulu on Areva kontserni sularahavajaduse katmise esmane allikas.
- (42) Areva kontsern mobiliseerib ka omapanuse suurusjärgus [0–2] miljardit eurot, mis hõlmab [0–1] miljardi euro ulatuses minimaalse likviidsuse taseme struktuurset langetamist ja mitmesuguste võlakirjade võõrandamist [0–1] miljardi euro ulatuses. Neid tehinguid on üksikasjalikult kirjeldatud põhjenduses 321.
- (43) Samas ei ole need ressursid Areva kontserni võlakoormat silmas pidades piisavad. Prantsuse ametiasutuste väitel on Areva kontserni omaressursside vajadus hinnanguliselt 5 miljardit eurot. Areva kontserni ümberkorralduskavas nähakse seetõttu ette 5 miljardi euro suurune kapitalisüst, mis jaguneks järgmiselt:
- a) 3 miljardit eurot ettevõtjale Nouvel Areva, mille eraldamine toimub põhjenduses 35 kirjeldatud viisil. Selle summa arvutamisel võeti arvesse kaht eesmärki: tagada ühelt poolt Nouvel Areva rahavajadus kuni 2019. aastani (k.a) ja võimaldada teiselt poolt ettevõtjal Nouvel Areva saavutada ümberkorraldusperioodi lõpuks riskiprofilile *investment grade* vastav maksevõime suhtarv, mis võimaldab otsida ettevõtjale rahastamist turul [...] ⁽¹⁴⁾;
- b) 2 miljardit eurot, mille ettevõtjale Areva SA eraldab täielikult Prantsuse riik ning millega kaetakse sellesse üksusesse jääva tegevuse kulud (st peamiselt projektiga OL3 seotud kulud [...]) ja makstakse tagasi Areva kontserni pangavõlg ⁽¹⁵⁾.

2.3. Teatatud abi

- (44) 29. aprillil 2016 teatasid Prantsuse ametiasutused ühekordsest ümberkorraldusabist, mis seisnes Prantsuse riigi kavatsuses osaleda Areva SA ja Nouvel Areva kapitali suurendamises kokku 4,5 miljardi euro ulatuses. Nähti ette, et kõnealust abi rahastatakse Prantsuse riigi vahenditest. Nähti ette, et kõnealust abi rahastatakse Prantsuse riigi vahenditest.

⁽¹⁴⁾ Areva kontserni ja Prantsuse ametiasutuste arvestuste kohaselt on 2019. aastal Nouvel Areva S&P netovõla/äritegevuse kogukasumi suhtarv [...] ja S&P põhitegevuse rahavoo/netovõla suhtarv [...].

⁽¹⁵⁾ Nende kulude üksikasju ja nende katmiseks mõeldud abisumma suurust analüüsitakse käesoleva otsuse punktis 5.2.3.2.

- (45) Ümberkorraldusabi siseturuga kokkusobivust hinnatakse lähtuvalt suunistest raskustes olevate mittefinantsetevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta ⁽¹⁶⁾ (edaspidi „suunised“). Pärast esialgset uuringut väljendas komisjon kahtlust selle abi suunistega kokkusobivuse suhtes.

2.4. Menetluse algatamise põhjuste kirjeldus

2.4.1. Ümberkorraldatud Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse kava suhtes väljendatud kahtlused

- (46) Komisjon kahtleb, kas Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse kavas toodud eeldused on realistlikud.
- (47) Komisjon leiab, et Nouvel Areva põhistsenaariumis ei ole selgelt välja toodud, millist mõju avaldavad tuumamaterjalidega seotud tegevusele ümberkorraldamise käigus kavandatud mitmesugused võõrandamised (eeskätt Nouvel Areva NP võõrandamine), võttes arvesse sünergia vähenemist. Siin võib näha vastulu Prantsuse ametiasutuste väitega, mille kohaselt sellised võõrandamised vähendavad ümberkorraldatud Areva kontserni konkurentsivõimelisust ja kujutavad endast seega tegelikke tasakaalustusmeetmeid.
- (48) Komisjon toob samuti välja asjaolu, et ebasoodne stsenaarium ei ole kooskõlas tundlikkusanalüüsiga, milles tuuakse selgelt välja ja klassifitseeritakse Areva kontserni ähvardavad erinevad riskitegurid.
- (49) Lisaks sellele ei ole komisjon veendunud, et Nouvel Areva saab ebasoodsa stsenaariumi korral taastada pikaajalise elujõulisuse, kuna selles stsenaariumis on toodud välja rahastamispuudujääk [...].
- (50) Ettevõtja Areva SA puhul on Prantsuse ametiasutuste teatatud kavades liialt palju ebakindlust, mis on muu hulgas seotud tegevust tütarettevõtjatesse suunamist hõlmava stsenaariumi hindamisega.

2.4.2. Kahtlused abi proportsionaalsuse suhtes

- (51) Prantsuse ametiasutuste esitatud teabe alusel järeldab komisjon, et kulude õiglase jagunemise põhimõtet tundub olevat arvestatud, märkides samas, et selgitada tuleb olemasolevate vähemusaktsionäride suhtes kohaldatavaid põhimõtteid.
- (52) Seevastu väljendab komisjon kahtlusi Areva kontserni omapanuse suhtes restruktureerimisega seotud kuludes. Prantsuse ametiasutuste esitatud andmete kohaselt peaks Areva kontsern olema põhimõtteliselt suuteline rahastama oma restruktureerimisega seotud kulusid enam kui 50 % ulatuses. Samas ulatub ettevõtja omapanus kokku [9–11 miljardi] euronit, mis on suurem kui hinnanguline rahastamisvajadus [8–9 miljardit] eurot ning seda erinevust ei ole nõuetekohaselt põhjendatud. Lisaks sellele on mitu omapanuse tekitamiseks vajalikku tehingut, nagu mitmesugused võõrandamised või kolmandatest isikutest investorite investeeringud Nouvel Areva kapitali, siiani veel liiga ebakindlad, et neid võiks käsitleda „reaalse ja ajakohase“ omapanusena.

2.4.3. Kahtlused konkurentsi moonutamist piiravate meetmete suhtes

- (53) Komisjon nõustub sellega, et Areva kontserni teostatavad mitmesugused osalised või täielikud võõrandamised toovad kaasa ettevõtja tegevusulatusel märkimisväärse piiramise, ligikaudu 50 % ulatuses, kui arvestada selliseid parameetreid nagu konsolideeritud käive või töötajate arv. Nende võõrandamiste mõju konkurentile ei ole siiski selgelt nähtav.
- (54) Komisjon leiab seega, et kõiki võõrandamisi ei saa ühte ritta seada. Suhteliselt väikeste tütarettevõtjate nagu Areva TA või Canberra võõrandamine ei ole ilmselgelt samas suurusjärgus kavandatava abi suurusega.
- (55) Samas Nouvel Areva NP osaline võõrandamine tundub vastavat abisumma suurusjärgule, kuid seejuures paistab, et see ei ole otseselt seotud turgudega, kus Areva kontsernil on pärast ümberkorraldust arvestatav turuosa. Komisjon vaatleb seega kaht eeldust, mis võimaldavad Prantsuse ametiasutustel kinnitada, et tegemist on konkurentsi kaitsva meetmega: esiteks, et reaktoritega ja tuumkütsutsükliga seotud tegevuse vahel on tugev sünergia, mis tähendab, et tuumaenergia turul tegutsedes saab ettevõtja kontserni kuuludes eelise; teiseks, et Areva kontsern kaotab kõnealusest sünergiast saadava tulu, võõrandades oma tütarettevõtja Nouvel Areva NP.

⁽¹⁶⁾ ELT C 249, 31.7.2014, lk 1.

- (56) Seoses teise eeldusega märgib komisjon, et EDFi ja Areva kontserni vahel 20. juulil 2015 sõlmitud protokoll kohaselt võib arvata, et kaks kontserni kavatsevad lepingupõhiselt taastada sünergia, mis oli varasemalt olemas struktuuriselt.
- (57) Neil eri põhjustel tekkisid komisjonil kahtlused seoses Nouvel Areva NP võõrandamise mõjuga Areva kontserni konkurentsiseisundile turgudel pärast ümberkorraldamist ja sellest tulenevalt ka seoses kõnealuse tasakaalustusmeetme piisavusega.
- (58) Kokkuvõttes väljendab komisjon hämmastust Prantsuse ametiasutuste otsuse üle loobuda suunistes sätestatud kohustusest mitte kasutada ümberkorraldusabi osaluste omandamiseks. Komisjon kutsub seega Prantsuse ametiasutusi üles lisama sellised toimingud ümberkorralduskavasse, kui need on kindlasti vajalikud Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse taastamiseks.

3. HUVITATUD KOLMANDATE ISIKUTE MÄRKUSED

3.1. Areva kontsern

- (59) Areva kontsern nõustub täielikult Prantsuse ametiasutuste 12. septembril 2016 antud vastustega, kusjuures ettevõtja osales ise samuti nende vastuste koostamises.
- (60) Seoses komisjoni väljendatud kahtlustega rõhutab Areva kontsern eeskätt järgmisi punkte:
- a) Areva kontsern leiab, et restruktureeritud Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse taastamine on võimalik ja peab selle aluseks kaasaegse tööstusliku vara olemasolu ja energiavajaduse eeldatavat kasvamist;
 - b) Nouvel Areva NP võõrandamise näol EDFile on tegemist piisava tasakaalustusmeetmega. See võõrandamine vähendab oluliselt ümberkorraldatud Areva kontserni konkurentsivõimet: lisaks ettevõtja käibe vähendamisele 50 % võrra toob see tehing kaasa i) taandumise mitmetelt turgudelt (eeskätt tuumareaktorite ehitamine ja hooldamine ning kütuseelementide tootmine) ja ii) sünergia vähenemise, mis on tingitud eeskätt kulude jagamise võimaluse kadumisest (näiteks kaubandustegevuse valdkond, kütuseelementide tootmine, teadus- ja arendustegevus ning projekteerimine);
 - c) osaluste omandamise keeldu ei saa käsitada asjakohase tasakaalustusmeetmena. Areva leiab, et on vajalik, et talle võimaldataks teostada [...] tulevikuperioodideks või luua partnerlussuhteid.
- (61) Areva kontsern rõhutab samuti ümberkorraldusabi strateegilist tähtsust tuumaenergia valdkonna ja Euroopa majanduse jaoks: ettevõtja on otsene töökohtade looja, tuumaenergia valdkonna olulise tähtsusega ettevõtja mitmes selle valdkonna väärtusahela segmendis ning tähtis osaline Euroopa tuumaelektrijaamade nõuetekohase toimimise tagamisel.
- (62) Areva kontsern juhib tähelepanu ka ümberkorralduskava edukale edenemisele, nimetades i) Canberra võõrandamist (lõpule viidud) ning Areva osaluse võõrandamist Adwenis (kasutatud optioon) ja ii) võlausaldajate heakskiitu osa Areva SA vara üleandmiseks ettevõtjale Nouvel Areva koos võlakirjalaenude samaaegse üleandmisega ettevõtjale Nouvel Areva. Lisaks sellele pakub Hinkley Point C projekti heakskiitmine soodsaid arenguperspektiive selle kava teostamiseks.

3.2. Urenco

- (63) Äriühing Urenco asutati tänu poliitilisele koostööle Saksamaa Liitvabariigi, Madalmaade ja Ühendkuningriigi vahel. Äriühing asutati 1970. aastal ning see tegutseb peaauglikult uraani rikastamise valdkonnas, ettevõtjale kuuluvad tehased kolmes asutajariigis ning Ameerika Ühendriikides.
- (64) Urenco annab esmalt ülevaate tuumamaterjalide tsükli väärtusahelast ning esitab seejärel oma arutluskäigu, keskendudes kolmele punktile: esiteks tugevdab vaatlusalune abi Areva kontserni märkimisväärselt; teiseks avaldub kõnealuse abi konkurentsi moonutav iseloom eriti teravalt uraani rikastamise turul, kahjustades Urencot ja teisi selles valdkonnas tegutsevaid konkurente; seetõttu on Prantsuse ametiasutuste pakutud konkurentsimetmed ebapiisavad ning neid tuleb tõhustada.

- (65) Seoses esimese punktiga märgib Urenco, et ümberkorralduskava ei hõlma tootmismahu vähendamist mitte üheski Areva kontserni tegevusvaldkonnas, vaatamata ettevõtja raskustele ja ülevõimsusele, mis iseloomustab turge, kus ettevõtja tegutseb. Ettevõtja Nouvel Areva säilitab seoses tuumamaterjalide tsükliga samad varad mis minevikus, mis võimaldab ettevõtjal end ideaalselt positsioneerida nii, et ta saavutab nendel turgudel tugeva seisundi.
- (66) See asjaolu tuleb veelgi selgemalt esile seetõttu, et riiklik sekkumine aitab tasakaalustada uute asutatud üksuste bilanssi ja teeb lõpu minevikus toimunud halvale juhtimisele. Seega taastatakse ettevõtjate Nouvel Areva NP ja Nouvel Areva varasem manööverdamisruum, mis puudutab uusi investeeringuid, juurdepääsu rahastamisele ja läbirääkimissuutlikkust. Nouvel Areva konkurendid peavad seevastu kandma täies ulatuses oma endiste investeeringutega seotud kulud ja võivad arengu jaoks arvestada üksnes omaenda kasumiga.
- (67) Teise punkti puhul on Urenco seisukohal, et konkurentsimoonutused on eriti tuntavad tuumkütuse rikastamise turul, mida iseloomustab ülevõimsus ja teatav hulk väga kapitalimahukaid projekte.
- (68) Urenco väitel on tuumkütuse rikastamise suutlikkus ülemaailmsel tasandil nõudlusest oluliselt suurem [...]. See ülevõimsus on eriti kahjuliku mõjuga seetõttu, et osa nõudluse kasvust on seotud selliste riikidega nagu Hiina ja Venemaa, mille turud on lääne ettevõtjate jaoks suurel määral suletud. Lääne ettevõtjatele avatud nõudlusest moodustab märkimisväärse osa EDFi tuumaelektrijaamade park, seega on äärmiselt oluline, et tihedad sidemed EDFi ja Areva kontserni vahel ei piiraks Urenco juurdepääsu EDFile.
- (69) Vaadeldav abi võimaldab lisaks sellele Areva kontsernil säilitada tegevuse MOX-kütuse valdkonnas, vaatamata sellele, et see kütus ei ole nii konkurentsivõimeline kui rikastatud looduslik uraan. Ilma riigiabita see tegevus kaoks või kaotaks oma tähtsuse, vabastades turu Areva kontserni konkurentide jaoks (eeskätt EDFi jaoks, kelle nõudlusest [0–25 %] võib rahuldada MOX-kütuse abil).
- (70) Nouvel Areva tasakaalustatud bilanss võimaldab ettevõtjal arendada ka rikastamisega seotud teenuse (edaspidi „SWU“) müüki, mille näol on tegemist suurt rahalist manööverdamisruumi nõudva tegevusega. Ka see turg [...] võib toetada Nouvel Areva tugevnemist võrreldes tema konkurentidega, kes abi ei saa, kuna nende finantsstruktuur, mis peegeldab kõnealuse sektori väga kapitalimahukaid projekte, ei võimalda võtta selliseid riske.
- (71) Urenco leiab samuti, et Nouvel Areva saab tuumkütusetsükli turgudel jätkuvalt eeliseid, mis tulenevad ettevõtja vertikaalsest integratsioonist.
- (72) Seoses kolmanda punktiga rõhutab Urenco, et konkurentsimeetmeid tuleks võtta turgudel, kus Areva säilitab tegevuse pärast restruktureerimist, seda enam, et enamikul neist turgudest (kaevandamine, ümbertöötlemine ja rikastamine) võib praegu täheldada ülevõimsust.
- (73) Urenco ei jaga Prantsuse ametiasutuste seisukohta, mille kohaselt tuumareaktoritega seotud tegevuse eraldamine toob kaasa sünergia vähenemise, mis võiks mõjutada tuumkütuse valmistamisega seotud tegevust. Mitmete integreerimata ja samas edukate ettevõtjate olemasolu (näiteks Urenco, Cameco, KAP) kaldub vähendama sellise sünergia tähtsust. Samal ajal ilmneb selline sünergia ainult uutele reaktoritele kütuse tarnimise puhul; [...].
- (74) Lisaks taastab EDFi ja Nouvel Areva strateegiline partnerlus võimaliku kaotatava sünergia. Nouvel Areva säilitab koos EDFiga strateegilise osaluse ühises tütarettevõtjas, mis toob kaasa teatava koordineerimise kahe kontserni vahel ning võib kallutada EDFi eelistama ettevõtjat Nouvel Areva. Lisaks sellele on kahel kontsernil ühine aktsionär, kelleks on Prantsuse riik. Nagu komisjon rõhutas menetluse algatamise otsuses, on kavandamisel tihendatud koostöö. Integreeritusest loobumise negatiivne mõju hõlmab eeskätt ettevõtjat Nouvel Areva NP, kes peab kütuseelementide müügiks moodustama uued turustusüksused, samas kui Nouvel Areva saab jätkuvalt kasutada tuumamaterjalide tsükli integreerimisest tulenevaid eeliseid.
- (75) Eelnevast lähtuvalt teeb Urenco ettepaneku kehtestada järgmised konkurentsimeetmed:
- a) nõuda, et EDF säilitaks varustuspoliitika, mis on avatud kõikidele tuumamaterjalide tsükliga seotud ettevõtjatele;

- b) tagada, et riigiabi ei soodustaks ebaproportsionaalselt tuumkütuse rikastamise valdkonnas tegutseva Nouvel Areva tütarettevõtja seisundit, tagades teatava seostatuse rekapiitalseerimise ja kõnealuse tütarettevõtja vahel (näiteks nõudes, et Georges Besse II tehase ehitusega seotud võlgu saab tasuda üksnes sellest tegevusvaldkonnast tulenevate rahavoogude abil);
 - c) keelata ettevõtjal Nouvel Areva suurendada Georges Besse II tehase tootmisvõimsust vähemalt ümberkorraldusperioodi kestel, tagades seejuures, et ei tühistataks Areva kontserni kohustusi [...] [...] raames ⁽¹⁷⁾;
 - d) nõuda, et Nouvel Areva vähendaks MOX-kütuse tootmiskahtusid ja ei kasutaks tagasisaadud rahalisi vahendeid SWU müügi tegevuse arendamiseks.
- (76) Urenco väljendab samuti soovi, et Prantsuse ametiasutused võtaksid täiendavaid konkurentsimeetmeid, mis on ühised kõikide segmentide jaoks, näiteks teatava tegevuse müük uutele turule sisenejatele, et vähendada Nouvel Areva integreeritusega seotud sünergiat tuumkütusesüklis. Lõpuks rõhutab Urenco, et ta peab oluliseks järgida ettevõtjate omandamise keeldu ümberkorraldusperioodi kestel, välja arvatud juhul, kui leiab tõendamist, et selline omandamine on vajalik Areva kontserni elujõulisuse taastamiseks.

3.3. Teollisuuden Voima

- (77) Teollisuuden Voima (TVO) on Soome elektritootmisettevõte, mis asutati 1969. aastal ja mille omanikud on teised Soome elektritootmisettevõtted ja tööstusettevõtted. TVO on OL3, Euroopa surveveereaktori (réacteur pressurisé européen, edaspidi „EPR“) põhise veel ehitusjärgus oleva tuumaelektrijaama tulevane omanik. Selle elektrijaama [...] ehitamise leping sõlmiti konsortsiumiga 18. detsembril 2003. Esialgne üleandmise tähtaeg oli 30. aprill 2009. Pärast mitut tähtja ületamist nimetab konsortsium tähtjana 2018. aasta detsembrit.
- (78) TVO rõhutab OL3 reaktori olulisust Soome ja Euroopa energiasektori jaoks. Töölerakendatuna peab OL3 andma 9 % Soome elektrienergia toodangust kuni 2020. aastani ja rahuldama 14 % elektrienergia kogunõudlusest, võimaldades suurendada Soome elektrienergia varustatuse sõltumatust. OL3 näol on ühtlasi tegemist teedrajava projektiga, mis peaks tooma kaasa tuumaelektrienergia „taassünni“.
- (79) OL3 projekt on elluviimise lõppjärgus. Väline konstruktsioon on peaaegu lõpetatud, jäänud on veel teatavad ehitus- ja paigaldustööd elektrijaama siseruumides, eeskätt tuumkütusega seotud osades (reaktor). Objektis töötab ligikaudu 2 400 inimest. TVO rõhutab, et OL3 ehitus jõuab nüüd kriitilisse töölerakendamise faasi, mille lõppedes saab objekti üle anda. See faas nõuab EPR reaktoriga seotud oskusteavet ja kogemusi omava konsortsiumi pidevat toetust.
- (80) TVO märgib ära ka kohtuvaidluse konsortsiumiga. Konsortsiumi nõutav summa on praegu ligikaudu [0–5 miljardit] eurot, samas kui TVO nõuab kantud kulude ja kahjumi eest ettevõtja viimaste hinnangute kohaselt [0–5 miljardit] eurot. Kohtuvaidluse mõlema poole nõutavad summad ulatuvad seega kokku ligikaudu [0–10 miljardi] euron.
- (81) Seejärel selgitab TVO oma seisukohta Areva kontserni ümberkorralduskava kohta, mis tugineb „plaanile B“, mille kohaselt ettevõtja Nouvel Areva võõrandatakse EDFile pärast OL3 projekti ja selle lõpuleviimiseks vajalike ressursside eraldamist, jättes „rämpspangana toimivasse üksusesse“ tuumkütuse komponentide lepingud ja osa Areva kontserni võlast.
- (82) Üldises plaanis toetab TVO Prantsuse riigi teostatavat Areva kontserni rekapiitalseerimist. Samas väljendab TVO muret kontserni restruktureerimise võimalike negatiivsete mõjude pärast OL3 projektile. Eeskätt kahtleb TVO OL3 projektiga tegeleva rämpspangana toimiva üksuse suutlikkuses säilitada projekti lõpuleviimiseks vajalikud ressurssid. Tuleb arvestada, et rämpspangal on piiratud rahalised võimalused haldamaks võimalikke suuri võlgu, mille täpne suurus on käesolevas etapis raskesti kindlaks määratav.
- (83) Rämpspanga rahalised ressurssid on järgmised: kapitali suurendamine 2 miljardi euro võrra; 2,5 miljardit eurot, mis saadakse ettevõtja Nouvel Areva müügist EDFile; Areva mittestrateegilise tegevuse müügi jääktulu ning hinnaosa, mille TVO peab veel Areva kontsernile maksma OL3 projekti lõpuleviimise eest. Nende ressursside

⁽¹⁷⁾ [...].

kõrval on rämpspangana toimiva üksuse kulud hinnanguliselt järgmised: kulud, mis on seotud OL3 projekti lõpuleviimisega ja sellega seotud tagatistega, pangavõla tasumine 3,4 miljardi euro ulatuses, võimalikud EDFile antavad tagatised seoses tuumaelektrijaamadega, mis kuuluvad auditeerimisele, muud mittestrateegilise tegevuse müügiga seotud tagatised ning juhul, kui TVO peaks võitma kohtuvaidluse, kahjutasu summa, mis võib ulatuda [0–5 miljardi] euron.

- (84) Sellega seoses kahtleb TVO ümberkorraldatud Areva kontserni suutlikkuses hallata projektiga OL3 seotud riske, eeskätt kanda projekti lõpuleviimisega seotud kulusid ning selgitab nende kahtluste laienemist ka ümberkorraldusabi analüüsile suuniste alusel, täpsemalt sellele, kas abi antakse ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks, kas Areva kontsern suudab taastada pikaajalise elujõulisuse ja kas antav abi vastab ühekordse abi põhimõttele.
- (85) Seoses ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamise toetab TVO Prantsusmaa väidet, mille kohaselt abi aitab kaasa Euratomi lepingu artiklis 2d sätestatud eesmärkide saavutamisele. Samas rõhutab TVO vajadust arvestada hindamisel ka Euratomi lepingu artikleid 2b ja 2c. Seoses artikliga 2c tuleb märkida, et abiga toetatakse projekti OL3 lõpuleviimist, mille näol on tegemist Euroopa energiaspektori olulise projektiga, mis suurendab Põhjamaade varustuskindlust. Seoses artikliga 2b, mis käsitleb tuumaenergia ohutusega seotud eesmärgi, tuleb märkida, et tuumaohutuse konventsiooni artiklis 11 on sätestatud, et „konventsiooniosaline võtab meetmed, et tagada iga tuumarajatis jaoks kogu selle eluea jooksul piisav arv ohutusega tegelevaid kvalifitseeritud töötajaid, kellel on asjakohane haridus ning kes on saanud vajalikku koolitust ja ümberõpet“. Kuivõrd TVO tootmisvõimsused on peaaesjalikult seotud elektrijaamade käitamisega, tugineb TVO projektiga OL3 seotud tegevuse turvalisuse tagamisel konsortsiumi oskustebele. Samas kaasneb igasuguse ümberkorralduskavaga, mis hõlmab OL3 projekti eraldamist rämpspangana toimivasse üksusesse, oht, et Areva kontserni kvalifitseeritud töötajaid ei kaasata piisavalt, kaovad Areva kontserni abiüksused (*back office*) Prantsusmaal ja Saksamaal ning Areva kontserni tehniline taristu, samuti võivad tekkida probleemid projekti alltöövõtjatega.
- (86) Teiseks kahtleb TVO seoses Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse taastamisega, kas ettevõtjasse Areva SA tehtav kapitalisüst on piisav, ümberkorralduskavas toodud eeldused realistlikud ning kas sellega seoses antav abi on suuteline tagama Areva SA pikaajalise elujõulisuse.
- (87) Kolmandaks, seoses ühekordse abi põhimõttega, kui ümberkorralduskava ei võimalda tagada Areva kontserni suutlikkust täita oma kohustusi seoses projekti OL3 lõpuleviimisega, võib eeldada, et ettevõtjal tekivad uued kohustused seoses täiendava hilinemisega makstavate kahjutasudega. Ühekordse abi põhimõttest lähtuvalt oleks sel juhul võimatu heaks kiita uue abi andmist.
- (88) Seoses nende kahtluste ja kerkinud küsimustega leiab TVO, et mis tahes ümberkorralduskava peab hõlmama:
- a) operatiivseid meetmeid, mis võimaldavad tagada piisavad inimressursid, tehnilised ressursid ja finantsressursid projekti OL3 lõpuleviimiseks ettenähtud tähtaja jooksul ja vastavalt esialgses ehituslepingus kokkulepitud tulemuslikkuse tasemel, ning mis võimaldavad katta muud võimalikud kulud kuni garantiiperioodi lõpuni ja edaspidi;
 - b) projekti OL3 haldavale üksusele eraldatavaid piisavaid finantsressursse, mis on täies ulatuses suunatud selle eriomase projekti realiseerimiseks ning mis võimaldavad katta projekti lõpuleviimisega seotud jääkkulud ning muud kohustused, mis tulenevad Areva kontserni ja TVO vahel sõlmitud eri lepingutest.

3.4. Siemens

- (89) Siemens on koos kahe Areva kontserni kuuluva ettevõtjaga (Areva GbmH ja Areva NP) projekti OL3 haldava konsortsiumi partner. Ehkki Areva kontserni osalus projektis on suurem, kannavad konsortsiumi liikmed oma kliendi, TVO ees solidaarset vastutust projekti lõpuleviimise eest.
- (90) Kuigi Siemensi kontsern toetab täielikult Prantsuse riigi sekkumist Areva kontserni kasuks, väljendab ta siiski mitmel tasandil kahtlusi.

- (91) Esmalt kahtleb Siemens, kas abi suurus on piisav selleks, et katta Areva SA võetud kohustusi ja kantavaid riske.
- a) Siemensi hinnangul on Areva kontserni osalus projektis OL3 [0–5 miljardit]–[0–5 miljardit] eurot põhistsenaariumi korral, samas kui ebasoodsa stsenaariumi korral, mis hõlmab i) [...] ja ii) [...], võib see ulatuda [...] euroni;
- b) Siemens toob samuti välja Areva SA lisakohustused, nagu pankadega seotud kohustused, mis ulatuvad 3,4 miljardi euroni.
- (92) Siemens kahtleb samuti selles, kas üksusel, mis jääb vastutama projekti OL3 eest, on piisavad õiguslikud, inimteguritega seotud, rahalised ja operatiivsed vahendid projekti lõpuleviimiseks, kui ehitusega seotud tegevus ja operatiivvahendid antakse üle ettevõtjale Nouvel Areva NP, mis kavatsetakse võõrandada EDFile. Projekti teatava osa sisuliselt vältimatu suunamine ettevõtjale Nouvel Areva NP võib [...].
- (93) Siemens väljendab samuti muret seoses TVO [...] blokeerimisega Areva kontserni restruktureerimisel, mille tulemusel OL3 projekt eraldatakse eraldi üksusesse [...].
- (94) Siemensi väitel võiks kõnealused riskid katta lisamehhanismide abil, nagu i) Prantsuse riigi eraldatavad täiendavad finantsvahendid, ii) riigi tagatis kõikidele projektiga OL3 seotud lisakohustustele või iii) Prantsuse riigi võetav kohustus rahastada kõiki projektiga seotud täiendavaid kapitalivajadusi.
- (95) Võttes arvesse Siemensi ja Areva kontserni solidaarsust konsortsiumi raames, kardab Siemens, et ta peab katma finantskulud, mida Areva kontsern ei suuda katta, mis oleks tema arvates vastuolus suunistes sätestatud kulude jagamise põhimõttega.

3.5. Kolmas isik, kes ei soovi oma nime avalikustada

- (96) Veel üks kolmas isik, kes soovib jääda anonüümseks, hoiatab komisjoni vaadeldava abiga kaasneva konkurentsi-moonutuse eest. Selle kolmanda isiku väitel muutuvad mitte üksnes ettevõtja Nouvel Areva, vaid ka ettevõtja Nouvel Areva NP riigi sekkumise tulemusel restruktureerimise käigus tugevamaks.
- (97) Riigi toetust saavad ettevõtjad omandavad tuumaenergia valdkonnas valitseva konkurentsi tingimustes riigi antava abi tulemusel märkimisväärse eelise. See väljendub konkurentsivõime tugevnemises ja suuremates tagatisnõuetes.
- (98) Anonüümne kolmas isik leiab samuti, et ettevõtjate Nouvel Areva ja Nouvel Areva NP tulevane koostöö võimaldab olulise sünergia teket, mis moonutab konkurentsi.

4. PRANTSUSMAA KOMMENTAARID

- (99) Prantsusmaa esitatud kommentaarid hõlmavad nelja valdkonda, mis kattuvad komisjoni menetluse algatamise otsuses esitatud peamiste kahtlustega. Esmalt püüavad Prantsuse ametiasutused tõendada, et ainuke meede, mida võib käsitada riigiabina, on ettevõtjate Areva SA ja Nouvel Areva kapitali suurendamine. Seejärel vastavad nad komisjoni kahtlustele, mis on seotud äriplaanis toodud eelduste realistlikkusega, abisumma proportsionaalsusega ja ette pandud konkurentsimeetmetega.

4.1. Riigiabina saab käsitada üksnes kapitali suurendamist

- (100) Prantsuse ametiasutused märgivad esmalt võimaluse kohta, et Areva kontsern annab kolmandatele isikutele riigiabi, müües oma tütarettevõtjad liiga madala hinna eest, et see i) väljub käesoleva menetluse pädevusest ja ii) on täiesti teoreetiline, kuivõrd Areva kontsern soovib saada võõrandamistest maksimaalset tulu. Prantsuse ametiasutused märgivad samuti, et Areva kontsern ei saa ettevõtjate Nouvel Areva NP ja Areva TA võõrandamisega mingit abi, sest kuigi tehingud hõlmavad riigi ressursse, toimusid need turuhinnaga.
- (101) Seoses ettevõtjaga Nouvel Areva NP selgitavad Prantsuse ametiasutused, et EDF rakendas erihalduskorda selleks, et kaitsta EDFi huve. Selle halduskorra raames moodustati ettevõtja Nouvel Areva NP omandamisega seoses uus sõltumatute haldurite tööühm, kelle ülesanne oli veenduda, et tehing on kooskõlas EDFi sotsiaalsete huvidega,

ning esitada EDFi haldusnõukogule sõltumatu hinnang. Selle töörühma koosseisu ei kuulu ühtegi riigi esindajat. Otsuse ettevõtja omandamiseks tegi EDF lõplikult kõnealuse töörühma töö alusel, see töörühm tellis ka pangalt Société Générale väärtuse hindamise uuringu.

- (102) Prantsuse ametiasutused selgitasid samuti, et nad valisid tütaretevõtjatesse suunamise selleks, et EDF saaks omandada Areva kontserni tuumareaktoritega seotud tegevuse. Prantsuse ametiasutuste väitel ei mõjutanud võõrandamise meetod lepinguosaliste ja nende juhtorganite antud ettevõtte väärtuse hinnangut võrreldes varasema võõrandamise skeemiga (2,5 miljardit eurot 100 % omakapitali eest). Sõltumata võõrandamise õiguslikust vormist jääb võõrandamise majanduslik sisu EDFi jaoks samaks, ta võtab üle ettevõtja Areva NP varasema tegevuse, kandmata seejuures projektiga OL3 seotud riske. EDF on samuti kaitstud tuumkütuse komponente hõlmavate lepingutega seotud riskide vastu. Neid riske ei võetud loomulikult arvesse 2016. aastal tehtud ettevõtte väärtuse kindlaksmääramisel, kuid lepinguosaliste rakendatav kaitsemehhanism võimaldab mitte teha sisulisi muutusi.
- (103) Areva TA puhul toimus ettevõtte väärtuse kindlaksmääramine kahes järgus, vastavalt turul tavapäraselt kohaldatavatele põhimõtetele: i) 2016. aasta jaanuaris ja mais esitas Areva kontserni ostjate konsortsiumile finants-, operatiiv-, õigusliku ja maksundusalse teabe ning korraldas mitu töösessiooni koos Areva TA juhtmeeskonnaga; ii) seejärel võimaldati konsortsiumile juurdepääs andmeruumile (*data room*) ning talle anti võimalus esitada Areva TA juhtkonnale küsimusi. Sellega seoses tehtud hoolsuskohustuse auditi („*due diligence*“) läbiviimisel abistas Areva kontserni ja ostjaid 12 õigus-, pangandus- ja spetsialistide nõukogu.
- (104) 18. augustil 2016 esitas põhjenduses 27 kirjeldatud ostjate konsortsium pakkumise, milles hinnatakse Areva TA vara väärtuseks [0–2 miljardit] eurot. Ettevõtte väärtuse hinnang põhines diskonteeritud rahavoogude meetodil (meetod *discounted cash flows*, edaspidi „DCF meetod“), mida kohaldati koos ostjaga kindlaksmääratud eeldustest lähtuvalt koostatud äriplaani suhtes. See hind kajastus 15. detsembril 2016 sõlmitud müügilepingus.
- (105) Prantsuse ametiasutused on seisukohal, et teostatud ettevõtte väärtuse hinnang põhineb üldtunnustatud meetoditel ning on tehtud nõutava asjatundlikkusega.

4.2. Areva kontsern viib ellu ümberkorralduskava oma pikaajalise elujõulisuse taastamiseks

- (106) Prantsuse ametiasutused esitavad esmalt ettevõtja Nouvel Areva ajakohastatud finantsarengu punktid. See finantsareng põhineb eeldustel, mis on hinnanguliselt väga konservatiivsed: i) arvesse on võetud uraani hinna langustrendi, [...], ii) kaevandustegevuse prognoosi on vähendatud, iii) arvestatud on lisariski, mis on seotud [...], iv) kulude vähendamise kava tuumkütuse rikastamise ja ümbertöötlemise valdkonnas on tõhustatud, v) tütaretevõtjatesse suunamise skeemiga seotud kulud ajavahemikul 2016–2025 on [200–900 miljonit] eurot. Ka ebasoodsa stsenaariumi eeldused on üle vaadatud ja samast loogikast lähtuvalt on tehtud vähendused.
- (107) Seejärel vastasid Prantsuse ametiasutused komisjoni väljendatud mitmesugustele kahtlustele seoses elujõulisuse taastamise kavaga.

4.2.1. Nouvel Areva äriplaanis on võetud arvesse kavandatavate võõrandamiste tulemusi

- (108) Prantsuse ametiasutused märgivad, et võttes arvesse tuumaenergiatööstuse tootmistsükli pikkust, avalduvad sünergia vähenemisest tingitud kulud ajaperspektiivis, mis ulatub kaugemale Areva kontserni finantskavadest (2016–2025). Ettevõtjal Nouvel Areva on piisavalt tellimusi järgneva viieks aastaks, mis tagab tema turuosa muutustes teatava inertsia. See asjaolu iseloomustab kõiki tuumamaterjali tarnijaid, kuna varustuslepingud sõlmitakse tavaliselt mitmeks aastaks, üldjuhul viieks kuni kümneks aastaks, sõltuvalt tarnitavast materjalist (tooruraan, ümbertöödeldud uraan, rikastatud uraan) ja kliendi laadist. Seevastu mitmesugused kavandatavad võõrandamised, eeskätt Nouvel Areva NP võõrandamine, ei saa pikaajalises perspektiivis kahjustada Nouvel Areva konkurentsiseisundit.
- (109) Lisaks sellele rakendab Areva kontsern tõhususe ja konkurentsivõime kava, mis võimaldab vähendada Nouvel Areva NP võõrandamise lühiajalist mõju ettevõtja struktuurikuludele. Näiteks seoses ostude arvu vähendamisega

on kõnealuses kavas nähtud ette saavutada selles valdkonnas kokkuhoid, millega kompenseeritakse Nouvel Areva NP võõrandamise tulemusel tekkiv ostumahu vähenemine. Ebasoodsa finantsarengu puhul on samas eeldatud, et kavas ettenähtud eesmärgid täidetakse vaid [50–100] % ulatuses ning negatiivne mõju on tuntav.

4.2.2. Tundlikkusanalüüs ja riskide maandamise strateegia

- (110) Prantsuse ametiasutused ja Areva kontsern määratlesid ettevõtja Nouvel Areva peamised riskitegurid tulevikuks. Täpsustatakse, et põhistsenaarium on juba küllalt konservatiivne ning seetõttu tuleb pidada vähetõenäoliseks, et kõik ebasoodsad eeldused avalduvad samaaegselt.
- (111) Esimene neist teguritest on euro ja dollari vahetuskurss. [...]. Andmeid analüüsitakse iga kuu ning järk-järgult sõlmitakse kindlustuslepingud, et katta minimaalne osa seoses tulevaste maksetähtaegadega. Seejuures on teataval tegevusel, nagu kaevandamine, selle riski vastu osaliselt ka loomulik kaitse: näiteks 50 % Nouvel Areva kaevandustoodangust realiseeritakse Kanadas, mille valuuta on USA dollariiga seotud.
- (112) Teine risk hõlmab [...]. Ebasoodsas stsenaariumis esitatud kogumõju põhitegevuse rahavoogudele on ajavahemikul 2016–2025 kokku ligikaudu [0–100 miljonit] eurot. Prantsuse ametiasutused täpsustavad, et Areva kontsern rakendab juba mitmeid tasakaalustus- ja kulude vähendamise meetmeid selle riski mõju piiramiseks. Tegemist on operatiivsete täiustustega, mille eesmärk on [...]. Need täiustused on hõlmatud tõhususe ja konkurentsivõime kavas, mida rakendatakse kuni 2018. aastani; juhul kui kõnealune risk peaks avalduma, on [...] võimalik kasutada ka pärast 2018. aastat.
- (113) Kolmas kindlaksmääratud risk on seotud [...] ebaõnnestumise võimalike tagajärgedega. Prantsuse ametiasutuste väitel on see risk vähetõenäoline, kuna [...]. Samas vähendaks [...] ebaõnnestumine Nouvel Areva tulusid.
- (114) Nouvel Areva finantskavas on võetud arvesse teatavat ettenägematuid sündmusi, mis on seotud [...], mille suurus sõltub sellest, kas lähtutakse põhistsenaariumist või ebasoodsast stsenaariumist. Nende ettenägematute sündmustega seotud kulud on ebasoodsa stsenaariumi kohaselt ajavahemikul 2016–2025 [1–2 miljardit] eurot ehk [0–1 miljardit] eurot rohkem kui põhistsenaariumi puhul. Prantsuse ametiasutused märgivad, et rakendada võib järgmisi tasakaalustusmeetmeid: kaubanduslikud või lisatootlikkust hõlmavad meetmed (näiteks ostude optimeerimine ja töötajate arvu vähendamine) ning [...] investeerimiskava muutmine.

4.2.3. Nouvel Areva on ajavahemikul 2015–2025 suuteline ettevõtet rahastama turgude abil

- (115) Vastuseks komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 151 toodud kahtlusele täpsustavad Prantsuse ametiasutused, et põhistsenaariumi korral avaldub Nouvel Areva rahastamisvajadus juhul, kui [...]. Samas on ette nähtud, et selleks ajaks on ettevõtja Nouvel Areva finantsnäitajad piisavalt head, et rahastamiseks oleks võimalik kasutada võlakirjaturge, ilma et kahjustataks ettevõtja investeerimisjärgu (*investment grade*) reitingut.
- (116) Seevastu ebasoodsa stsenaariumi korral vajab Nouvel Areva lisarahastamist [...] ulatuses. Prantsuse ametiasutused selgitavad samas, et Nouvel Areva võib ühendada [...], ilma et see kahjustaks ettevõtja [...] elujõulisust.

4.2.4. Ettevõtjal Areva SA on olemas ressursid, mis võimaldavad tal katta oma finantsvajadused ajavahemikul 2016–2025

- (117) Prantsuse ametiasutused kohustuvad tagama, et Areva SA ei tegele muu tegevusega kui see, mis on konkreetselt ette nähtud komisjonile teatatud ümberkorralduskavas. Sellest lähtuvalt leiavad nad, et ettevõtjal Areva SA on olemas piisavad ressursid oma finantsvajaduste rahuldamiseks.
- (118) Prantsuse ametiasutused kinnitavad oma väiteid, mis hõlmavad projekti OL3 lõpuleviimisega seotud kulusid ajavahemikul 2017–2025. Need prognoosid toovad kaasa vaadeldaval perioodil [0–2 miljardi] euro suuruse negatiivse rahavoo. [...].
- (119) Neist eeldustest lähtuvalt tekib Areva SA äriplaani alusel perioodi lõpuks likviidsete vahendite ülejääk, mille suurus on põhistsenaariumi puhul [0–500 miljonit] eurot ja ebasoodsa stsenaariumi puhul [0–100 miljonit] eurot. [...].

4.3. Abimeede on proportsionaalne ja hõlmab minimaalset vajalikku abi

4.3.1. Abi õiglase jagunemise põhimõtet on vähemusaksionäride puhul arvesse võetud

- (120) Esiteks tuleb meenutada, et on moodustatud olulisi reserve kahjumi ja varade allahindamise katmiseks ning aktsiate kurss on ajalooliselt madalal tasemel. Varasema juhtimisega seotud vastutust kannavad seega suures osas vähemusaksionärid vastavalt nende osaluse suurusele.
- (121) Teiseks väidavad Prantsuse ametiasutused, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (edaspidi „ESMA“) nõuab riigilt avaliku pakkumise esitamist väljaostuks. Aktsionäridele pakutavat hinda kontrollib suures osas ESMA, kes jälgib samuti, et kohaldataks mitmekriteeriumilist väärtuse kindlaksmääramise meetodit.

4.3.2. Areva kontserni omapanuse määra on piisav, reaalne ja ajakohane

- (122) Seoses komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 172 nimetatud ülemäärase likviidsusega leiavad Prantsuse ametiasutused, et asjaolu, et ümberkorralduskava jaoks kasutatavad ressursid ületavad ümberkorraldusega seotud kulusid, ei tähenda iseenesest seda, et abi ei ole piiratud vajaliku miinimumiga. Suunistes on sätestatud omapanuse alampiir, kuid määratud ei ole selle ülempiiri, samuti ei ole sätestatud matemaatilist sõltuvust riigiabi summa ja ümberkorraldamisega seotud kulude vahel.
- (123) Teisisõnu leiavad Prantsuse ametiasutused, et tuleb teha selget vahet kahe õigusliku kriteeriumi vahel, milleks on ühelt poolt finantskavas ette nähtud rahastamisvajadus pikaajalise elujõulisuse taastamiseks ja teiselt poolt riigiabi summa piiramise nõue, mille kohaselt ümberkorraldusega seotud kulude puhul peab olema märkimisväärse suurusega omapanus. Sellise tõlgenduse kinnituseks tuuakse komisjoni otsustuspraktika, ⁽¹⁸⁾ mille puhul on varasemalt nõustunud sellega, et omapanus on suurem kui restruktureerimiskulud, ilma et selline ülemäärane rahastamine tähendaks, et abi ei ole piiratud minimaalselt vajalikkuga.
- (124) Prantsuse ametiasutused toovad samuti välja asjaolu, et Areva kontsernil peab olema teatav likviidsuspuhver juhuks, kui rakendub ebasoodus stsenaarium.
- (125) Seoses komisjoni väljendatud kahtlustega Areva kontserni omapanuse reaalsuse ja tõhususe kohta esitavad Prantsuse ametiasutused teatavaid täpsustusi ja meenutavad, et komisjon on oma otsustuspraktika jooksul nõustunud sellega, et tulevikus toimuvaid vara müüke võib arvestada omapanuse sisse, tingimusel, et nende kohta on koostatud sõltumatu eksperti arvamus, milles antakse hinnang vara turuväärtusele ⁽¹⁹⁾.
- (126) Seoses ettevõtja Nouvel Areva NP võõrandamisega meenutavad Prantsuse ametiasutused, et on olemas ettevõtte väärtuse sõltumatud hinnangud, mis esitati komisjonile meetmest teatamisel. Prantsusmaa rõhutab samuti asjaolusid, mis võimaldavad tõendada ettevõtja Nouvel Areva NP võõrandamise tegelikku ja ajakohast iseloomu: esmalt 15. novembril 2016 sõlmitud leping selle kohta, et EDF ostab ettevõtja Nouvel Areva NP aktsiad; ning asjaolu, et võõrandamislepingu peatamise tingimused ei sea kahtluse alla tehingu reaalselt iseloomu. Prantsuse ametiasutused usaldavad ASN tehtud järeldusi Flamanville 3 tuumareaktori surveanumaga seotud kontrollikava kohta; mitte ühegi selle kava käigus tehtud katsetuse puhul ei tuvastanud ei EDF ega Areva kontsern mingeid kõrvalekaldeid. Lisaks sellele [...] ei mõjuta TVOga peetavad läbirääkimised ettevõtja Nouvel Areva võõrandamist, vaid üksnes selle ajakava.
- (127) Seoses Canberra võõrandamisega meenutavad Prantsuse ametiasutused, et see jõustus 1. juulil 2016.

⁽¹⁸⁾ Vt näiteks komisjoni 29. juuli 2013. aasta otsus (EL) 2016/2068 riigiabi SA.35611 (13/C) kohta, mida Prantsusmaa kavatseb anda kontsernile PSA Peugeot Citroën SA (ELT L 325, 30.11.2016, lk 1).

⁽¹⁹⁾ Komisjoni 29. juuli 2014. aasta otsuse (EL) 2015/119 (mis käsitleb riigiabi nr SA.36874 (2013/C) (ex 2013/N), mida Poola kavatseb anda äriühingule LOT Polish Airlines S.A., ja riigiabi nr SA.36752 (2014/NN) (ex 2013/CP), mida Poola andis äriühingule LOT Polish Airlines S.A.) (ELT L 25, 30.1.2015, lk 1) põhjendus 269; komisjoni 24. oktoobri 2011. aasta otsuse 2012/397/EL (mis käsitleb Riigiabi SA.32600 (2011/C) – Prantsusmaa – Ümberkorraldusabi, mida SNCF andis äriühingule SeaFrance SA) (ELT L 195, 21.7.2012, lk 1) põhjendus 155.

- (128) Ettevõtja Areva TA võõrandamine on lõppjärgus, nagu selgub teabest, mis on toodud käesoleva otsuse põhjendustes 103–105.
- (129) Seoses tütarettevõtjaga Elta tuleb märkida, et ühepoolne ostulubadus saadi kontsernilt ECA Group 4. augustil 2016 ja müük toimus 1. detsembril 2016 müügihinnaga [0–10 miljonit] eurot.
- (130) On ette nähtud, et Areva kontserni osalus tema tütarettevõtjas Adwen võõrandatakse täies ulatuses, selleks on Gamesa kontsern andnud 60 miljoni euro suuruse alampiiriga tagatise. Tegelik võõrandamine on kavandatud 2017. aasta jaanuari algusesse.
- (131) Seevastu [...] võõrandamised ei toimu enne [...].
- (132) Seoses kolmandatest isikutest investorite osalusega ettevõtja Nouvel Areva kapitali suurendamises märgivad Prantsuse ametiasutused, et nad on saanud huviavaldusi [...] Jaapani kontsernidelt JNFL ja MHI [...]. Läbirääkimiste seis on järgmine. Kontsernid MHI ja JNFL on mõlemad esitanud kindla pakkumise [...] 5 % osaluse omandamiseks Nouvel Areva kapitalis, mille väärtus on hinnanguliselt 250 miljonit eurot. [...].

4.4. Areva kontsern teeb ettepaneku võtta meetmed, mis võimaldavad minimeerida konkurentsi moonutamist

- (133) Prantsuse ametiasutuste väitel on ettevõtja Nouvel Areva NP võõrandamise näol tegemist väga laialdase mõjuga tasakaalustusmeetmega, kuna sellega lahkub Areva kontsern otseselt paljudelt turgudelt, kus konkurentsi vedajaks jääb edaspidi EDF. Nouvel Areva NP võõrandamisega kaotab Areva kontsern kolmandiku oma varadest ja ligikaudu poole oma käibest. Samuti kaotab ta kõik eelised, mis tulenevad viimase viieteistkümne aasta jooksul arendatud integreeritud mudelist, tegemist on äärmiselt olulise pöördega ettevõtja tegevuses. Lisaks sellele kaotab Areva kontsern positiivsed rahavood, mida Nouvel Areva NP vaadeldaval perioodil tekitab.
- (134) Nende väidete põhjenduseks käsitlevad Prantsuse ametiasutused üksikasjalikult komisjoni menetluse alustamise otsuses toodud eri küsimusi.

4.4.1. Tasakaalustusmeetmete arvuline väljendus

- (135) Prantsuse ametiasutused meenutavad, et „meetmed konkurentsi moonutamise piiramiseks peaksid hõlmama nii moraalisiriski kui ka võimalikke konkurentsimoonusi turgudel, kus abisaaja tegutseb“, võttes seejuures arvesse „asjaomase turu omadusi“⁽²⁰⁾.
- (136) Vaadeldaval juhul on kõik moraalisiriskid nende väitel välistatud, kuna minevikus esinenud kahjumid on katnud Areva kontserni olemasolevad aktsionärid, sealhulgas riik, reserve loomise ja varade allahindamise teel. Lisaks sellele tuleb märkida, et võttes arvesse vaadeldava turu omadusi, mõjub riigiabi pigem tegelikku konkurentsi soodustavana, mitte piiravana, kuna suurem osa turgudest, kus Nouvel Areva hakkab tegutsema, on oligopoolse struktuuriga ning ühe turuosalise kadumine võib neid turge kahjustada.
- (137) Prantsuse ametiasutuste väitel nähtub võrdlusest vastupidise stsenaariumiga, mille korral abi ei anta, et üksnes Areva kontserni säilimine võimaldab tagada turgudel tegeliku konkurentsi.
- (138) Seega on Nouvel Areva NP võõrandamine täiesti piisav tasakaalustusmeede, liiatigi toob see Areva kontserni jaoks lühiajalises perspektiivis kaasa sünergia kadumise ja keskpikas perspektiivis jätab ettevõtja ilma väga soodsatest arenguperspektiividest, mida on kirjeldatud allpool punktis 4.4.2.

⁽²⁰⁾ Suuniste punkt 87 (allakriipsutused on lisanud Prantsuse ametiasutused).

4.4.2. Nouvel Areva NP võõrandamine piirab oluliselt kogu Nouvel Areva tegevust

4.4.2.1. Tsükli algetapiga seotud tegevus

- (139) Integreeritud Areva kontsernil oli tõhus integreeritud müügi- ja turustusharu, mis turustas looduslikku uraani, pakkus ümbertöötlemisteenuseid ning kütuseelementide arendamise ja valmistamisega seotud teenuseid ning nende toodete ja teenuste kõikvõimalikke kombinatsioone. Asjaolu, et kütuseelementide müüki oli võimalik integreerida tsükli algetapiga seotud tegevusega, andis Areva kontsernile olulise teabealase ja kaubandusliku eelise. Elektritootjatel on tavaliselt üksainus kütuseelementide tarnija. Seoses nende vähese asendatavusega on kütuseelementide tarnija elektritootja jaoks vältimatu partner, samas kui varustaja tooted ja teenused on universaalsed.
- (140) Prantsuse ametiasutused toovad näitena elektritootja [...], kelle puhul Areva kontsernil oli võimalik kütuseelementide pakkumise raames laiendada pakkumist ka tsükli algetapi toodetele ja teenustele. [5–10] klienti kümnest on praegu nii Areva NC kui Areva NP kliendid.
- (141) Seejuures muudab Nouvel Areva NP tegevuse eraldamine logistika optimeerimise keerukamaks: Nouvel Areva peab edaspidi suhtlema Nouvel Areva NP kütuseelementide tootjatega samadel alustel kõikide ülejäänud Ameerika ja Euroopa tootjatega ning kaotab seega logistika optimeerimise võimaluse, seoses millega suurenevad tarnekulud ja väheneb võimalus kohandada oma rikastatud uraani tootmist.
- (142) Prantsuse ametiasutused selgitavad samuti, et tootmistsükli algetapi tooteid ja teenuseid tarnival ettevõtjal, kes on seotud kütuseelementide ja reaktorite tarnijaga, on vaieldamatu konkurentsieelis tootmistsükli alguses tehtavate pakkumiste puhul. Uue elektri jaama omanik nõuab üldjuhul ehitajalt, et see tarniks esimese reaktorisüdamiku ning eeldatavalt ka ümberlaadimiseks vajaliku kütuse. Ettevõtjaga Areva NP integreeritud ettevõtjana oli Areva kontsernil sellisele nõudlusele automaatne juurdepääs. Seetõttu sai Areva kontsern kaubelda oma uraani jaoks soodsamaid tingimusi, kuivõrd sellised läbirääkimised toimuvad üldjuhul otsetehingute kaudu, ilma avaliku hankemenetluseta. Sellised lepingud võimaldavad sõlmida püsivaid kaubandussidemeid, sealhulgas keeruliste turgude puhul, nagu näiteks Hiina turg.
- (143) Selline konkurentsieelis ilmneb Areva kontserni sõlmitud OL3 reaktorite müügilepingute puhul jaamades Taishan 1 ja 2, [...]. Taishan 1 ja 2 puhul näiteks [...]. Selliseid tingimusi ei oleks olnud võimalik saavutada ilma integreeritusest tuleneva eeliseta: võrdluseks, Areva kontsern sai sõlmida lepingu ainult [...].
- (144) Seega on kõik Nouvel Areva NP tulevikus sõlmitavad reaktorite müügitehingud ettevõtja Nouvel Areva jaoks kaotatud võimalus müüa tuumamaterjale optimaalsetel tingimustel. Prantsuse ametiasutuste väitel on ettevõtjal Nouvel Areva NP head võimalused võita sellised projektid, nagu [...]. Samuti võib Nouvel Areva NP pretendeerida sellistele projektidele, nagu [...]. Samas, seoses tuumaenergia tootmistsükli pikkusega avaldab selline sünergia kadumine mõju alles pärast perioodi, mille kohta Areva kontsern esitas finantskava.
- (145) Selline sünergia kadumine on eriti märgatav reaktori kasutusaja alguses, kuid see avaldub ka reaktori hilisema töötamisaja jooksul. Teatavad elektritootjad eelistavad kasutada ühtseid pakkumisi, mis hõlmavad uraani ostmist, ümbertöötlemisteenuseid, rikastamist ja kütuseelementide valmistamist, eeskätt kehtib see reaktorite puhul, mille sulgemine on juba pikemat aega kavandatud (reaktori elutsükli lõpp).
- (146) Integreerituse kadumine muudab keerulisemaks ka integreeritud turustusahela väljaarendamise reaktorist väljavõetava uraani ringlussevõtuks, sest see tegevus nõuab tihedat koostööd kütuseelementide tarnija (Nouvel Areva NP) ja ümbertöötlemisteenuste pakkuja (Nouvel Areva) vahel.
- (147) Sünergia kadumine nõrgestab Nouvel Areva olukorda tema konkurentide kasuks. Kui Areva kontsern oleks jäänud integreerituks, oleks tal tänu oma kaasajastatud sisseseadele olnud ideaalne võimalus kasutada turu eeldatavat taastumist. Oluline avanev turusegment on näiteks elektritootjatele tehtavad pakkumised reaktorite käitlemiseks nende elutsükli lõpul. Kuid võttes arvesse sünergia eeldatavat kadumist, panustavad Prantsuse ametiasutused ja Areva kontsern peamiselt [...].

- (148) Seevastu Nouvel Areva konkurendid saavad kasutada Areva kontserni jagunemisest tulenevaid võimalusi, pakkudes tuumkütust uutele reaktoritele. Nouvel Areva peab võistlema integreeritud konkurentidega, nagu Rosatom, ning vertikaalset integratsiooni kavandavate ettevõtjatega, nagu KHNP, Toshiba/Westinghouse ja CNNC.

4.4.2.2. Tsükli hilisemate etappidega seotud tegevus

- (149) Nouvel Areva NP võõrandamine on [...], pidades silmas Nouvel Areva tegevust kasutatud tuumkütuse ringlussevõtu ja ümbertöötlemise valdkonnas. MOX-kütuse müük sõltub sellest, kas turul on piisavalt kergvett kasutavaid tuumareaktoreid, mis saavad töötada seguoksiidsete kütuseelementidega. Samas sõltub selliste reaktorite arv pingutustest, mida Nouvel Areva NP teeb tulevikus selle tehnoloogia soovitamiseks ja levitamiseks.
- (150) Elektritöötaja otsus kasutada seguoksiidkütusel töötavat reaktorit sõltub tema suutlikkusest tagada oma reaktori tõhusus, lisaks ka sellega seotud kuludest. Need kaks tegurit sõltuvad omakorda reaktori projekteerija, kütuseelementide arendaja ja seguoksiidkütuse tarnija vahelise koostöö tõhususest. Kuni siiani oli selline koostöö võimalik tänu Areva kontserni suutlikkusele hallata keskselt nende üksuste lahknevaid huve.
- (151) Seega peab [...] Areva NP toetama MOX-kütust kasutavate reaktorite levikut, kuivõrd [...]. Siiani võimaldas kuulumine samasse kontserni sõlmida kontsernisisesid kokkuleppeid [...] ning tasakaalustada kahe tegevusvaldkonna erinevaid huve. Tulevikus see muutub, sellega seoses võib ette näha sünergia kadumisest tingitud olulist kahju pikaajalises perspektiivis.
- (152) Sünergia kadumine avaldab samuti mõju reaktorite tegevuse lõpetamise ja logistika segmentides. Reaktori sulgemisega seotud tegevus on tihedalt seotud reaktorite projekteerimise ja olemasoleva tootmisbaasi põhiste teenuste osutamisega. Logistikaga seotud tegevuse puhul on ettevõtjad praegu Areva NP kliendid seoses saastunud hooldusseadmete ja kütuseelementide transpordiga. Need siiani kontsernisisesed teenused võivad nüüd jääda ettevõtjale Nouvel Areva NP, hiljem võidakse need avada konkurentsile.
- (153) Reaktorite sulgemise ja logistika turud on dünaamilised turud, millel Areva kontsern [...].

4.4.3. Üldine strateegiline ja tööstuslik partnerlus Nouvel Areva ja EDFi vahel ei võimalda taastada sünergia, mis oleks võrreldav Areva NP integratsiooniga Areva kontserni koosseisus

- (154) Prantsuse ametiasutused esitasid komisjonile EDFi ja Areva kontserni vahel 28. juulil 2016 sõlmitud kokkuleppe protokoll. Selle protokoll 7. lisa käsitleb üldist strateegilist ja tööstuslikku partnerlust.
- (155) Prantsuse ametiasutuste väitel ei ole selle partnerluse raames võimalik taastada kaotatavat sünergia [...].
- (156) [...] Prantsuse ametiasutused rõhutavad, et Nouvel Areva NP ja Nouvel Areva on rajamas kliendi/tarnija suhteid. [...].
- (157) Seetõttu ei saa strateegilisel partnerlusel olla varasema kontsernisises vahendaja ja sünergia tekitaja rolli.
- (158) Samas, vastusena komisjoni sellealastele märkustele kohustusid Prantsuse ametiasutused tagama, et ümberkorraldusperioodi jooksul ei loo EDFi kontrolli all olev Nouvel Areva NP ja ettevõtja Nouvel Areva strateegilist partnerlust või muud raamkokkulepet, milles nähakse ette kaubanduslik koostöö, mille raames eelistatakse ettevõtjat Nouvel Areva olukorras, kus ettevõtja Nouvel Areva NP soovib koos tuumamaterjali tarnijaga esitada kliendile pakkumise turgudel, mida on kirjeldatud põhjendustes 344 ja 347 – kütuseelementide tarnimine ja uute reaktorite ehitamine. See kohustus ei takista ettevõtjatel Nouvel Areva ja Nouvel Areva NP teha ühispakkumisi juhul, kui ettevõtja Nouvel Areva osutub valituks kaubanduslike ja tehniliste kriteeriumide alusel.

4.4.4. *Prantsuse ametiasutused kohustuvad tagama, et Areva kontsern võtab suuniste punktis 84 osutatud käitumuslikud meetmed*

- (159) Meenutades partnerlussuhete olulisust tuumaenergeetika valdkonnas, kohustuvad Prantsuse ametiasutused tagama, et Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ning tema kontrolli all olevad ettevõtjad ei omanda ümberkorraldusperioodi kestel otseselt ega kaudselt osalusi ettevõtetes, mis ei ole juba nende kontrolli all, välja arvatud projektid, mis on vajalikud Areva kontserni elujõulisuse taastamiseks. See kohustus ei laiene ettevõtja Nouvel Areva omanduses olevate osaluste ja otseselt või kaudselt tema kontrolli all olevate osaluste omandamisele, mida tehakse selleks, et hallata i) reaktorite sulgemise fonde, mida Areva kontsern on kohustatud juhtima õigusaktidest või eeskirjadest tuleneva kohustuse alusel; ii) Areva kontserni töötajate pensionifonde; iii) likviidsete vahendite paigutamist. Prantsuse ametiasutused kohustuvad samuti tagama, et Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ei kasuta saadavat toetust konkurentsieelisena oma toodete ja teenuste turustamisel.

4.5. Prantsuse ametiasutuste kommentaarid huvitatud kolmandate isikute märkuste kohta

4.5.1. *TVO ja Siemensi märkused*

- (160) Prantsuse ametiasutused on seisukohal, et Areva SA on suuteline rahastama kõiki oma prognoositavaid vajadusi.
- (161) Ühelt poolt ei ole alust arvata, et Areva kontsern võib kinnitatud ümberkorralduskava kaudu ohustada OL3 projekti lõpuleviimist. Selle projekti õnnestumine on olulise tähtsusega kõigi ümberkorralduses osalevate poolte jaoks. See hõlmab loomulikult ettevõtjat Areva SA, aga ka ettevõtjat Nouvel Areva (tuumkütuse tarnimine) ja Nouvel Areva NP (esimese EPRI reaktori tutvustamisega seotud väärtus). Ettevõtjal Areva SA on seega olemas vajalikud põhitegevusega seotud ressursid, mida ei ole vaja muust tegevusest eraldada ja kohe ettevõtjale Nouvel Areva NP üle anda ning mis võimaldavad edukalt projekti ellu viia ning kõik TVO esitatud kahtlused selles küsimuses võib kõrvale jätta.
- (162) Eeskätt rõhutavad Prantsuse ametiasutused, et Areva NP ja Nouvel Areva NP teevad [...] eriomast koostööd, mis võimaldab ettevõtjal Areva NP pöörduda ettevõtja Nouvel Areva NP poole niipea, kui see osutub vajalikuks [...].
- (163) Teiselt poolt on Prantsuse ametiasutused õigesti ja konservatiivselt hinnanud Areva SA vajadusi.
- (164) OL3 projekti puhul on Areva kontserni hinnang seejuures võrreldav või isegi konservatiivsem kui TVO hinnang, välja arvatud [...], kuid Prantsuse ametiasutused ei nõustu [...], väites, et sellel puudub igasugune usaldusväärsus. Prantsuse ametiasutused ei kommenteeri Siemensi väidet, mis ei võimalda sellisel koondtasandil teostada üksikasjalikku analüüsi.
- (165) Seoses kahjutasude ja intressidega, mis võivad tuleneda kohtuvaidluse võimalikust kaotamisest, [...].
- (166) Prantsuse ametiasutuste väitel on täiesti ebakohane ja ümberkorraldusabi eesmärkide ja eeskirjade vaimuga kokkusobimatu suurendada abisummat selleks, et tagada kolmandatele isikutele kahjutasu ja intresside maksmine, mis tulenevad abi saaja vastu algatatud kohtuprotsessi võitmisest. Esiteks ei kuulu sellelaadne sündmus selliste sündmuste hulka, mida tuleks arvesse võtta ebasoodsa juhtumi puhul. Suunistes osutatakse üksnes makromajanduslikele ja kaubanduslikele teguritele. Teiseks oleks abisumma selline suurendamine vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega ja nõudega piirata abi minimaalselt vajalikuga. Kolmandaks viivad Siemensi ja TVO väited selleni, et riik peab tagama nende võimaliku võlgniku/kaasvõlgniku maksujõulisuse, mis tähendaks riigiabi andmist Siemensile ja TVOle. Komisjon on selgesõnaliselt välja öelnud, et hüpoteetilistele kohtuvaidlustele antava riigi

tagatise näol on tegemist riigiabiga ⁽²¹⁾ ning on põhimõtteliselt välistanud nende kokkusobivuse ⁽²²⁾. Neljandaks on Siemensi ja TVO väited ebakohased seetõttu, et need ei hõlma konsortsiumi jaoks positiivse lahenduse võimalust. Viiendaks, ebasoodsa kohtuotsuse korral [...].

(167) Seoses [...] esitasid Prantsuse ametiasutused mitu väidet.

(168) Seoses [...].

(169) Lisaks sellele on süsiniku eraldumise probleemid EDFi olemasolevate rajatiste puhul varem juba lahendatud. ASN lubas taaskäivitada kõik Prantsusmaa reaktoripargi reaktorid, sealhulgas ka Creusot's valmistatud aurugeneraatorid (mille puhul tuvastati süsiniku eraldumisega seotud probleeme) ning kaheksa neljateistkümnest reaktorist, mis on varustatud Areva NP Jaapani partneri valmistatud aurugeneraatoritega.

(170) Taishani jaama primaarahelas ei ole siiani rohkem kõrvalekaldeid tuvastatud. Lepingus on sätestatud, et Areva kontserni lepingujärgne vastutus seoses Taishani projektiga ulatub [0–1 miljardi] euron.

(171) [...], kõikide taotluste puhul tuleb esitada tõendusmaterjal kindla kahju kohta, st tegeliku turvahäire kohta seoses teatava detailiga, mis toob kaasa tõsise talitushäire ohu.

(172) Kõikides küsimustes, mis võivad kaasa tuua Areva kontserni tsiviilvastutuse kohaldamise, märkisid Prantsuse ametiasutused komisjonile, et [...].

(173) Seoses Siemensi väitega, mille kohaselt Areva SA prognoositavad ressursid peaksid ettevõtjal võimaldama katta maksimaalse teoreetilise summa, mis katab kõik teoreetiliselt võimalikud riskid, rõhutavad Prantsuse ametiasutused, et komisjoni otsustuspraktika näited, millele Siemensi väited tuginevad, pärinevad kõik menetlustest, mis on algatatud seoses finantsasutuste ümberkorraldusabiga, mis langevad majandus- ja finantskriisi aega. Seega ei ole Siemensi esitatud analoogia Prantsuse ametiasutuste väitel asjakohane. Prantsuse ametiasutused väidavad lisaks, et ka kõige ebasoodsam stsenaarium suunistes toodud tähenduses ei saa katta kõiki teoreetiliselt võimalikke riske, vaid peab jääma tegelikult võimalike sündmuste valdkonda.

(174) Vastuseks Siemensi väitele, mille kohaselt Areva SA alakapitaliseeritus oleks vastuolus suunistes sätestatud kulude õiglase jaotamise põhimõttega, meenutavad Prantsuse ametiasutused, et selle põhimõtte kohaldamine hõlmab ainult aktsionäre ja allutatud võlausaldajaid, keda abi andmine ei peaks alusetult kaitsma.

4.5.2. Urenco märkused

(175) Esmalt täpsustavad Prantsuse ametiasutused, et Urenco on suurel määral osaline ülevõimsuses, mis iseloomustab uraani rikastamise turgu pärast Fukushima juhtumit. Urenco osa uraani rikastamise ülemaailmsel turul on ajavahemikul 2007–2015 kahekordistunud, samas kui Areva kontserni turuosa on vähenenud.

4.5.2.1. Väidetav konkurentsi moonutamine

(176) Prantsuse ametiasutused väidavad seejärel, et riigiabi ei tekita konkurentsimoontusi, vaid vastupidi, elavdab pikaajalises perspektiivis konkurentsi toimimist.

⁽²¹⁾ Komisjoni 21. oktoobri 2008. aasta otsuse 2009/174/EÜ (meetme C 35/04 kohta, mida rakendatakse Ungaris ettevõtja Postabank és Takarékpénztár Rt./Erste Bank Hungary Nyrt. suhtes) (ELT L 62, 6.3.2009, lk 14) põhjendus 57; komisjoni 18. juuli 2007. aasta otsuse 2008/214/EÜ (riigiabi kohta C 27/04, mida Tšehhi Vabariik andis ettevõtjatele GE Capital Bank a.s. ja GE Capital International Holdings Corporation, USA) (ELT L 67, 11.3.2008, lk 3) põhjendus 86.

⁽²²⁾ Komisjoni 28. detsembri 2012. aasta otsuse 2014/189/EL (mis käsitleb riigiabi SA.33760 (12/N-2, 11/C, 11/N); SA.33763 (12/N-2, 11/C, 11/N); SA.33764 (12/N-2, 11/C, 11/N); SA.30521 (MC 2/10); SA.26653 (C9/09); SA.34925 (12/N-2, 12/C, 12/N); SA. 34927 (12/N-2, 12/C, 12/N); SA. 34928 (12/N-2, 12/C, 12/N), mida Belgia, Prantsusmaa ja Luksemburg on andnud ettevõtjatele Dexia, DBB/Belfius ja DMA) (ELT L 110, 12.4.2014, lk 1) põhjendus 213.

- (177) Areva kontserni suhteliselt tagasihoidlik turuosa logistika ja reaktorite sulgemise turul tingib selle, et abi andmisega ei tekitata mingeid konkurentsimoonusi. Samaaegselt on Areva kontsern maailmas ainuke ettevõtja, kellel on tööstusliku mastaabiga kasutatud tuumkütuse ümbertöötlemistehas ning selle säilimine selles turusegmendis ei saa kahjustada konkurentsi, mida ei ole olemas.
- (178) Uraani kaevandamise, ümbertöötlemise ja rikastamise turusegmid on väga kontsentreeritud struktuuriga ning Areva kontsern on ülekaalukalt ainus arvestatav Euroopa kontsern uraani kaevandamise ja ümbertöötlemise segmendis. Areva kontserni lahkumine neist turusegmentidest avaldab seega konkurentsi piiravat mõju, soodustades veelgi suuremat kontsenteerumist.
- (179) Lisaks sellele ei saa väita, et Areva kontserni turuseisundit uraani rikastamise turul oleks tänu riigiabile parandatud. Esiteks märgivad Prantsuse ametiasutused, et Areva kontserni suutlikkus sõlmida uraani rikastamisteenuste lepinguid ei ole seotud tema finantsreitinguga, vaid pigem muude teguritega, nagu tarnete hind, lepingute paindlikkus, logistika kvaliteet jne. Teiseks tuleb märkida, et Areva kontserni uraani rikastamise tütarettevõtja (Tricastini rikastamisühing, Société d'Enrichissement du Tricastin, edaspidi „SET“) on majanduslikult juba kasumlik ja iseseisev, [...]. [...], see tegevus toetab täiendavalt ümberkorraldatud Areva kontserni elujõulisuse taastamist, kusjuures ta ise ei ole abisaaja. Kolmandaks tuleb märkida, et Areva ei tegutses SWU teenuste osutamiseks juba vähemalt 10 aastat, [...].

4.5.2.2. Tasakaalustamismeetmed

- (180) Prantsuse ametiasutused osutavad väidetele, mis esitati nende 12. septembri 2016. aasta märkustes, ja meenutavad, et integreeritud mudeliga seotud sünergia kadumine piirab mitte üksnes tootmistsükli alguse ja lõpuga seotud tegevust, vaid samaväärselt ja isegi enamal määral tegevust reaktori kogu elutsükli jooksul. Nouvel Areva NP võõrandamise näol on seega tegemist piisava meetmega. Põhjustel, mida nendes märkustes on juba nimetatud, ei saa EDFiga sõlmitud partnerlussuhted seda sünergia taastada ning asjaolu, et Prantsuse riik on aktsionär mõlemas kontsernis, ei muuda seda, sest kahe kontserni näol on tegemist kahe iseseisva majandusüksusega, millel on iseseisva otsustamise õigus.
- (181) Mis puudutab konkreetsemalt Urenco soovitatud eri meetmeid, siis väidavad Prantsuse ametiasutused järgmist:
- a) Urenco nõue, et EDF võtaks kohustuse korraldada avatud hankeid, on nii õiguslikult kui ka faktiliselt põhjendamatu. Esiteks ei saa riik panna mingit kohustust EDFile, kes on käesoleva riigiabi menetluse puhul kolmas isik. Teiseks ei ole EDFil kui iseseisval majandusüksusel mingit põhjust toetada ettevõtjat Nouvel Areva. Ja lõpuks ei ole pretsedent seoses Framatome/Siemensi/Cogema koondumisega asjakohane, kuna vaadeldav meede on seotud kütuseelementidega, mille puhul on kehtestatud ranged (eeskätt eeskirjadest tulenevad) piirangud, ning kuna riik ei saa õiguslikult võtta mingit kohustust EDFi nimel;
 - b) uraani rikastamisega seotud tegevuse raamatupidamisarvestuse eraldamine (*ring-fencing*) on üleliigne, kuna SET on finantsplaanis juba iseseisev üksus. Lisaks sellele tooks selline meede kaasa ületamatuid töökorralduslikke raskusi, sest selle tütarettevõtja tegevus on korralduslikus mõttes märkimisväärselt seotud Areva kontserni teiste üksustega;
 - c) keeld laiendada Georges Besse II tehase tootmisvõimsust tundub olevat vastuolus Areva kontserni võetud kohustusega [...]. Prantsuse ametiasutused kohustusi tegelikult tagama, et ümberkorraldusperioodi kestel ei suurenda Areva kontsern Georges Besse II tehase tootmisvõimsust, välja arvatud olemasolevates lepingutes ettenähtud tsentrifuugide hankimine ja paigaldamine [...];
 - d) nõue lõpetada MOX-kütuse tootmine või seda piirata ei ole asjakohane. Esiteks piirab seda tegevust Nouvel Areva NP võõrandamine. Teiseks ei ole MOX-kütused ja uraanipõhised (*Uranium Oxyde*, UOX) kütused vastastikku asendatavad, seega on konkurentsi moonutamise ulatus minimaalne selliste konkurentide jaoks, nagu Urenco, kes pakub ainult UOX-kütust. Kolmandaks on MOX-kütuse tootmine vajalik tuumamaterjalide töötlemise tootmisharu elujõulisuse tagamiseks. Neljandaks, Urenco väite puhul, mille kohaselt MOX-kütuse tootmine ei ole UOX-kütusega võrreldes tulus, ei võeta arvesse selle kütuse tootmisega seotud mitmeid positiivseid väliseid asjaolusid;
 - e) lisavõõrandamised, näiteks logistikaharus, kahjustavad ettevõtja Nouvel Areva pikaajalise elujõulisuse taastamist ja on seda enam põhjendamatud, et abi andmisega tekitavad konkurentsimoonused on neil turgudel minimaalsed.

5. ABI HINDAMINE

5.1. Abi olemasolu

- (182) Komisjon peab uurima, kas käesoleva menetlusega hõlmatud meetmete näol võib olla tegemist riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- (183) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt on „*igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.*“
- (184) Sellest sättest lähtuvalt leiab komisjon, et meetme käsitlemiseks riigiabina peavad olema samaaegselt täidetud järgmised tingimused: i) meedet rahastab riik või rahastatakse seda riigi vahenditest, ii) meede annab sellest kasusaajale majanduseelise, iii) see eelis on valikuline ning iv) meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.

5.1.1. Prantsuse riigi kavatsus suurendada Areva SA ja Nouvel Areva kapitali

- (185) Kuigi tegemist on kahe näiliselt eraldiseisva sekkumisega, leiab komisjon, et riigi kavatsust suurendada vastavalt Areva SA ja Nouvel Areva kapitali tuleb käsitada Areva kontsernile antava üheainsa abina. Areva kontserni majandusraskuste ja võlakoorma analüüsist ilmneb, et kapitalivajadus hõlmab kogu kontserni tervikuna. Asjaolu näol, et kogu üldine kapitalivajadus jaguneb seejärel Areva SA ja Nouvel Areva vahel, on tegemist üksnes Areva kontserni rekapiitaliseerimise viisiga.
- (186) See suurendamine on seostatav riigiga ja teostatakse riigi vahenditest. Mõlemaid kapitali suurendamisi teeb otseselt riik riigi ressursse kasutades.
- (187) Selline kapitali suurendamine annab Areva kontsernile majanduseelise. Ühelt poolt parandab see investeering Areva kontserni olukorda, võimaldades ettevõtjal katta märkimisväärse osa oma võlgadest. Teiselt poolt ei oleks Areva kontsern saanud sellist kapitali tavapärares turutingimustes, sest mitte ükski erainvestor ei oleks nõustunud seoses ettevõtja halva majandusolukorraga suurendama sellistel tingimustel Areva kontserni kapitali. Kaks kolmandatest isikutest investorit, MHI ja JNFL, ei sisenenud Areva kontserni kapitali samalaadselt Prantsuse riigiga, kuna nende investeering hõlmas üksnes ümberkorraldatud Areva kontserni (Nouvel Areva) üht üksust kahest ja tegemist oli [...] vähemusosalusega.
- (188) Seega on Areva kontsernile antav eelis valikuline. Riigi nõustumine kapitali suurendamisega kujutab endast *ad hoc* meedet, millest saab kasu ainult Areva kontsern ja mis on suunatud ettevõtja restruktureerimisega seotud vajadusteks.
- (189) Areva kontsernile riigi võimaldatava kahe kapitalisuurendamise näol antav eelis võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust. Erinevaid turgusid, millel Areva kontsern tegutseb, iseloomustab liikmesriikide vaheliste kaubandustehingute suur osakaal. Sellega seoses on komisjon juba märkinud, et tuumaenergia turud on vähemalt üleeuroopalise ulatusega ⁽²³⁾. Lisaks sellele annab Areva kontsernile võimaldatav eelis talle rahalisi lisaressursse, mis võimaldavad ettevõtjal säilitada turul aktiivsuse. Seega võib meede kahjustada konkurentsi.
- (190) Eelneva valguses leiab komisjon, et Prantsuse riigi kavatsuse näol suurendada Areva SA ja Nouvel Areva kapitali on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ja selle abi kogusumma on 4,5 miljardit eurot.

5.1.2. Ümberkorralduskava raames tehtud võõrandamised

- (191) Menetluse algatamise otsuses märkis komisjon, et Areva kontserni kavandatud mitme võõrandamise näol võib olla tegemist abiga, kui need võõrandamised ei toimu turuhinnaga. Sellisel juhul võib tegemist olla ostjale antava

⁽²³⁾ Vt eeskätt komisjoni 19. septembri 2006. aasta otsus seoses juhtumiga nr M.4153 (Toshiba/Westinghouse), põhjendused 37–50.

abiga, kui müügihind on ülemääraselt madal, või müüjale (Areva kontsernile) antava abiga, kui müügihind on ülemääraselt kõrge – müüjale antava abi määratlus on asjakohane üksnes juhul, kui võõrandatakse teisele avalikule üksusele, nii et riigiga seostatavuse ja riigi ressursside kasutamise kriteeriumid on täidetud. Komisjon meenutab, et suuniste punkti 63 kohaselt ei või võõrandamisi, mis hõlmavad müüjale (Areva kontsernile) antavat abi, lugeda omapanuse hulka.

- (192) Võõrandamiste puhul kolmandatele isikutele, kes ei ole avalikud üksused (Canberra, Elta, Adwen), nõustub komisjon sellega, et stsenaarium, mille kohaselt Areva kontsern annab ebaõiglaselt madala hinna abil kõnealustele omandajatele abi, on ebatõenäoline, kuivõrd Areva kontsernil on huvi saada nende võõrandamiste abil võimalikult suurt tulu. Lisaks sellele toimusid need võõrandamised konkurentsimenetluste abil, mis võimaldavad Areva kontsernil saada maksimaalset võimalikku hinda.
- (193) Seevastu kui tegemist on Nouvel Areva NP ja Areva TA võõrandamisega, ei saa *a priori* välistada võimalust, et EDF või Areva TA omandajast avalik konsortsium tegi ebaõiglaselt kõrge hinnaga pakkumise, et toetada Areva kontserni. Komisjon võib siiski väita, tuginedes allpool punktides 5.1.2.1 ja 5.1.2.2 toodud järeldustele, et need võõrandamised toimusid turuhinnaga, mis välistab majanduselise olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.1.2.1. Enamusosaluse võõrandamine ettevõtjas Nouvel Areva NP

- (194) Nouvel Areva NP müügil EDFile ei kasutatud avalikku, läbipaistvat ja tingimusteta pakkumismenetlust. Samas on kontrollosaluse kokkuleppehinnaga müügi näol tegemist turu tavalise toimimisega. Nouvel Areva NP puhul tuleb silmas pidada ka ettevõtja tegevusvaldkonda ja seoseid tuumaelektrijaamade käitamisega, mille puhul kontrollosaluse müük pakkumismenetluse abil ei ole turu tavaline toimimine. Lisaks sellele tellisid lepinguosalisel enne osaluse müügiga nõustumist sõltumatu eksperdihinnangu, mille abil mõlemad pooled määrasid kindlaks müügihinna. Kuigi vastab tõele, et lõppkokkuvõttes on tegelik müügihind müüja ja ostja vaheliste läbirääkimiste tulemus, tuleb märkida, et selliste eksperdihinnangute kasutamine läbirääkimistel enne tegelikku müügihinna kokkuleppimist on samuti turu tavapärane toimimine, mida oleks kasutanud mõistlik investor ⁽²⁴⁾.
- (195) Eksperdihinnangute sisu kohta on EDFi finantsnõustaja, pank BNP Paribas, pärast mitmekriteeriumilist meetodit hõlmava osaluse väärtuse hindamist andnud 24. juulil 2015 järgmise arvamuse: „Tuginedes teabele eespool nimetatud tehingu kohta ja selle tehingu omadustele, leiame, et praegu on 2,7 miljoni euro suurune hind 100 % Areva NP kapitali eest, mida EDF tehingu raames pakub, meie hinnangul rangelt rahalises plaanis EDFi jaoks mõistlik.“ Seejärel pöördus EDF eelauditi etapi korraldamiseks panga Société Générale poole. Prantsuse ametiasutused andsid komisjonile üksikasjaliku ülevaate selle eelauditi tulemustest, mis on esitatud 2016. aasta jaanuaris ning milles Société Générale nõustub lepinguosaliste vahel läbiräägitud hinnaga 2,5 miljardit eurot 100 % omakapitali eest.
- (196) Société Générale'i tehtud hindamine on väga üksikasjalik (127 lehel tehtud analüüs) ja see tugineb diskonteeritud rahavoogude (*discounted cash flow*, DCF) meetodile, mis on finantsvaldkonnas üldiselt tunnustatud.
- (197) Kõigepealt töötas Société Générale koos EDFiga läbi Areva kontserni äriplaani kõigi viie haru jaoks, mis jäävad ettevõtte Nouvel Areva NP tegevusalasse: olemasolev tootmisbaas, kütuseelementide valmistamine, tootmine, suurprojektid ja muu (tugifunktsioonid, ettenägematud sündmused jne). Need äriplaanid kajastavad perioodi kuni 2023. aastani. Korrigeerimised hõlmavad väga mitmeid eeldusi, mis on seotud paljude Nouvel Areva NP projektidega. [...] ⁽²⁵⁾.
- (198) Lähtuvalt nendest äriplaanidest arvutati DCF meetodi abil kõigi viie tegevusharu seotud ettevõtteväärtus. Société Générale kasutas selleks iga tegevusharu jaoks erinevat kapitali kaalutud keskmist hinda (*weighted average cost of capital*, WACC), sõltuvalt iga tegevusega seotud riskimäärast. WACC väärtust hinnati küllaltki üksikasjaliku finantsvarade hindamise mudeli (*Capital Asset Pricing Model*, CAPM) abil: iga tegevusharu jaoks määrati kindlaks WACC väärtus iga riigi puhul, kus ettevõtj tegutseb, seejärel arvutati nende erinevate geograafiliste WACC väärtuste alusel kaalutud WACC väärtus. Riskivaba määr saadi mitmest tunnustatud allikast (SG Research, Bloomberg, Associés en Finance); riikide riskipremiate suurused põhinevad NYU Stern ülikooli professori Damodarani töödel ja laenukulu põhineb võrreldavate ettevõtjate võlakirjade riskipremiatel. Need võrreldavad

⁽²⁴⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 5. juuni 2012, komisjon vs. EDF, C-124/10P, ECLI:UE:C:2012:318, punktid 84 ja 104.

⁽²⁵⁾ „Earnings before interest, taxes, depreciation and amortisation“, st intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelne kasum.

ettevõtjad valis Société Générale lähtuvalt iga tegevusharu jaoks kehtestatud kriteeriumidest ja nende alusel määramati samuti kindlaks iga tegevuse beetaväärtus. Võrreldavate ettevõtjate valim hõlmab seitset noteeritud ettevõtjat tuumkütuse valdkonnas, viis ettevõtjat on seotud olemasoleva tootmisbaasiga, kuus tootmisega ja kuus suurprojektidega. Saadud beetaväärtusi kontrolliti, võrreldes neid mitmefaktorilise Barra mudeli abil saadud beetaväärtuse prognoosidega. Saadud beetaväärtusi kontrolliti, võrreldes neid mitmefaktorilise Barra mudeli abil saadud beetaväärtuse prognoosidega.

- (199) Kõikide tegevusharude väärtuse DCF meetodil põhinev hinnang hõlmas ka ettevõtte lõppväärtust pärast 2023. aastat. Lõppväärtus arvutati Gordon Shapiro meetodi abil, eeldades, et täheldatud normatiivne rahavoog näitab tegevustulu genereerimise suutlikkust. Kõikide tegevusharude puhul võeti eelduseks nullprotsendiline kasv.
- (200) Ettevõtte väärtuse suhtes teostati tundlikkuskatsed, muutes selliseid parameetreid, nagu WACC või EBITDA marginaal. Seejärel lahutati omakapitali väärtuse leidmiseks iga tegevusharu netovõlg saadud ettevõtteväärtusest. Eri tegevusharude jaoks leitud väärtuste summa andis Nouvel Areva NP omakapitali koguväärtuse. Société Générale'i hinnangul oli sellise väärtuse põhjal võimalik tuletada [...] EBITDA kordaja. Saadud EBITDA kordaja väärtus tundub loogiline, kuivõrd see on madalam võrreldavate tehingute EBITDA kordaja keskmisest ja mediaanväärtusest – Société Générale kasutas Nouvel Areva eri tegevusvaldkondi hõlmavat 19 esindavast tehingust koosnevat valimit.
- (201) DCF meetodi jaoks kasutatud erinevaid parameetreid ning EBITDA eeldatava kordaja väärtust kontrolliti lisaks ka võrdluse teel põhjenduses 198 osutatud võrreldavate ettevõtjate uuringust võetud keskmiste ja mediaanväärtustega.
- (202) Eelnevast lähtuvalt kinnitab komisjon juba menetluse algatamise otsuses tehtud järeldust, et EDFi ja tema nõunike tehtud väärtuse hindamine põhineb kättesaadavatel objektiivsetel, kontrollitavatel ja usaldusväärsel andmetel, mis peegeldavad majandusolukorda tehingu otsuse tegemise ajal. Seda järeldust ei vaidlustanud menetluse kestel mitte ükski kolmas isik. Pärast väärtuse hindamist aset leidnud uus areng, nagu otsus tütarettevõtjatesse suunamise kohta või kütuse komponentide lepingute riskide avastamine ei mõjuta saadud tulemust, kuna EDF sai nende riskide vastu täieliku kaitse, vastavalt põhjenduses 30 kirjeldatud meetmetele.
- (203) Selle väärtuse hinnangu (2,5 miljardit eurot 100 % omakapitali eest) alusel näitas Société Générale, et EDFil on alust eeldada investeeringult põhistsenaariumi kohaselt [0–20] % suurust sisemist tasuvuslääve (*internal rate of return*, IRR). Põhistsenaariumis toodud väljumisväärtus (lõppväärtuse arvutamiseks) on [...] ja väljumiskordaja, mis võrdub sisenemiskordajaga, st [...] x EBITDA.
- (204) Saadud IRR väärtust tuleb võrrelda omakapitali kuluga, mida on kaalutud Nouvel Areva NP eri sektorite põhjal. Vaadeldaval juhul annavad Société Générale'i tehtud arvutused, mis põhinevad põhjenduses 198 toodud objektiivsetel kriteeriumidel, eri tegevusharude jaoks järgmised väärtused: [0–10] % tuumkütus, [0–10] % olemasolev tootmisbaas, [0–20] % suurprojektid, [0–10] % tootmine. Need hinnangud tunduvad tõsiseltvõetavad, kuna tuginevad üldtunnustatud allikatele ja meetoditele, mis on samalaadsed nendega, mida komisjon on ise kasutanud teiste juhtumite puhul ning mida Üldkohus on arvestanud ⁽²⁶⁾. Nende tulemuste kaalumisel iga tegevusharuga seotud osaga Nouvel Areva NP käibes saadakse omakapitali kaalutud keskmise kulu väärtuseks [0–10] % IRR, mida EDF võib eeldada ettevõttesse Nouvel Areva NP tehtavalt investeeringult, on seega suurem kui keskmine omakapitali kulu vaadeldavas sektoris, seda ka teatava hulga negatiivsete stsenaariumide korral, mida kasutati Société Générale'i tehtud tundlikkusanalüüsi puhul (seoses väljumisaasta ja vastava kordajaga).
- (205) Neid objektiivseid asjaolusid arvesse võttes järeldab komisjon, et Nouvel Areva NP võõrandamine toimus tavapärastel turutingimustel ja sellega ei antud ei ostjale (EDF) ega müüjale (Areva kontsern) majanduseelist ning selle tehingu näol ei ole seega tegemist riigiabiaga.

⁽²⁶⁾ Komisjoni 22. juuli 2015. aasta otsuse (EL) 2016/154 (riigiabi SA.13869 (C 68/2002) (ex NN 80/2002) (üldise jaotusvõrgu uuendamiseks maksuvabastusega loodud arvestusliku reservi ümberliigitamine kapitalisisendi alla) kohta, mida Prantsusmaa rakendas ettevõtte EDF suhtes) (ELT L 34, 10.2.2016, lk 152) põhjendused 182–189. Vt ka kohtuotsus, Üldkohus, 3. juuli 2014, Hispaania Kuningriik, Ciudad de la Luz, SAU ja Sociedad Proyectos Temáticos de la Comunidad Valenciana, SAU vs. komisjon, T-319/12, ECLI:EU:T:2014:604, punktid 48–66.

5.1.2.2. Areva TA võõrandamine

- (206) Prantsuse ametiasutused selgitasid Areva TA võõrandamise asjaolusid ning esitasid andmed, mis võimaldavad põhjendada [0–2 miljardi] euro suurust hinda 100 % ettevõtte omakapitali eest. Kokkuvõtte neist teguritest on esitanud finantsnõustamisetevõtte [...] 6. detsembril 2016 esitatud uuringus.
- (207) Eelauditi käigus koostas ostjast konsortsium omapoolse ettevõtte Areva TA äriplaani, lähtudes müüja nägemusest ja kohandades äriplaani aluseks võetavaid eeldusi oma parema äranägemise järgi.
- (208) Komisjon vaatas väärtuse kindlaksmääramiseks tehtud prognoosid ja kasutatud eeldused üle ning leiab, et need vastavad aruka investori kvaliteedinõuetele. Hindamine põhineb kättesaadavatel objektiivsetel, kontrollitavatel ja usaldusväärsetel andmetel, mis peegeldavad majandusolukorda ajal, mil võeti vastu otsus tehingu kohta.
- (209) Neid objektiivseid asjaolusid arvesse võttes järeldeb komisjon, et Areva TA võõrandamine toimus tavapärastel turutingimustel ja sellega ei antud ei ostjale ega müüjale (Areva kontsern) majanduseelist ning selle tehingu näol ei ole seega tegemist riigiabi.

5.2. Abi kokkusobivus siseturuga

- (210) Prantsuse riigi kavatsuse näol suurendada Areva SA ja Nouvel Areva kapitali, on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses; Prantsusmaa abi on suunatud ühele ettevõttele, Areva kontsernile, valdkondades, mis kuuluvad Euratomi lepingu kohaldamisalasse.
- (211) Euratomi lepinguga asutatakse Euroopa Aatomienergiaühendus ning määratakse kindlaks vajalikud meetmed ja vastutusala selliste eesmärkide saavutamiseks, nagu seda on tuumaenergia ohutus, energiasõltumatus, energiavarustuse mitmekesisus ja ohutus ⁽²⁷⁾.
- (212) Komisjon on varasemates otsustes kinnitanud, ⁽²⁸⁾ et tõhusa tuumaenergia levitamine on Euratomi lepingu ja seega ka ühenduse põhieesmärk. Euratomi lepingu preambulis on sätestatud, et komisjon on Euroopa Aatomienergiaühenduse institutsioonina kohustatud looma „vajalikud tingimused võimsa tuumatööstuse arenguks, mis annaks laialdasi energiaressursse“. Seda kohustust tuleb arvesse võtta, kui komisjon kasutab oma kaalutusõigust selleks, et lubada riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c ja ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 alusel.
- (213) ELi toimimise lepingus on sätestatud tingimused, mille korral abi võib kuulutada siseturuga kokkusobivaks. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c järgi võib lubada abi teatava majandussektori arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Võttes arvesse vaadeldava meetme laadi, teeb komisjon kindlaks, kas abi on kooskõlas suuniste sätetega ümberkorraldusabi kohta, võttes arvesse kahtlusi, mida on väljendatud menetluse algatamise otsuses ning Prantsusmaa ja huvitatud kolmandate isikute märkustes.

5.2.1. Areva kontserni kõlblikkus ümberkorraldusabi saamiseks

- (214) 2014. aasta lõpul, st Areva kontserni ümberkorraldusperioodi alguses oli ettevõtte omakapitali väärtus negatiivne, suurusjärgus – 244 miljonit eurot. Hiljem on registreeritud lisakahjum ning Areva kontserni omakapitali seisund halvenes 2015. aastal veelgi. 31. detsembri 2015. aasta seisuga oli Areva kontserni omakapitali väärtus – 2,3 miljardit eurot.
- (215) Kuivõrd omakapitali väärtus on negatiivne, on suuniste punktis 20a sätestatud kriteerium täidetud. Areva kontserni näol on seega tegemist raskustes oleva ettevõttega ning ta on kõlblik ümberkorraldusabi saamiseks.

⁽²⁷⁾ Vt eeskätt Euratomi lepingu artikkelid 1, 2 ja 52.

⁽²⁸⁾ Vt komisjoni 22. septembri 2004. aasta otsus 2005/407/EÜ riigiabi kohta, mida Ühendkuningriik kavatseb anda äriühingule British Energy plc (ELT L 142, 6.6.2005, lk 26); ja komisjoni 8. oktoobri 2014. aasta otsus (EL) 2015/658 abimeetme SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) kohta, mida Ühendkuningriik kavatseb rakendada Hinkley Point C tuumaelektrijaama toetuseks (ELT L 109, 28.4.2015, lk 44).

5.2.2. Kaasaaitamine täpselt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele

- (216) Euratomi lepingus on ühist huvi pakkuvate eesmärkidena sätestatud tuumaohutus, energiasõltumatus, energiaravustuse mitmekesisus ja ohutus. Euratomi lepingu artiklis 2d on sätestatud, et aatomienergiaühendus peab tagama, et kõiki kasutajaid ühenduses varustataks regulaarselt ja õiglaselt maakide ja tuumkütustega. Vaadeldav abi, mis võimaldab vältida Areva kontserni likvideerimist, toetab nende eesmärkide saavutamist.
- (217) See abi võimaldab säilitada Areva kontserni, mille näol on tegemist Euroopa tuumaenergiatööstuse olulise tähtsusega osalisega. Areva kontsern on Euroopa peamine ettevõtja, kes tegeleb uraani kaevandamisega ning ainus ettevõtja, kes tegeleb uraani ümbertöötlemise, tuumkütuse ringlussevõtu ja MOX-kütuse tootmisega. Ettevõtte on olemas parimaks turvalisuse ja ohutusstandarditele vastavaks tegevuseks nõutav pädevus ning teatav arv „tuumaenergeetika arenguks vajalikke põhirajatisi“ artikli 2 tähenduses, näiteks sellised objektid, nagu Comurhex II, Haag ja Melox. Areva kontserni näol on tegemist ka põhilise Euroopa ettevõtjaga, kes toodab tuumkütust uurimisreaktorite jaoks ja tegeleb märklaudade kiirirradiatsiooni meditsiiniliste radioisotoopide saamiseks.
- (218) Ettevõtja likvideerimine avaldaks seetõttu otsest mõju tuumaohutusele, energiasõltumatusele ja Euroopa tuumaenergiaga varustamise mitmekesisusele ja turvalisusele.
- (219) Ka suunistes on kindlaks määratud tingimused, mille korral ümberkorraldusabi andmine teenib ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamist. Sellise olukorraga on tegemist juhul, kui abi andmine võimaldab vältida sotsiaalseid probleeme või kõrvaldada turutõrkeid, mis on seotud ettevõtte lahkumisega turult ja tema tegevuse lõpetamisega.
- (220) Suuniste punktis 44 loetletud turutõrgete hulgas on vaadeldaval juhul sõltuvalt asjaomastest turgudest kohaldatavad järgmised: i) raskesti asendatava olulise teenuse osutamise katkemise oht, kus ühelgi konkurendil ei oleks lihtne raskustes oleva ettevõtja asemele asuda, ii) olulise süsteemse rolliga ettevõtja lahkumine turult võib tekitada konkreetse piirkonnas või sektoris negatiivse tagajärje ja iii) asjaomase ettevõtja turult lahkumine tooks kaasa olulise tehnilise teabe või oskusteabe pöördumatu kadumise. Viisi, kuidas abi võimaldab vältida neid riske või negatiivseid tagajärgi, on vaadeldud allpool põhjendustes 223–226.
- (221) Lisaks sellele hindas komisjon ka teisi stsenaariume peale ettevõtte otsese ja lihtsa turult lahkumise, näiteks teatava tegevuse jätkamist pärast ettevõtte likvideerimist ilma riigiabi andmiseta. Komisjon peab veenduma, et ühist huvi pakkuvaid eesmärke ei kahjustata samamoodi ka kujuteldava stsenaariumi korral, mis ei hõlma abi andmist. See analüüs on toodud käesoleva otsuse punktis 5.2.4.
- (222) Seoses Areva kontserni turgudel lahkumise tagajärgedega märgib komisjon järgmist.
- (223) Kuivõrd kaevandamisega seotud tegevuse puhul on Areva kontsern peamine selles valdkonnas tegutsev Euroopa ettevõtja, tooks tema lahkumine turult kaasa olukorra, kus Euroopa varustamine uraaniga sõltuks peamiselt Euroopa-välistest ettevõtjatest, sealhulgas Venemaa ettevõttest (Rosatom) ja Kasahstani ettevõttest (KAP), kelle turuosade suurus on ligikaudu [30–50] % ⁽²⁹⁾. Ükski Euroopa või isegi lääneriikide (näiteks Kanada ettevõtja Cameco) ei tundu olevat suuteline suurendama oma kaevandamise mahtu sedavõrd, et see võimaldaks saavutada Euroopa Liidu varustamise mitmekülgsuse ja kindlusega seotud eesmärgi. Seoses kõnealuse turu kontsentreeritusega võib Areva kontserni väljumine turult lõppkokkuvõttes tuua kaasa uraani hinna tõusu. Seega on Areva kontsernil oluline süsteemne roll Euroopa uraaniga varustamisel.
- (224) Tuumkütuse ümbertöötlemise valdkonnas on Areva kontsern viimane Euroopa ettevõtja sellel turul. Tema lahkumine turult tooks kaasa tõsiseid negatiivseid tagajärgi. Esmalt kahjustaks see Euroopa Liidu energiasõltumatust, kuna uraani töötlemine on tuumaenergia tootmisahela hädavajalik lüli. Ühtlasi vähendaks see konkurentsi tugevust niigi juba väga kontsentreeritud turul, mis võib tähendada Euroopa elektritootjate ja *in fine* Euroopa tarbijate jaoks lisakulusi. Seda silmas pidades tuleb märkida, et Areva kontsernil on täita oluline süsteemne roll seoses Euroopa tuumkütusetsükliga seotud tegevusega ning ettevõtte kadumisel tekib olulise teenuse katkemise oht.

⁽²⁹⁾ Turuosad on hinnatud Areva kontserni.

[illegible]

[illegible]

En millions EUR	2012	2013	2014	2015	O2016	O2017	O2018	B2019	B2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025	Total 16-25
Charges com. et marketing	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Charges administratives	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Autres charges et produits des opérations	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Total Coûts non opérationnels	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
EBIT	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
En % du CA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
D&A and movements in provisions	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
EBITDA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
En % du CA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Var. de BFR opérationnel	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Investissements opérationnels	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Désinvest. Opérationnels	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Résultat de cession	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Cash Flow opérationnel	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(231) Finantskavad põhinevad teatavatel eeldustel, mille aluseks olevaid põhimõtteid on kirjeldatud põhjenduses 106. Komisjon nõustub sellega, et eeldused on konservatiivsed, eeskätt selles osas, mis puudutab uraani hinda. Isegi konservatiivsete eelduste kohaselt on turul kujunenud välja konsensuslik seisukoht, ⁽³⁰⁾ et turg taastub keskpikas perspektiivis ning tuumamaterjalide hind tõuseb, mis mõjub positiivselt Areva kontserni elujõulisuse taastamisele.

(232) Menetluse algatamise otsuse põhjenduses 150 märkis komisjon, et Prantsuse ametiasutuste esitatud ebasoodne stsenaarium ei ole kooskõlas tundlikkusanalüüsiga, mis võimaldab süstematiseerida ja välja tuua ettevõtte tegevust ähvardavad riskid.

(233) Komisjon leiab, et Prantsuse ametiasutused on täitnud selle lünga süvendatud uuringu põhjal esitatud tähelepanekutega.

⁽³⁰⁾ Vt näiteks teatistes toodud konsultatsiooniettevõtte UxC koostatud prognoos.

- (234) Seega on välja arvatud erinevate eelduste tundlikkusaste ning seega on võimalik välja tuua tegevusega seotud peamised riskid: euro ja dollari vahetuskurs, [...] käitamise tingimused, [...] lõpule viimata jätmise, tõhususe ja konkurentsivõime kavas toodud eesmärkide täitmata jätmise. Need riskid on ebasoodsas stsenaariumis selgelt kajastatud. Ajavahemikul 2016–2025 oli kumulatiivne EBITDA [0–30] % ja põhitegevuse rahavoog [0–30] % väiksem võrreldes põhistsenaariumis toodud väärtustega. Ebasoodne stsenaarium tundub olevat tuletatud kõnealuste tundlikkusparameetrite vähendamise teel.
- (235) Nagu on osutatud põhjendustes 111–114, esitasid Prantsuse ametiasutused lisaks põhiliste riskide vähendamise strateegia.
- (236) Seoses euro ja dollari vahetuskursiga tuleb märkida, et Areva kontsern rakendab ranget riski katmise strateegiat. Andmeid analüüsitakse iga kuu ning järk-järgult sõlmitakse kindlustuslepingud, et katta minimaalne osa seoses tulevaste maksetähtaegadega. Seejuures on teataval Areva kontserni elujõulisuse taastamise jaoks olulisel tegevusel, nagu kaevandamine, selle riski vastu osaliselt ka loomulik kaitse, näiteks [20–70] % Nouvel Areva kaevandustoodangust realiseeritakse Kanadas, mille valuuta on USA dollariga seotud. Nimetatud kahe teguri – teatava olulise tähtsusega tegevuse loomulik kaitse ja riskide ennetav maandamine ülejäänud tegevuse puhul – ühendamine võimaldab komisjonil väita, et rakendatud on usaldusväärset riskide vähendamise strateegiat.
- (237) Seoses [...] tegevuse rakendamise tingimustega on Areva kontsern juba rakendanud riskide vähendamise strateegiat, mis seisneb tegevuse täiustustes [...], võimaldamaks hüvitada ülemääraseid kulutusi. Need täiustused on hõlmatud tõhususe ja konkurentsivõime kavas, mida rakendatakse kuni 2018. aastani, kusjuures täiendavaid optimeerimisvõimalusi – juhul kui kõnealune risk peaks avalduma – on võimalik kasutada ka pärast 2018. aastat. Komisjon leiab, et Areva kontserni lähenemisviisi võib pidada ratsionaalseks, kuna see on suunatud [...] varade tootlikkuse säilitamisele ja kasutab hoobasid, mis on ettevõttele kättesaadavad.
- (238) Seoses [...] seotud riskiga on ilmne, et [...] avaldaks Areva kontserni edasisele tegevusele negatiivset mõju. Samas väidavad Prantsuse ametiasutused, et selle riski avaldumise tõenäosus on väike, [...]. Selline küsimus oli näiteks [...]. Komisjon leiab seega, et rakendati rahuldavat riskide vähendamise strateegiat.
- (239) Seoses tõhususe ja konkurentsivõime kavas toodud eesmärkide täitmata jätmisega märkisid Prantsuse ametiasutused, et Nouvel Areva võib kõnealuse kava ulatust ja kestust laiendada, hõlmates sellesse näiteks ostuhindade langemise või töötajate arvu vähenemise. Komisjon leiab, et täiendavate konkurentsimeetmete kasutuselevõtu näol oleks tegemist ratsionaalse lähenemisega juhul, kui kõiki varasemaid kavas toodud eesmärke ei saavutata.
- (240) Komisjoni käsutuses oleva teabe põhjal leiab komisjon, et Areva kontsern rakendab rahuldavat strateegiat ettevõtte tegevust ähvardavate peamiste riskide vähendamiseks. Seega võib menetluse algatamise otsuses toodud kahtluse kõrvale jätta ning järeldada, et Nouvel Areva ümberkorralduskava on suuniste punkti 50 sätetega kooskõlas.
- (241) Komisjon vaatles samuti küsimust, kas ettevõtja Nouvel Areva on suuteline leidma ebasoodsa stsenaariumi rakendamise korral vajalikud finantsvahendid pikaajalise elujõulisuse taastamiseks.
- (242) Prantsuse ametiasutused andsid selle kohta vajalikud selgitused. Ebasoodsa stsenaariumi korral on ette nähtud, et ettevõtte rahastamisvajadus on [...] [0–1 miljardit] eurot. See rahastamisvajadus, [...] peaks tõenäoliselt saama täidetud [...]. Prantsuse ametiasutused tõid välja asjaolu, et ebasoodsa stsenaariumi korral saab Nouvel Areva investeerimisjärgu (*investment grade*) reitingu [...], võttes seejuures arvesse [...]. See võimaldab ettevõttel saada mõistliku hinnaga lisafinantseerimist kapitaliturgudel.
- (243) Probleem seisneb siiski [...]. Samas võimaldavad kaks asjaolu eeldada, et see takistus on ületatav. Esiteks on ettevõtte Nouvel Areva majandus- ja finantsnäitajad piisavalt head, et eeldada [...]. [...] võimaldab ettevõttel Nouvel Areva saada pikaajalist pangalaenu suuruses, mis vastab tema rahastamisvajadustele. Teiseks on viimastel aastatel jõudsalt arenenud kõrge tulususega (*high yields*) väärtpaberiturud, see võimaldab ettevõttel Nouvel Areva pöörduda vajaduse korral nende poole. Selliste turgude abil rahastamine on loomulikult kulukam, kuid ettevõtte Nouvel Areva võlakirjade emissioonivajadus on küllalt väike, kuna tal peaks olema võimalik saada investeerimisjärg [...].

- (244) [...]. Seega on abi suurust arvestades piisav, kui põhistsenaariumi kohaselt saavutab Nouvel Areva investeerimisjärgu reitingu [...], st enne rahastamisvajaduste ilmnemist. Ebasoodsa stsenaariumi puhul [...] ei saa Nouvel Areva pikaajalise elujõulisuse taastamist seega põhimõtteliselt kahtluse alla seada.
- (245) Neid selgitusi silmas pidades leiab komisjon, et Nouvel Areva on suuteline rahuldama oma rahastamisvajadused [...], seejuures ka ebasoodsa stsenaariumi rakendumise korral. Seega ei ole takistusi ettevõtte pikaajalise elujõulisuse taastamiseks.
- (246) Lõpuks tõstatas komisjon menetluse algatamise otsuses küsimuse selle kohta, et äriplaanis ei ole ilmselgelt võetud arvesse tuumkütsusetsükliga seotud tegevust ja reaktoritega seotud tegevuse võõrandamisest tingitud sünergia kadumist.
- (247) Komisjon leiab, et ka selles küsimuses on Prantsuse ametiasutused andnud vastused, mis võimaldavad neist kahtlustest loobuda. Vastused hõlmavad kaht väidet.
- (248) Esmalt on ilmne, et sünergia kadumine avaldab suuremat mõju perioodi jooksul, mis ületab osaliselt komisjonile teatatud äriplaani kohaldamisaja (2016–2025). Selle põhjuseks on tuumaenergia valdkonna majandus tsükli väga pikk kestus. Tuumamaterjalide tarnimise lepingud sõlmitakse tavaliselt mitmeks aastaks, üldjuhul viieks kuni kümneks aastaks sõltuvalt tarnitavast materjalist (tooruraan, ümbertöödeldud uraan, rikastatud uraan) ja kliendi olemusest. Sellest tuleneb, et äriplaani kohaldamise esimestel aastatel võib kindlasti täheldada küllalt suurt inertsi. Sünergia kadumisest tingitud mõjud avalduvad eeskätt siis, kui hakatakse uuesti sõlmima Nouvel Areva peamisi tarnelepinguid või siis, kui Nouvel Areva hakkab haldama uusi tuumaelektrijaamade projekte, see tähendab peaaegjalikult 2016–2025 äriplaani kohaldamisaja lõpul (või pärast seda). Sellega seoses tuleb märkida, et Nouvel Areva käibe kasvuprognosis äriplaani kohaldamise perioodi lõpuosa jaoks on ettevaatlikud. Need prognoosis põhinevad [...], samas kui vastupidise stsenaariumi puhul, kus kaks varasemat tegevust jääksid integreerituks, oleks Areva kontsern olnud kindlasti suuteline [...], eeskätt tänu reaktorite elutsükli lõppu hõlmavatele pakkumistele, mille puhul sünergia on eriti oluline ⁽³¹⁾.
- (249) Teiseks rakendab Areva kontsern ambitsioonikat tõhususe ja konkurentsivõime kava, mille eesmärk on nimelt vähendada erinevatest võõrandamistest tulenevat mastaabiefekti vähenemist näiteks toodete ja teenuste müügi valdkonnas. Selles kavas seatud eesmärk on saavutada kuni 2018. aastani 500 miljoni euro suurune kokkuhoid.
- (250) Eelnevat silmas pidades leiab komisjon, et Areva kontserni äriplaani eri elementide kohta tõstatatud kahtlused võib kõrvale jätta. Selle üksuse elujõulisuse taastamise kava ülejäänud osa tunnistati menetluse algatamise otsuses vastuvõetavaks. Komisjon rõhutas eeskätt põhieelduste realistlikku laadi ning ei muuda seda seisukohta. Komisjon märgib samuti, et Nouvel Areva finantskava võimaldab saavutada ümberkorraldatud ettevõtte elujõulisuse 2019. aastaks ning komisjon peab asjakohaseks Prantsuse ametiasutuste sellega seoses esitatud näitajaid: käibemaht, EBITDA, operatiivne rahavoog, netovõlg, S&P suhtarvud, nagu netovõla ja EBITDA suhe ning põhitegevuse rahavoo ja netovõla suhtarv. Neil põhjustel leiab komisjon, et Nouvel Areva äriplaani on kindel, võimaldab ettevõtte elujõulisuse 2019. aastaks taastada ja toetab abi andmise sihiks olevate ühist huvi pakkuvate eesmärkide täitmist.

5.2.3.2. Areva SA äriplaani

- (251) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlust, kas Areva SA äriplaani aluseks olevad eeldused on realistlikud. Neid kahtlusi süvendas veelgi asjaolu, et menetluse algatamise ajal ei olnud selge reaktoritega seotud tegevuse võõrandamiseks kasutatav meetod.
- (252) Vastuseks komisjoni väljendatud kahtlustele esitasid Prantsuse ametiasutused ajakohastatud äriplaani, mis põhines stabiliseeritud eeldustel. Kolmandad isikud Siemens ja TVO esitasid selle kohta kommentaarid. Seega on komisjonil olemas teave, mis aitab hinnata, kas Areva kontserni restruktureerimine võimaldab taastada Areva SA pikaajalise elujõulisuse.

⁽³¹⁾ Vt põhjendus 147.

(253) Tulevikus on Areva SA põhieesmärk rahastada (otseselt või Areva NP vahendusel) temale jäänud kohustusi:

- a) Areva kontserni pangavõla ja selle intresside tasumine kogusummas 3,4 miljardit eurot ajavahemikul 2017–2025;
- b) mitmesugused võõrandatava tegevusega seotud kulud ja eraldised kogusummas [0–1 miljardit] eurot;
- c) võimalikud tasumisele kuuluvad kahjuhüvitised või [...] sissenõutavad tagatised;
- d) projekti OL3 lõpuleviimisega seotud kulud.

(254) Seoses selle üksuse erilise eesmärgiga tuleb Areva SA elujõulisuse taastamise puhul tegelikult vaadelda, kas ettevõtte ressursid on piisavad kõigi nende kohustuste täitmiseks, seda ka ebasoodsa stsenaariumi korral.

(255) Areva SA ressursid alates 2017. aastast on järgmised:

- a) Prantsuse riigi kavandatud kapitali suurendamine 2 miljardi euro ulatuses;
- b) käimasolevatest võõrandamistest saadav tulu, mis ulatub ligikaudu [1–5 miljardi] euroni, ⁽³²⁾ kuid mis võib suureneeda [200–700 miljoni] euro võrra, kui ettevõtte Nouvel Areva NP võõrandamise SPA raamlepingus sätestatud hinnalisa välja makstakse ⁽³³⁾;
- c) Areva SA bilanssi jäävate varade väärtus [...], st esmajärjekorras aktsiad, mida Areva SA omab ettevõttes Nouvel Areva.

(256) Põhjenduses 255 osutatud ressursside kohta on võimalik anda piisavalt usaldusväärne hinnang. Esiteks on kapitali suurendamise summa kindel. Teiseks, võõrandamisest saadava tulu suurus on tõenäoliselt vähemalt ligikaudu [1–5 miljardit] eurot, kuna EDFi ja Areva kontserni vahel sõlmitud SPA lepingus toodud müügisumma 100 % Nouvel Areva NP aktsiate eest on 2,5 miljardit eurot ⁽³⁴⁾ ja tütarettevõtja Adwen müügihind lepiti kokku 60 miljoni euro peale ⁽³⁵⁾. Kolmandaks, Areva SA osaluse väärtust ettevõttes Nouvel Areva on võimalik konservatiivse meetodi kohaselt hinnata 2 miljardi euro peale.

(257) Seoses viimase punktiga tuleb öelda, et Areva SA jääkosaluse väärtus ettevõttes Nouvel Areva on Areva SA ressursside hulgast kõige raskemini hinnatav väärtus. [...] Vaatamata sellele ebakindlusele tuleks konservatiivset lähenemist kasutades võtta võrdlusaluseks selle osaluse praegune väärtus. Selle väärtuse suuruseks hindasid põhjenduses 132 osutatud kaks Jaapani investorit 2 miljardit eurot 100 % omakapitali eest, võttes aluseks finantsnõustaja [...] 23. septembril 2016 esitatud aruande. Tegemist on ettevaatliku lähenemisega, sest kui Nouvel Areva taastumine toimub vastavalt ümberkorralduskavas esitatud prognoosile, on ettevõtte omakapitali väärtus [...] põhimõtteliselt suurem kui praegune väärtus. [...].

(258) Eelnevast ilmneb, et ettevõttel Areva SA on oma vajaduste katmiseks [3–7] miljardit eurot. Sellele võib ajavahemikul 2017–2019 lisanduda [200–700 miljonit] eurot hinnavahe väljamaksmise näol ning 2 miljardit eurot [...], mis moodustab tema osaluse väärtuse ettevõttes Nouvel Areva.

(259) Seega on Areva SA ressursid teada ning tuleb hinnata nende kokkusobivust ettevõtte prognoositava tegevusega. Areva SA tegevuse hinnang põhjustab kõige suuremat ebakindlust. Pangavõla ja intresside tagasimaksmine on seotud kindla summaga: 3,4 miljardit eurot alates 2017. aastast. Võõrandatava tegevusega seotud kulud ja reservid on keskendunud eeskätt äriplaani esimestele aastatele ja ei põhjusta seetõttu olulisi kõhklusid. Nende suurus on hinnanguliselt [0–1 miljardit] eurot. Seevastu [...] seotud riskide hindamine on põhimõtteliselt keerulisem. Samuti on projekti OL3 lõpuleviimine seotud teatava hulga ettenägematute sündmustega.

⁽³²⁾ 2,5 miljardit eurot 100 % Nouvel Areva NP kapitali eest ja 60 miljonit eurot ettevõtte Adwen võõrandamise eest.

⁽³³⁾ EDFi ja Areva kontserni vahel sõlmitud SPA lepingus on sätestatud, et 2,5 miljardi euro suurust müügihinda on võimalik suurendada, kui Nouvel Areva NP saavutab teatavad eesmärgid, näiteks käibekapitali vajaduse vähenemine lepingu rakendamise ajaks või eelnevalt määratletud EBITDA sihtväärtuse saavutamine 2019. aastaks. Prantsuse ametiasutused väidavad, et Nouvel Areva NP majandusolukord tehingu jõustumise ajal ja seejärel 2019. aastal võimaldab neid lisasätteid rakendada ning tingib [200–700 miljoni] euro suuruse hinnalisa täies ulatuses väljamaksmise.

⁽³⁴⁾ See väide põhineb eeldusel, mille kohaselt Nouvel Areva NP võõrandamine EDFile toimub 15. novembril 2016 sõlmitud SPA lepingu alusel.

⁽³⁵⁾ Areva TA võõrandamisest saadavat tulu ei võetud arvesse Areva SA likviidsusplaanis, sest selle võõrandamise mõju likviidsetele vahenditele puudub, kuna saadavat tulust tasutakse otseselt klientide ettemakseid [0–1 miljardi] euro ulatuses, mis laekusid Areva kontsernile Areva TA vahendusel.

- (260) Seoses esmalt [...] seotud riskidega tuleb märkida, et Nouvel Areva NP võõrandamise raamistiku moodustavas SPA lepingus on esitatud EDFile antud kohustuste tagatiste loetelu [...]. Need kohustuste tagatised kaitsevad EDFi võimalike finantstagajärgede eest, mis võivad tuleneda [...].
- (261) Lepingujärgse vastutuse valdkonnas, [...].
- (262) [...] selle riski avaldumine tundub praegu ebatõenäoline.
- (263) Tsiviilvastutuse kohaldamist hõlmavate juhtumite kohta [...].
- (264) Eelnevat silmas pidades leiab komisjon, et ettevõtjat Areva SA ähvardavat riski seoses [...] on keeruline hinnata, kuid need riskid on tõenäoliselt piiratud summaga [...].
- (265) Seoses projekti OL3 lõpuleviimise kuludega ja sellega seotud finants- ja õiguslike riskidega sai komisjon teatava hulga kommentaare kolmandatelt isikutelt. Tuleb eristada kaht asjaolu: ühelt poolt on tegemist ehituse lõpetamise kuludega otseses tähenduses ja teiselt poolt finantsriskiga, mis on seotud projekti käigus lepinguosaliste vahel käivitatud kohtutoimingutega.
- (266) Prantsuse ametiasutused, Siemens ja TVO esitasid kõik erineva hinnangu projekti OL3 lõpetamise kulude kohta ning prognoosimatute sündmuste kohta, mis võivad neid kulusid mõjutada.
- (267) Prantsuse ametiasutuste stsenaarium koostati Areva kontsernilt pärit andmete põhjal ja selles on nimetatud netorahavoogusid suurusjärgus [1,5–0,5 miljardit] eurot [...]. Need rahavood jagunevad järgmiselt:
- a) [...] eurot projektiga OL3 seotud põhitegevuse rahavoogudest, [...]. Ühtlustatuna sama võrdlusperioodi peale on see hinnang lähedane TVO ja Siemensi koostatud hinnangutele. Seega võib väita, et selle põhieelduse suhtes valitseb suhteline konsensus;
 - b) reserv projekti ellurakendamisega seotud riskide maandamiseks suurusjärgus [0–1 miljardit] eurot. See hinnang jääb alumise vahemiku ([0–1 miljardit] eurot) ja TVO arvestatud ülemise vahemiku [0–1 miljardit] eurot vahele ja [...].
- (268) Lisaks neile hinnangutele [...]. Sellise stsenaariumi puhul oleks Areva SA täiendav ülekulu [...], [0–1 miljardit] eurot.
- (269) Võttes arvesse projekti OL3 ulatust ja keerukust, on sellega seotud prognooside võrdlemine keerukas. Samas on see võrdlus vajalik veendumaks, et abi piirdub minimaalselt vajalikuga, mis eeldab, et riik ei tee ettevõttesse Areva SA ülemääraselt suurt kapitalisüsti, samas kui ettevõtte Areva SA on olemas piisavad ressursid selleks, et täita oma kohustused isegi ebasoodsa stsenaariumi korral.
- (270) Vastupidiselt Siemensi esitatud väitele leiab komisjon, et kõnealune ebasoodne stsenaarium ei pea kajastama kõiki maksimaalseid teoreetiliselt võimalikke riske. Komisjoni ülesanne on faktiliste asjaolude põhjal tõmmata piir selle taseme juurde, kust algab tema arvates piisavalt ettevaatlik ebasoodne stsenaarium.
- (271) Vaadeldaval juhul on projekti OL3 lõpuleviimise kulude peamine sisuline muutuja objekti käikuandmisega hilinemise risk [...]. Süvendatud uuringu ajal kogutud andmetele tuginedes leiab komisjon, et ebasoodne stsenaarium võib põhineda eeldusel, et [...]. See valik tugineb kahele peamisele põhjusele. Esiteks märgib komisjon, et hinnangu andmise ajal oli ehituse prognoositud ajakavast [...] kinni peetud. TVO ja Areva kontsern andsid avalikult teada⁽³⁶⁾ projekti edenemisest, mis tulenes paremast koostööst ehituse käigus. Teiseks saab projekti OL3 puhul alates 2017. aastast kasutada Taishani katsete põhist kogemust. Taishani EPR (*European pressurised water reactor*, Euroopa surveveereaktor) projekti hea edenemine võimaldas võita ligikaudu viis kuud projekti OL3 rakendamisel. Neid asjaolusid arvesse võttes ei ole komisjonil alust arvata, et projekt katkestatakse isegi ebasoodsa stsenaariumi korral – tegemist on eeldusega, mida [...] oma märkustes ei toetanud.

⁽³⁶⁾ <http://www.areva.com/EN/news-10858/olkiluoto-3-epr-new-milestones-achieved.html>.

- (272) Lähtudes sellest eeldusest ebasoodsa stsenaariumi puhul, on võimalik teha hinnanguid rahakulude kohta (ettevõttel TVO maksta jäävad netosummad), mille suurus on alates 2017. aastast järgmine: ligikaudu [0–3 miljardit] eurot TVO ja [0–3 miljardit] eurot Siemens. Need hinnangud on vastavalt [...] euro võrra suuremad Prantsuse ametiasutuste tehtud hinnangutest. Prantsuse ametiasutused ei nõustu Siemensi ja TVO antud hinnangutega ning on kindel, et Areva kontsern tunneb ja suudab hinnata omaenda kulusid kõige täpsemalt. Samas näitab selline seisukohtade erinevus ja projekti edenemise ajalugu, et eelistada tuleb ettevaatlikku stsenaariumi. Neid kolme hinnangut arvestades võib eeldada, et ettevaatlik hinnang on [0–3 miljardit] eurot. Seda summat saab komisjon kasutada oma analüüsi tegemiseks.
- (273) Nendele kohustustele lisanduvad veel peamised õiguslikud riskid, mida Areva SA kannab projekti OL3 raames. Need riskid on kaht laadi. Tegemist on ühelt poolt kahjutasudega, mida ettevõttelt Areva SA või Areva NP võidakse sisse nõuda [...] ja teiselt poolt riskid, mis on seotud konsortsiumi ja TVO vahelise kohtuvaidlusega.
- (274) Siemens teatas komisjonile, et [...].
- (275) Mis puudutab õiguslikku riski, mis on seotud käimasoleva kohtuvaidlusega TVO ja konsortsiumi vahel, siis selle suurust on võimatu hinnata või prognoosida. Prantsuse ametiasutuste, Siemensi ja TVO esitatud teabest ilmneb, et sisuline kohtuotsus tehakse [...]. Praegu ei ole võimalik ennustada selle kohtuvaidluse tulemust, tegemist on ühe kõige keerulisema juhtumiga, mida vahekohus on kunagi käsitlenud. Teoreetiliselt on maksimaalne summa, mida konsortsiumilt on võimalik välja nõuda, [...] eurot. Seoses sellega, et seda riski on võimatu hinnata, [...]. Sellega seoses tekib probleem suuniste kohaldamisega, kuna – nagu on näidatud põhjenduses 269 – komisjon peab veendumata, et ümberkorraldatud ettevõttel on olemas vajalikud ressursid oma kohustuste täitmiseks ning et abisumma ei oleks seetõttu ebaproportsionaalne.
- (276) Kokkuvõttes võib Areva SA kohustuste konservatiivse analüüsi põhjal, mis tugineb Prantsuse ametiasutuste ja huvitatud kolmandate isikute esitatud märkustele, teha järgmise järelduse: Areva SA rahaliselt väljendatavad kohustused ulatuvad ligikaudu [3–7 miljardi] euroni ⁽³⁷⁾.
- (277) Nendele kohustustele lisandub [...] teatav hulk kohustusi, mille rahaline väljendamine on keerukam: ühelt poolt riskid, mis on seotud [...], ning teiselt poolt risk, mis on seotud sellega, et Areva SA võib käimasoleva kohtuvaidluse tulemusel olla kohustatud maksma osa konsortsiumi TVOle makstavast kahjutasust.
- (278) Kõikide nende kohustuste katmiseks on ettevõttel Areva SA [3–7 miljardit] eurot ⁽³⁸⁾ ning lisaks veel vara [...] seoses oma ligi 40 % suuruse osalusega ettevõttes Nouvel Areva. Selle osaluse väärtust, mille suurus on praegu 2 miljardit eurot, ei võtnud Siemens ja TVO oma märkustes arvesse. Samas annab see komisjonile teatava kindlustunde Areva (ja tema kaudu ka Areva NP) suutlikkuse kohta täita oma kohustused, kuigi osa kõnealustest kohustustest on praegu praktiliselt võimatu hinnata. Asjaolu, et see osalus on lühiajalises plaanis vähelikviidne, ei mõjuta seda järeldust, sest teatav osa riskidest avaldavad realiseerumise korral peamist mõju alles alates 2019. aastast, ⁽³⁹⁾ st alates perioodist, kui Nouvel Areva on oma restruktureerimist lõpule viimas ning tema aktsiad on suurema väärtusega ja likviidsemad kui praegu.
- (279) Eelnevat silmas pidades leiab komisjon, et vaatamata ilmsetele probleemidele Areva SA teatavatele kohustustele kindla hinnangu andmisel, kinnitavad süvendatud uurimise käigus selgunud asjaolud, et ettevõttel Areva SA on piisavad ressursid oma kohustuste täitmiseks, seda ka ebasoodsa stsenaariumi korral, mis hõlmab projekti OL3 täitmisega kaasnevaid lisakulusid, projektiga OL3 seotud kohtuvaidluse tulemusel makstavaid kahjutasusid ja teatavate kohustuste tagatiste sissenõudmist [...].

⁽³⁷⁾ See summa hõlmab 3,4 miljoni euro ulatuses pangalaenu, [0–1 miljardi] euro ulatuses võõrandatava tegevusega seotud kulusid ja reserve ning [0,5–1,5 miljardi] euro ulatuses põhitegevusega seotud negatiivseid rahavooge, mis on seotud projekti OL3 lõpuleviimisega (arvestamata õiguslikku riski). [...].

⁽³⁸⁾ Sõltuvalt sellest, kas hinnalisa ettevõtte Nouvel Areva NP eest makstakse välja või mitte.

⁽³⁹⁾ Selline olukord kehtib kõigi kahjutasude suhtes, mida Areva kontsern konsortsiumi liikmena võib olla kohustatud TVOle maksma pärast vahekohtu otsust, kusjuures see otsus tehakse [...].

- (280) Selle küsimusega seoses esitas TVO teist laadi väite. TVO väitel ei peaks komisjon ümberkorraldust hindama mitte üksnes rahalist poolt silmas pidades, vaid tuleks ka veenduda, et ettevõttesse Areva SA jääb vajalikul tasemel inim- ja tehnilist ressursi, võttes arvesse, et ettevõtja jääb TVO lepingupartneriks, kuigi osa ettevõtte varasemast ajast pärit varast võõrandatakse ettevõtte Nouvel Areva NP kaudu EDFile. TVO väitel oleks ebapiisav inim- ja tehniliste ressursside tase vastuolus Euratomi lepingu artikli 2 punktidega b ja c.
- (281) Komisjon märgib, et Areva kontserni ümberkorraldamise analüüsi käigus seoses riigiabi kontrollimisega ei ole tal kohustust väljendada arvamust selle kohta, mil viisil Areva kontsern täidab tehnilises plaanis oma lepingulisi kohustusi TVO suhtes. Komisjon meenutab samas, et nõukogu direktiivi 2009/71/Euratom, ⁽⁴⁰⁾ mida muudeti direktiiviga 2014/87/Euratom, ⁽⁴¹⁾ artikli 6 punkti f kohaselt näeb loa omaja ette ja valdab rahalisi vahendeid ja inimressursse, kellel on tuumaseadmete tuumaohutusega seotud kohustuste täitmiseks vajalik asjakohane ettevalmistus ja pädevus. Sama artikli kohaselt tagab loa omaja samuti, et tema vastutusel olevatel töövõtjatel ja alltöövõtjatel, kelle tegevus võib mõjutada tuumaseadme ohutust, on olemas nende kohustuste täitmiseks asjakohase ettevalmistuse ja pädevusega vajalikud inimressursid. Sellest tulenevalt on ettevõttel Areva NP kohustus hoida vajalikke ressursse eespool nimetatud kohustuste täitmiseks. Komisjon leidis põhjenduses 279, et ettevõttel Areva NP on olemas piisavad ressursid. Lisaks sellele märgib komisjon, et [...] võib ettevõttele Areva NP eraldada inimressursse [...]. Lisaks ei kahtle komisjon selles, et ettevõttel Nouvel Areva NP on tootmisharust tulenev huvi, et OL3 projekt õnnestu, sest see kinnitab ettevõtte suutlikkust müüa ja ehitada EPR tuumareaktoreid. Samas ei saa loaomanike vastutust direktiivi kohaselt delegeerida. Vastuseks TVO esitatud väitele meenutab komisjon seega nõuet, et loaomanikul peavad olema vajalikud inimressursid selleks, et tagada projekti OL3 tuumaohutusega seotud kohustuste täitmine.

5.2.4. Vajadus riigi sekkumise järele ja innustav mõju

- (282) Selleks et riigi sekkumine oleks suuniste punktide 53 ja 59 kohaselt samaaegselt vajalik ja ergutav, tuleb näidata, et kriisiolukorrast väljumise stsenaariumid, mis ei hõlma abi andmist, ei võimalda saavutada sekkumise sihiks olevat ühist huvi pakkuvat eesmärki. Need stsenaariumid võivad hõlmata i) alternatiivset ümberkorraldamist olemasoleva võla reorganiseerimise, tegevusvaldkondade võõrandamise või erakapitali täiendava kaasamise teel, ii) müüki või iii) likvideerimist.
- (283) Seoses alternatiivse ümberkorraldamise stsenaariumiga kinnitab komisjon oma seisukohta, mille ta esitas menetluse algatamise otsuses:
- a) nagu on näidatud käesoleva dokumendi punktis 5.2.7.2, hõlmab praegune kava juba märkimisväärsel hulgal võõrandamisi – enam kui 50 % ümberkorraldamiseelse Areva kontserni käibest ja 30 % tema tegevusest – ning seega ohustaks täiendav võõrandamine Areva kontserni elujõulisuse taastamist ning ei tooks olulist kasu konkurentsiolekorradele ega turgude struktuurile;
 - b) mitte ükski erainvestor ei oleks nõus andma kapitali, mis Areva kontsernil vaja läheb, teades, et erainvestorite osaluse määr on juba kindlaks määratud suuruses 500 miljonit eurot;
 - c) [...].
- (284) Seoses müügi või likvideerimisega on komisjon seisukohal, et sel juhul tekib oluline risk, et ühist huvi pakkuvaid eesmärgi ei täideta, seejuures on eeskätt ohustatud Euratomi lepingus osutatud eesmärgid, mis hõlmavad Euroopa Liidu tuumamaterjalidega varustamise kindlust ja järjepidevust.
- (285) Esiteks kahjustaks see Areva kontserni praegu tehtavate tööde järjepidevust seoses tuumamaterjali uue käitaja loa saamise tähtaegadega ⁽⁴²⁾. ASNi seisukoht on, et käitaja vahetamine peab toimuma tuumaohutuse eest vastutava ministri loal. Selle menetluse käigus kontrollitakse eeskätt, et uuel käitajal on i) piisav tehniline suutlikkus, et tagada asjaomase tegevuse haldamine kindlal ja püsival viisil (see hõlmab tehnilisi ressursse, organisatsioonilist

⁽⁴⁰⁾ Nõukogu 25. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELTL 172, 2.7.2009, lk 18).

⁽⁴¹⁾ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42).

⁽⁴²⁾ Need pikad tähtajad on põhjus, miks Nouvel Areva NP võõrandamine EDFile ei saa toimuda enne 2017. aasta lõppu, see tähendab pärast pooleteise aasta pikkust taotluse läbivaatamisega – tähtaega oli sel konkreetsel juhul võimalik lühendada seetõttu, et nii Areva kontsern kui ka EDF olid juba varem Prantsusmaa põhiliste tuumarajatiste käitajad ja ASN tundis neid põhjalikult, kuid see tingimus ei kehti muu võimaliku ülevõtja puhul.

korraldust, taristut ja kogemusi põhiliste tuumarajatiste käitamisel) ja ii) piisavad finantsressursid. See menetlus on pikaajaline ja keerukas, sest eeldab sisuliselt järgmist: ASNi teostatavat läbivaatamist; pädevate ministrite poolset läbivaatamist; peaministri ja tuumaohutuse eest vastutavate ministrite allkirjastatud dekree di ettevalmistamist ja vastuvõtmist. Eeskirjade kohaselt kestab taotluse läbivaatamine kolm aastat ⁽⁴³⁾. Luba jõustub alles pärast seda, kui ASN on veendunud, et käitaja vastab keskkonnaseadustikus sätestatud tingimustele ja on moodustanud reservi keskkonnakaitsevõtete rakendamiseks reaktori eluea lõppemisel. Ettevõtte likvideerimine ning Areva kontserni varade müük osade kaupa võib tuua kaasa riski seoses sellega, et teatav tegevus, mis on hädavajalik seoses Euroopa Liidu tuumamaterjalidega varustamise pidevuse ja kindlusega, katkeb teatavaks perioodiks, see aga oleks vastuolus vaadeldava abi eesmärgiks oleva ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamise

- (286) Teiseks tuleb märkida, et teatav Nouvel Areva NP ülevõetav tuumkütusetsükliga seotud tegevus on vähem tulutoov kui muu tegevus. Prantsuse ametiasutuste esitatud prognooside kohaselt on [...] eriti tulutoov ja annab ligikaudu [...] % Nouvel Areva EBITDA väärtusest 2020. aastal. Seevastu [...] on eraldi vaadelduna vähem tulutoov. Juhul kui kasutatakse ettevõtte likvideerimist, millele järgneb müük osade kaupa, võib osutada võimalikuks, et üle võetakse üksnes teatavad tulutoovamad tegevusalad (näiteks [...]) ja jäetakse kõrvale muu tegevus, mis on samas oluline Euroopa Liidu tuumamaterjalidega varustuskindluse tagamiseks [...].

5.2.5. Abimeetme asjakohasus

- (287) Areva kontserni netovõla ja äritegevuse kogukasumi suhe ⁽⁴⁴⁾ oli 31. detsembri 2014. aasta seisuga 8,2, seega oli ettevõttel ülemäärane võlakoormus, millest ei ole võimalik vabaneda üksnes teostatavate järjestikuste võõrandamiste abil. Kuigi võõrandatavad üksused andsid ligi 50 % ümberkorralduseelse Areva kontserni käibest, toovad need reaalselt sisse vaid [1–5 miljardit]–[2–6 miljardit] ⁽⁴⁵⁾ eurot, samas kui ettevõtte üldine rahastamisvajadus ulatub [8–9 miljardi] euron.
- (288) Seda silmas pidades ei saa Areva kontsern lahendada oma probleeme võlakoormuse suurendamise teel ning komisjon leiab, et kapitali suurendamine on kõige asjakohasem abimeede, mis võimaldab lahendada Areva kontserni raskused ja taastada ettevõtte finantselujõulisus.

5.2.6. Abi proportsionaalsus

- (289) Ümberkorraldusabi võib lugeda proportsionaalseks, kui sellega kaasneb ettevõtte 50 % omapanus ümberkorraldamisega seotud kuludesse ning kui kulud on jaotatud asjakohaselt, eeskätt meetmete abil, mis võimaldavad vältida moraalariski.

5.2.6.1. Kulude õiglane jaotumine

- (290) Komisjon märkis juba menetluse algatamise otsuses, et kahjumi ja varade suurte allahindluste katmiseks on moodustatud reservid. Riik, kes on otseselt või kaudselt Areva kontserni pikaajaline enamusaktsionär, kannab esmajärjekorras suurema osa mineviku kahjumist. Prantsuse ametiasutused märkisid, et Areva kontsernil ei ole praegu teise järgu võlausaldajaid, nii et suuniste punktis 66 sätestatud kulude õiglase jaotamise põhimõtet on järgitud.
- (291) Komisjon märkis samuti, et ettevõtte haldusstruktuuri on muudetud, suurendamaks aktsionäride kontrolli strateegiliste otsuste üle, on ettevõtte muudetud järelevalvenõukoguga üksusest haldusnõukoguga üksuseks.

⁽⁴³⁾ Vt 2. novembri 2007. aasta dekree di nr 2007-1557 (mis käsitleb põhituumarajatise, tuumaohutuse valdkonna kontrollimeetmeid ja radioaktiivsete ainete transporti) artikkel 4.

⁽⁴⁴⁾ Areva kontserni 2014. aasta raamatupidamisaruandel põhinevate avaldatud andmete põhjal: EBITDA 711 miljonit eurot, netovõlg 5,8 miljardit eurot.

⁽⁴⁵⁾ Erinevus kahe toodud summa vahel on tingitud hinnalisast, mida EDF võib maksta ettevõtte Nouvel Areva NP omandamise eest teatavatel tingimustel.

- (292) Seevastu tõstatas komisjon vähemusaktsionäride saatuse küsimuse ⁽⁴⁶⁾. Prantsuse ametiasutuste esitatud selgitustest ilmneb, et selle kahtluse võib kõrvale jätta. Asjaolu, et riik peab ESMA nõudel korraldama väljaostu puhul avaliku pakkumise hinnaga, mis on arvatud mitmekriteeriumilise väärtuse hindamise meetodi kohaselt, viib selleni, et Areva kontserni halvenenud majandus seisund peab selles hinnas kajastuma, tagades seeläbi, et abi andmine ei soodusta ebaõiglaselt vähemusaktsionäride seisundit.

5.2.6.2. Omapanus

- (293) 18. detsembril 2016 esitasid Prantsuse ametiasutused komisjonile tabeli Areva kontserni ümberkorraldamisega seotud ajakohastatud kulude ja nende katmisallikate kohta (tabel 3).

Tabel 3

Areva ümberkorralduskava rahastamisallikad

Riigiabi		Omapanus		
Laad	Summa (miljardites eurodes)	Laad		Summa (miljardites eurodes)
Areva SA kapitali suurendamine	2,00	Omarahastus	Nouvel Areva NP võõrandamine	2,50
Nouvel Areva kapitali suurendamine	2,50		Canberra võõrandamine	[0–1]
			Areva TA võõrandamine	[0–1]
			Muud võõrandamised	[0–1]
			Omarahastus	[0–1]
		Välisrahastus	Kolmandate isikute osalus Nouvel Areva kapitali suurendamisel	0,50
KOKKU	4,50	KOKKU		[3–7]

Ümberkorraldamise maksumus u [8–9]

- (294) Areva kontserni viimaste hinnangute kohaselt, mille esitasid Prantsuse ametiasutused 30. novembril 2016, on tööstusliku ja finantsümberkorralduse kulude kogusumma ligikaudu [8–9 miljardit] eurot. Üksikasjalik ülevaade neist kuludest on toodud tabelis 4.

Tabel 4

Areva ümberkorraldamise kulud

Ümberkorraldamise kulud	
miljonites eurodes	2015–2019 kokku
1. Finantsümberkorraldus	
Intressid	[...]
Olemasoleva võla rahastamine	[...]
Finantsümberkorraldus kokku (A)	[...]

⁽⁴⁶⁾ Vähemusaktsionärid osaluse suuruse kahanevas järjekorras on KIA (Kuwait Investment Authority) (5 %), avalikud asutused (4 %), EDF (2 %), ettevõtte töötajad (1 %), Total (1 %) ja Areva (< 1 %).

2. Tööstuslik ümberkorraldus

2.1. Sisaldub põhitegevusega seotud rahavoos

Sotsiaalne ümberkorraldus	[...]
Tootmiskahjum	[...]
Varade lahutamise kulud	[...]
[...]	[...]
Ettenägematud kulud	[...]
Põhitegevusega seotud rahavoog kokku (B)	[...]

2.2. Sisaldub põhitegevusega mitteseotud rahavoos

SETi ja Eurodifiga seotud kulud	[...]
[...]	[...]
CIGEO	[...]
Tütarettevõtjatesse suunamise skeemi lisakulu	[...]
Põhitegevusega mitteseotud rahavoog kokku (C)	[...]
Tööstuslik ümberkorraldus kokku (D = B + C)	[...]
Kogusumma (A + D)	[8–9]

(295) Tööstusliku ümberkorraldamise kulud hõlmavad mitut kuluartiklit, mis kuuluvad nii põhitegevusega seotud kui ka mitteseotud rahavoogudesse.

(296) Kõigepealt määrati kindlaks järgmised põhitegevuse rahavoogudesse kuuluvad kulud:

- sotsiaalse ümberkorraldamise kulud ning tööstusliku ümberkorraldamise kulud ja tootmiskahjum suuruses [...] eurot, sealhulgas sotsiaalse ümberkorraldamise kulud (eeskätt kaasnevad meetmed ja pensionile siirdumise toetamine) ja tööstusliku ümberkorraldamise kulud (eeskätt ratsionaliseerimise ja tehaste sulgemisega seotud kulud) ning tootmiskahjum, mis on seotud streikidega ja mis võib mõjutada sellega seoses ümberkorraldust;
- varade lahutamise kulud, mis on vajalikud Nouvel Areva NP võõrandamiseks, kogusummas [...] eurot kogu ümberkorraldusperioodi jooksul;
- projektiga OL3 seotud kulud kogu ümberkorraldusperioodi jooksul, suuruses [0–2 miljardit] eurot;
- ümberkorraldusega seotud prognoosimatute erakorraliste sündmustega seotud kulud, suuruses [...] eurot.

(297) Teises järjekorras määrati kindlaks järgmised põhitegevuse rahavoogudega mitteseotud kulud:

- maksukulud, mis tulenevad [...];
- [...] SET ja Eurodif, ⁽⁴⁷⁾ [...];
- lisareservid, mis on vajalikud seoses ökoloogia, jätkusuutliku arengu ja energeetikaministri otsusega suurendada CIGEO projekti prognoositavaid kulusid, suuruses [...] eurot;
- tütarettevõtjatesse suunamisega seotud kulud, suuruses hinnanguliselt [...] eurot.

(298) Seega ulatuvad Areva kontserni tööstusliku ümberkorraldamise kulud ligikaudu [0–5 miljardi] euroni.

(299) Seoses finantsümberkorraldusega tuleb märkida, et selle puhul võetakse arvesse tagasimakstava võlasumma suurust, mis võimaldab tagada raskustes oleva ettevõtja elujõulisuse taastamise.

(300) Tagasimakstav võlasumma ümberkorraldusperioodi kestel ulatub 3,4 miljardi euroni, millele lisandub [0–5 miljardit] eurot laenukuluseid, seega kokku [0–5 miljardit] eurot.

⁽⁴⁷⁾ Eurodif on Areva kontserni tütarettevõtja, kes tegeleb tuumkütuse ümbertöötlemisega.

- (301) Komisjon märgib, et kõik tabelis 4 toodud kuluartiklid on seotud käimasoleva ümberkorraldusega. Kuivõrd neid kulusid põhjustavad toimingud on seotud ümberkorralduskavaga ja on selle jaoks vajalikud, peab Areva kontsern need elujõulisuse taastamiseks kandma.
- (302) Komisjon märgib samas menetluse algatamise otsuse jätkuks, et ümberkorralduse kogukulude ([8–9 miljardit] eurot) ja Areva kontserni ümberkorralduse rahastusallikate summa ([9–11 miljardit] eurot) vahel on teatav erinevus.
- (303) Selle tähelepanekuga seotud kahtluse, mis tekitas küsimuse võimaliku ülemäärase rahastamise kohta, võib siiski kõrvale jätta järgmisel kolmel põhjusel. Esiteks ei nõua suunised, et ümberkorralduskulude ning abisumma ja omakapitali summa vahel peab valitsema matemaatiline seos. Komisjon on varasemalt nõustunud sellega, et omapanus on suurem kui ümberkorraldusega seotud kulud, ilma et see tähendaks, et abi ei ole piiratud minimaalselt vajalikuga ⁽⁴⁸⁾. Teiseks, juhul kui Nouvel Areva puhul peaks käivituma ebasoodne stsenaarium, mis tingib refinantseerimisvajaduse näiteks põhjendustes 242 ja 243 kirjeldatud tingimustel, oleks näiline „ülemäärane likviidsus“ vajalik Areva kontserni ümberkorraldamise elluviimiseks ja ettevõtja elujõulisuse taastamiseks. Prantsuse ametiasutused kohustuvad tagama, et Areva SA tegevus hõlmab üksnes sellist tegevust, mis on konkreetsetl ette nähtud komisjonile teatatud ümberkorralduskavaga. Ettevõtjale Areva SA antavaid summasid ei saa kasutada muuks otstarbeks kui ettevõtja kohustuste täitmiseks. Kui need kohustused on täidetud, kuulub Areva SA likvideerimisele. Mis tahes ülemäärane raha antakse selle *in bonis* likvideerimise järel vastavalt ettevõtjate likvideerimist käsitlevale Prantsusmaa kaubandusõigusele tagasi Areva SA aktsionäridele. Areva SA aktsionärid on aga pärast põhjenduses 292 kirjeldatud väljaostmistoiimingute lõppu üksnes riiklikud aktsionärid.
- (304) Seejärel märgib komisjon, et Areva kontserni omapanuse suurus on [3–7 miljardit] eurot. Vaadeldaval juhul leiab komisjon, et seda summat võib suuniste punkti 64 alusel pidada piisavaks, kuna 50 %le ümberkorralduse kuludest vastaks vähemalt [4–4,5 miljardi] euro suurune omapanus. Võttes arvesse, et Prantsuse ametiasutused nimetasid suuremat summat, leiab komisjon, et see kriteerium on täidetud.
- (305) Lõpuks tuleb veenduda, et i) kõnealune omapanuse mõju on võrreldav antava abi omaga – vaadeldaval juhul positiivse mõjuga ettevõtte maksujõulisusele ja mitte üksnes likviidsusele, ning ii) omapanus on „tegelik, see tähendab ajakohane“ suuniste punkti 63 tähenduses.
- (306) Prantsuse ametiasutuste nimetatud omapanus pärineb kolmest erilaadsest allikast: varade ja tütarettevõtjate võõrandamine, kapitali suurendamine ja seosmine rahastamine (mis seisneb eeskätt Areva kontserni likviidsuse minimaalse taseme struktuurses vähendamises). Nende omapanuse allikate mõju on eeskätt suunatud Areva kontserni maksevõime parandamisele, vastavalt suuniste artiklis 62 sätestatud nõudele.
- (307) Seevastu tõstatub küsimus nende tegelikkuse ja ajakohasuse kohta.
- (308) Komisjon leiab, et vara või tütarettevõtja võõrandamist võib käsitada tegeliku ja ajakohase omapanusena tingimusel, et see võõrandamine on ümberkorralduskava raames juba toimunud, või juhul, kui see tehing ei ole veel lõpule viidud, tingimusel, et puuduvad mis tahes tõsised takistused selle teostamiseks enne ümberkorraldusperioodi lõppu.
- (309) Põhjendustes 127–131 toodud teave, mis hõlmab ettevõtjate Canberra, Areva TA, Elta ja Adwen võõrandamist, võimaldab komisjonil järeldada, et need tehingud on suhteliselt kindlad ning moodustavad seega Areva kontserni omapanuse lahutamatu osa. Nende võõrandamiste summa ulatub [0–2 miljardi] euron.
- (310) Seevastu Nouvel Areva NP võõrandamine on praeguseks veel ebakindel.

⁽⁴⁸⁾ Vt näiteks otsus (EL) 2016/2068.

- (311) Tundub ebatõenäoline, et võõrandamist hakkab takistama TVO võimalik vastuseis pärast põhjenduses 20 osutatud läbirääkimiste võimalikku läbikukkumist. TVO huvid on komisjoni silmis kasutatava ümberkorraldusmudeli puhul nõuetekohaselt esindatud, eeskätt on tegemist Areva kontserni tulevase suutlikkusega täita oma kohustusi. Teiselt poolt ei ole TVO komisjonile teatanud oma võimalikust kavatsusest blokeerida või üritada edasi lükata Nouvel Areva NP võõrandamist.
- (312) Seevastu, nagu on täpsustatud põhjenduses 31 ja sellele järgnevatel põhjendustel, on Nouvel Areva NP võõrandamise kohta kehtestatud teatav arv edasilükkavaid tingimusi, millest mõned võivad objektiivselt ohustada lepingu sõlmimist.
- (313) Eeskätt on võõrandamise tingimuseks seatud Flamanville 3 reaktori surveanumast süsiniku eraldumise probleemi kontrollikava tulemuste kohta ASNi kokkuvõtte esitamine; see kokkuvõtte peab kinnitama, et puuduvad kõrvalekaldeid, mis muudavad projekti jätkamise märgatavalt kallimaks või põhjustavad selles olulisi viivitusi. Need kokkuvõtted peaks esitama 2017. aasta esimese poolaasta lõpuks.
- (314) Prantsuse ametiasutused teatasid komisjonile, et kõik kontrollikavas ettenähtud katsed viidi läbi, ilma et ühegi katse puhul oleks Areva kontserni või EDFi arvates täheldatud kõrvalekaldeid, mis annaksid tunnistust reaktori surveanuma töökohtmatusest. Sellega seoses prognoosivad Areva kontsern ja EDF kontrollikava soodsat tulemust ning on veendunud, et reaktori surveanum kuulutatakse ASNi nõuetele vastavaks ettenähtud tähtaja jooksul.
- (315) Komisjon võtab teadmiseks Areva kontserni ja EDFi seisukoha, kuid leiab, et tehing ei ole siiski piisavalt kindel, sest katsete tulemuste üle otsustamise õigus on üksnes ASNil, sõltumatu ametiasutusel, kes ei ole esitanud järeldusi kontrollikava tulemuste kohta. Komisjon märgib, et Prantsuse ametiasutustel on kohustus tagada ASNi täielik sõltumatus otsuste tegemisel ja välistada kõik kohatud mõjutused, nagu on sätestatud direktiivis 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik ja mida muudeti direktiiviga 2014/87/Euratom. Lisaks sellele [...]. See vastab juba avaldunud riskile, mis [...]. Nimetatud riski hindamine on väga keeruline, sest selle avaldumine on seotud sõltumatu ametiasutuse otsusest tuumaohutust puudutavas äärmiselt tehnilises valdkonnas. Neil põhjustel peab komisjon ootama selle riski kadumist, enne kui saab otsustada, et Nouvel Areva NP võõrandamist saab käsitada tegeliku ja ajakohase omapanusena.
- (316) Lisaks sellele sõltub tehingu sõlmimine ka komisjoni positiivsest otsusest seoses ettevõtjate koondumise kontrollimisega ⁽⁴⁹⁾. Ükskõik kui põhjendatud see säte ka ei ole, seab see tingimuslik edasilükkav klausel tehingu toimumise sõltuvusse sõltumatu asutuse, praegusel juhul komisjoni tehtavast otsusest. Kuivõrd komisjoni analüüsi aluseks olev turu-uuring ei ole käesoleva otsuse tegemise kuupäevaks veel teostatud, ei saa komisjon ennustada ettevõtjate koondumise kontrollimeetmete tulemust ega otsust, mille ta selles küsimuses teeb.
- (317) Kui komisjon otsustab keelata ettevõtjate koondumise, vaidlustatakse tehing põhimõtteliselt ning Areva kontsern ei saa tõendada reaktoritega seotud tegevuse võõrandamisest saadava tulu tegelikku ja ajakohast iseloomu. Sellise otsuse tegemist ei saa praeguses staadiumis täielikult välistada. Seevastu kui komisjoni analüüsi põhjal pärast turu-uuringu tegemist ei saa põhjendada ettevõtjate koondumise keelamist, võtab komisjon vastu otsuse, millega tehing heaks kiidetakse, nõudes meetmete võtmist, mis piiravad konkurentsile avaldatavat negatiivset mõju (edaspidi „parandusmeetmed“). Tehingu heakskiitmise otsus, isegi koos parandusmeetmete kohaldamise nõudega, kõrvaldab kahtluse, mille tekitab tehingu ja Areva kontserni võimaliku tulu sõltuvusse seadmine otsusest, mille komisjon teeb ettevõtjate koondumise kohta. Parandusmeetmete kohaldamise nõue ei saa märkimisväärselt mõjutada summat, mille Areva kontsern saab Nouvel Areva NP võõrandamisest. Kui eeldada, et tuleb võtta üks struktuurne parandusmeede, peaks EDF võõrandama asjaomased varad (need võivad kuuluda nii EDFile kui ka ettevõtjale Nouvel Areva NP), ilma et see seaks kahtluse alla Nouvel Areva NP võõrandamist ega põhimõtteliselt ka müügilepingus sätestatud müügihinda. Komisjon ei välista võimalust, et müügihind suureneb (hõlmates hinnalisa maksmist) või väheneb (korrigeerimismeetmete võtmisel või EDFile SPA raames tagatiste andmisel), kuid

⁽⁴⁹⁾ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinenismäärus) (ELT L 24, 29.1.2004, lk 1).

leiab, et 2,5 miljardi euro suuruse keskse väärtuse näol, milles lepinguosalisel oma nõunike abil kokku leppisid, on tegemist võõrandamise turuhinna ja sellest tulenevalt ka sellest võõrandamisest tuleneva Areva kontserni omanuse realistliku hinnanguga.

- (318) Seni, kuni need kaks edasilükkavat tingimust – Flamanville 3 reaktori surveanumaga seotud probleemide lahendamise kava kohta ASNilt positiivse seisukoha saamine ning komisjoni heakskiit ettevõtjate koostööle (keelu puudumine) – ei ole kõrvaldatud, leiab komisjon, et tehing on seotud liiga suure ebakindlusega, et Nouvel Areva NP võõrandamisest tulenevat Areva kontserni omanust saaks käsitada tegeliku ja ajakohasena. Selle võõrandamise tulu võib samas arvestada tegeliku ja ajakohase omanusena niipea, kui need kaks tingimust on ära langenud.
- (319) Komisjon leiab, et kolmandast isikust investori teostatavat aktsiakapitali suurendamist võib käsitada tegeliku ja ajakohase omanusena tingimusel, et see investeering on ümberkorralduskava raames juba toimunud või juhul, kui see tehing ei ole veel lõpule viidud, tingimusel, et puuduvad mis tahes tõsised takistused selle teostamiseks enne ümberkorraldusperioodi lõppu. Komisjon kohaldab seda põhjendust seoses MHI ja JNFL tehtavate investeeringutega Nouvel Areva ettevõttesse.
- (320) Prantsuse ametiasutused edastasid komisjonile nende kahe investori pakkumised: MHI pakkumine hõlmab 5 % suurust osalust ja selle hind on 250 miljonit eurot, JNFLi pakkumine hõlmab samuti 5 % suurust osalust hinnaga 250 miljonit eurot. Tegemist on kindlate pakkumistega, kuivõrd [...]. Komisjon leiab, et nende pakkumiste näol on tegemist omanuse tegelike ja ajakohaste allikatega alates hetkest, mil jäävad kõrvale põhjendustes 315 ja 316 osutatud kaks tingimust.
- (321) Seoses Areva kontserni sisestest meetmetest tuleneva omanusega esitasid Prantsuse ametiasutused komisjonile teabe, mis hõlmab ligikaudu [0–2 miljardi] euro suurust kogusummat. See summa tuleneb Areva kontserni minimaalse likviidsuse taseme langetamisest [0–1 miljardi] euro võrra ning maksunõuete ja klientidele esitatavate nõuete võõrandamisest summas [0–1 miljardit] eurot. Prantsuse ametiasutused tõendasid, et likviidsuse taseme langetamine oli pikaajalise optimeerimistöö ning sissetuleva ja väljamineva rahavoo aasta peale jaotamise tulemus, nii et tegemist on struktuurse meetmega, mille puhul ei ole tulevikus tõstmist ette näha. Komisjon nõustub sellega, et need meetmed olid juba edukalt ellu viidud ning on seetõttu tegelikud ja ajakohased.

5.2.6.3. Järeldus omanuse kohta

- (322) Prantsuse ametiasutuste nimetatud omanuse summa on [3–7 miljardit] eurot. See summa on suurem kui 50 % ümberkorralduse kogukuludest.
- (323) Nende omanuse allikate mõju on üldises plaanis võrreldav abi omaga, sest need on suunatud Areva kontserni maksevõime parandamisele, vastavalt suuniste artiklile 62.
- (324) Seevastu Areva kontserni omanuse peamise allika, Nouvel Areva NP võõrandamisest saadava tulu tegeliku ja ajakohase iseloomu tunnistamine sõltub kahe põhjendustes 315 ja 316 osutatud edasilükkava tingimuse äralangemisest, mis on seotud sõltumatute haldusasutuste tehtavate suveräänsete otsustega, mida ei lepinguosalisel ega Prantsuse ametiasutused ei saa mõjutada, viimane asjaolu on täiesti põhjendatud, arvestades, et tegemist on tuumaohutust hõlmavate küsimustega. Nimetatud asjaolu teine tagajärg on see, et omanust, mis tuleneb ettevõtjate MHI ja JNFL nõustumisest osaleda Nouvel Areva kapitali suurendamises, saab samuti käsitada tegeliku ja ajakohasena nende tingimuste äralangemisel.
- (325) Eelnevast lähtuvalt järeldab komisjon, et piisava tegeliku ja ajakohase omanuse olemasolu vastavalt suuniste punkti 63 säetele on võimalik täheldada pärast kahe põhjendustes 315 ja 316 osutatud tingimuse äralangemist.

5.2.7. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva ebasoovitava negatiivse mõju vältimine

- (326) Suuniste punkti 38f kohaselt peab abi negatiivne mõju olema piisavalt väike selleks, et meetme üldine mõju oleks positiivne. Komisjon peab seega vaatlema, kas ühekordse abi põhimõtet on järgitud ja kas on võetud meetmeid konkurentsi moonutamise vältimiseks.

5.2.7.1. Ühekordse abi põhimõte

- (327) Komisjoni varasematest otsustest vaadeldavas valdkonnas ja Prantsuse ametiasutuste esitatud teabest ilmneb, et Areva kontsern ei ole viimastel aastatel saanud mingit päästmisabi, mingit ümberkorraldusabi ega ühtegi ajutist ümberkorraldustoetust. Sellest lähtuvalt leiab komisjon, et abi on kooskõlas ühekordse abi põhimõttega.

5.2.7.2. Konkurentsimoонutusi piiravad meetmed

- (328) Ümberkorraldusabi andmisel tuleb võtta meetmeid, mis piiravad konkurentsi moonutamist, vähendavad miinimumini ebasoodsat mõju kaubandustingimustele ning tagavad, et abi positiivne mõju oleks suurem negatiivsetest tagajärgedest. Konkurentsi moonutamist piiravate meetmete näol on tavaliselt tegemist struktuuri-meetmetega, kuigi teatavatel konkreetsetel juhtudel võib komisjon selle asemel nõustuda käitumuslike meetmetega või turgude avamise meetmetega, mis asendavad osaliselt või täielikult tavapärastel nõutavaid struktuurimeetmeid.
- (329) Struktuurimeetmete puhul on suuniste punktis 78 täpsustatud, et need „peaksid toimima eelkõige turul või turgudel, kus ettevõtjal on pärast ümberkorraldamist märkimisväärne turuosa, eelkõige juhul, kui on olemas märkimisväärne ülevõimsus“.
- (330) Seevastu ei või konkurentsi moonutamist piiravad meetmed takistada abisaaja elujõulisuse taastamise perspektiive ega kahjustada konkurentsi, tarbijat ja turu struktuuri.
- (331) Suuniste punktis 84 on määratletud käitumuslikud meetmed, mida tuleb kohaldada kõikidel juhtudel, et vältida struktuurimeetmete mõju kahjustamist.
- (332) 29. aprilli 2016. aasta teatises esitasid Prantsuse ametiasutused Areva kontserni koostatud võõrandamiskava kui piisava tasakaalustusmeetme. Komisjon leidis menetluse algatamise otsuses, et suurem osa kavandatavatest võõrandamistest⁽⁵⁰⁾ ei ole käsitatavad piisavate meetmetena, kuna nende ulatus ei ole võrreldav ettevõtjale antava abi mõjuga⁽⁵¹⁾ ning kuna need ei olnud seotud turgudega, millel Nouvel Areva tegutseb pärast ümberkorraldamist. Komisjoni seisukoht selles küsimuses jääb samaks.
- (333) Seejuures ei ole arvestatud reaktoritega seotud tegevuse võõrandamist, mille ulatust komisjon uuris juba menetluse algatamise otsuses: Nouvel Areva NP eraldamisega kaotas Areva kontsern märkimisväärse osa oma tegevusest, mis hõlmab kolmandikku ettevõtja varadest ja ligi poolt ümberkorralduseelse Areva kontserni käibest.
- (334) Sellele vaatamata väljendab komisjon kahtlusi selle võõrandamise konkrentsile avaldatava mõju kohta ning seoses küsimusega, kas see meede on piisav abi andmisega tekitatava konkurentsimoонutuse piiramiseks. Suunistest lähtudes leiab komisjon, et vastus sellele kahtlusele peab tulenema kolme järgmise küsimuse analüüsist.
- a) Kas Nouvel Areva NP võõrandamist saab käsitada kui „kahjumlikust tegevusest loobumist, mis on [Areva kontserni] elujõulisuse taastamiseks igal juhul vajalik“ vastavalt suuniste punktile 78?
- b) Kas reaktoritega ja tuumkütusega seotud tegevuse integreeritusest loobumine mõjutab eeskätt sünergia kadumise tõttu reaalselt Areva kontserni konkurentsi võimet „turul või turgudel, kus ettevõtjal on pärast ümberkorraldamist märkimisväärne turuosa“, nagu on täpsustatud suuniste punktis 78?
- c) Kas lisameetmed võivad kaasa tuua turustruktuuri halvenemise, vastupidiselt sellele, mida on nõutud suuniste punktis 80?

⁽⁵⁰⁾ Eeskätt: Areva TA, Canberra, Adwen, Elta.

⁽⁵¹⁾ Need tütarettevõtjad moodustavad kokku ligikaudu 5 % ümberkorralduseelse Areva kontserni bilansimahust ja tähtsusetu osa ettevõtja käibemahust, samas kui kavandatav riigiabi moodustab ligi 20 % bilansimahust 31. detsembri 2015. aasta seisuga ja ümberkorralduseelse ettevõtja poole aasta käibemahu.

- (335) Vastuseks põhjenduses 334 toodud esimesele küsimusele märgib komisjon, et reaktoritega seotud tegevus tõi viimastel aastatel Areva kontsernile kaasa suure kahjumi, nagu on kirjeldatud põhjendustes 17 ja 21. Seega tuleb vaadelda, kas see kahjum on struktuurne ja piirab jätkuvalt Areva kontserni kasumlikkust, kui ettevõtja säilitaks selle tegevuse.
- (336) Erinevalt tuumkütusetsükli osaks saanud majandusraskustest ei tulene reaktoritega seotud tegevuse probleemid eeskätt Fukushima-järgsest konjunktuuri muutumisest. See kahjum on eeskätt seotud piiratud arvu suurte tööstusprojektidega, peamiselt OL3 projektiga, mille riskid olid suures osas idiosünkraatilised. Nende suurte projektidega alustati uue reaktoritehnoloogia (EPRI tehnoloogia) levitamist. On tavaline, et uue tehnoloogia jaoks tee rajajate puhul esineb suuremaid kahjumeid, järgnevad projektid saavad aga kasutada nende kogemusi. Samas nähti ette, et projekt OL3, aga ka Flamanville 3 ning Taishan 1 ja 2 viiakse lõpule 2018. aasta lõpuks. See võimaldab uute reaktorite järgmiste projektide puhul (eeskätt Hinkley Point C, kuid pikas perspektiivis veel teisedki projektid) kasutada saadud väärtuslikku kogemust. Ettevõtja Nouvel Areva NP suurte projektidega seotud tegevus hõlmab seega väiksemaid riske kui varasem tegevus.
- (337) Suurte projektide kõrval tegeleb Nouvel Areva NP ka muu tegevusega, nagu olemasolevate objektide teenindamine (hooldus) ning kütuseelementide tarnimine. Selline tegevus on seotud väiksemate riskidega kui suured projektid ja moodustab Nouvel Areva NP jaoks hea baasi positiivsete rahavoogude tekitamiseks; sellise tegevuse keskmine EBITDA marginaal on vastavalt [0–30] % ja [0–30] % ⁽⁵²⁾.
- (338) EDFile võõrandatav üksus (Nouvel Areva NP) hõlmab kogu praegust Areva NP tegevust, kuid eraldatud on mõne väga spetsiifilise suure tööstusprojektiga seoses kogunenud kohustused, mis on minevikus toonud kaasa suuri kahjumeid ⁽⁵³⁾. Ettevõtte sellist ulatust arvesse võttes ei ole Nouvel Areva NP näol tegemist struktuursetes raskustes oleva ettevõtjaga. Ühelt poolt on ettevõtja suurtele projektidele suunatud tegevus seotud väiksemate riskidega, kuivõrd esimesed projektid OL3, Taishan 1 ja 2 ning Flamanville 3 on [...]. Teiselt poolt on ettevõtjal tugev ja heas olukorras tööstusbaas, mille abil pakutakse teenuseid olemasolevatele objektidele või tarnitakse kütuseelemente. Areva kontserni ja EDFi vahel kokku lepitud 2,5 miljardi euro suurune müügihind annab tunnistust sellest, et ettevõtjal Nouvel Areva NP on olemas reaalsed kasumlikkuse perspektiivid ja ta ei ole struktuursetes raskustes.
- (339) Vastupidise stsenaariumi puhul, mille korral riigiabi suunataks osa mineviku kahjumi katmiseks, kuid Areva kontsern jääks tuumaenergia turul tegutsema integreeritud ettevõtjana, võiks ta tänu Nouvel Areva NP panusele arvestada ligikaudu [0–2 miljardi] euro suuruse täiendava positiivse rahavooga ajavahemikul 2015–2023 ⁽⁵⁴⁾.
- (340) Eelnevat silmas pidades tuleb märkida, et ettevõtjat Nouvel Areva NP ei saa käsitada struktuursetes raskustes oleva üksusena, mille võõrandamine on Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse taastamiseks vajalik. Vastupidi, tegemist on nõuetekohase tasakaalustusmeetmega. Seejuures on meetmel struktuurne iseloom, vastavalt sellele, mis on sätestatud suuniste punktis 77.
- (341) Seoses põhjenduses 334 toodud teise küsimusega tuleb välja selgitada, kas vertikaalne integreeritus reaktoritega seotud tegevuse ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuse vahel on praegu tuumaenergia turul positiivne tegur. Urenco väitel on tegemist asjaoluga, mille mõju on uute reaktorite müügil piiratud, [...]. Asjaolu, et on olemas integreerimata ja samas kõrge tootlusega ettevõtjaid, näitab Urenco väitel, et tegemist ei ole igal juhul põhiteguriga, mis võimaldab tagada tuumaenergia valdkonnas tegutseva ettevõtja edukuse. Seevastu Prantsuse ametiasutused väidavad, et tegemist on kindlalt positiivse teguriga, mis avaldab mõju kõikidel tuumamaterjaliga seotud turgudel.
- (342) Komisjon märgib esmalt, et praegune suundumus tuumaenergia turgudel on pigem liikumine integreerituse suunas, see hõlmab ka ajalooliselt integreerimata ettevõtjaid. Areva kontserni üks peamisi konkurente, Venemaa ettevõtja Rosatom, on integreeritud kogu tootmistsükli ulatuses. Korea tuumareaktorite tootja KHNP on integreerinud eelneva tegevuse ning omandanud osaluse kaevanduste käitajast ettevõttes Denison ning kavatseb osaleda Imourareni projektis, samuti nagu Toshiba/Westinghouse ostab osalusi Kasahstani kaevandustes. Ettevõtjale CNNC kuuluvad aga üksnes tuumkütuse ümbertöötlemise ja rikastamisega seotud tootmisvõimsused ning osalus Langer Heinrichi kaevanduses Namiibias, mida käitab kaevandusettevõtja Paladin; samas kavatseb ettevõtja integreeruda kütuseelementide turul, et kasutada ära sünergiat, mis tuleneb eri tegevuse integreerimisest.

⁽⁵²⁾ Société Générale'i teostatud Areva NP väärtuse hindamine 2016. aasta jaanuaris.

⁽⁵³⁾ Üksnes EPR reaktorite teedrajav projekt OL3 toob lõpetamisel ligi 5,5 miljardi euro suuruse kahjumi.

⁽⁵⁴⁾ Société Générale'i teostatud Areva NP väärtuse hindamine 2016. aasta jaanuaris.

Selleks et toetada loodusliku uraani müügivõimalusi, kavatseb Kasahstani kaevandusettevõtja KAP – mida Urenco loetleb integreerimata ettevõtjate hulgas – ehitada koostöös ühe teise ettevõtjaga kütuseelementide valmistamise tehase.

- (343) See üldine suundumus, mis Fukushima-järgse konjunktuuri tingimustes ei ole hääbunud, vaid tugevnenud, hõlmab tuumaenergeetika valdkonnas tegutsevaid suuri ettevõtjaid. Seevastu Urenco integreerimata tootmine tundub olevat pigem vähemuses. See näitab, et reaktoritega seotud tegevuse (sealhulgas kütuseelementide tootmise) ja tuumkütusetsükliga seotud tegevuse integreerimine võib anda teatavaid eeliseid.
- (344) Mis puudutab nende eeliste laadi, siis märgib komisjon, et integreeritud kontsern saab olulisi eeliseid tänu ühendatud müügitegevusele kütuseelementide turusegmenendis, mis on sidelüli elektritootjatest klientidega, ja kütusetsükli toorainega seotud algetapis, mille puhul tarnijad on enamal või vähemal määral vastastikku vahetatavad. Sellega seoses tuleb pidada iseloomulikuks, et Areva NP (tulevikus Nouvel Areva NP) [5–10] klienti kümnest on samaaegselt ka Areva NC (tulevikus Nouvel Areva) kliendid.
- (345) Prantsuse ametiasutused töid näitena elektritootja [...], kes esitas pakkumiskutse kütuseelementide valmistajale. Ametlikult hõlmas pakkumiskutse ainult kütuseelementide valmistamist, st tegevust, mis tulevikus kuulub ettevõtja Nouvel Areva NP tegevusvaldkonda. Samas palus [...] pakkujatel oma pakkumist täiendada ja lisada rikastatud tuumamaterjali tarnimise – see tegevus kuulub tulevikus ettevõtja Nouvel Areva tegevusvaldkonda. Areva kontsern oleks tänu integreeritud müügitegevusele võinud varem lisada oma kütuseelementide pakkumisele rikastatud tuumamaterjali pakkumise.
- (346) Tulevikus saab Nouvel Areva NP sellises olukorras teha pakkumise ükskõik millisele rikastatud tuumamaterjali tarnijale, Nouvel Areva valimine ei ole ei kohustuslik ega välistatud, samuti võib ettevõtja olla huvitatud rikastatud tuumamaterjali tarnijate konkurentsiolukorda asetamisest, et parandada kogu pakkumise kvaliteeti, mille esitab *in fine* Nouvel Areva NP. Selline olukord on hea võimalus Nouvel Areva konkurentide, eeskätt Urenco jaoks.
- (347) Reaktorite valdkonna ja tuumkütusetsükli integreerimisest tulenevad eelised mõjutavad ka tuumkütuse pakkumisi, mis on integreeritud uue reaktori müügiga – seda aspekti Urenco ei vaidlusta. Praktikaks pakub reaktori projekteerija ja valmistaja (praegu Areva kontserni kuuluv Areva NP) peaaegu alati ka kütuseelemente esimese reaktorisüdamiku jaoks ning ka esimesteks kütuse ümberlaadimisteks, kuni reaktor on saavutanud regulaarse tööritmi. Reaktorite puhul kehtib jõudlusgarantii, mis on lahutamatu seotud kütuseelementide kvaliteediga, seda garantiid kohaldatakse vähemalt reaktori käivitamise ja täisvõimsuse saavutamise perioodil. Selleks et täielikult tagada kütuseelementide kvaliteeti ja seeläbi reaktori jõudlust, tarnib reaktori valmistaja kliendile ka kütuseelementid esimese reaktorisüdamiku jaoks ja esimesteks kütuse ümberlaadimisteks.
- (348) Klientidest elektritootjad omalt poolt eelistavad üht lepingupartnerit, kelle poole pöörduda või keda pidada vastutavaks probleemide puhul reaktori otsustaval käikuandmise ja täisvõimsuse saavutamise perioodil. TVO näiteks rõhutas, et [...]. Seega on kütuseelementide ja esimesteks ümberlaadimisteks ette nähtud kütuse tarnimine esimese reaktorisüdamiku jaoks klientide eelistatud varustusmeetod, nagu näitab [...].
- (349) Selline tsentraliseeritud varustamine on tänapäeval muutunud eriti sagedaseks, sest mitmel potentsiaalsel kliendil on otsejuurdepääs tuumatehnoloogiale. Kuivõrd neil puudub vastav arvukas töötajaskond, eelistavad nad varustajana ühtainsat tarnijat, kes on suuteline pakkuma neile kõiki vajaminevaid tuumaenergeetika tsükli algetapi tooteid ja teenuseid ning ühtlasi ka kütuseelemente. Selliste lepingute kestus võib ületada esimese südamiku ja esimesteks ümberlaadimisteks kasutatava kütuse tarnimise perioodi, sageli on sellised lepingud isegi pikema tähtajaga kui lepingud, mida sõlmitakse töötavate reaktorite jaoks. Nii toimis näiteks [...].
- (350) Tootmistsükli algetapi tooteid ja teenuseid tarnival ettevõtjal, kes on seotud kütuseelementide ja reaktorite tarnijaga, on vaieldamatu konkurentsieelis tootmistsükli alguses tehtavate pakkumiste puhul. Areva kontsernis on praegu reaktorite müük seostatud esimese reaktorisüdamiku ja esimesteks ümberlaadimisteks kasutatava kütuse müügiga ning kliendi nõudmisel (tavaliselt, [...]) ka kütuse edasise müügiga. Selline kütuseelementide müük uute reaktoriprojektide raames toetab Areva kontserni varustustegevust (mille võtab tulevikus üle Nouvel Areva NP), kolmel viisil:
- a) kuivõrd Areva NP kasutas pidevalt Areva kontsernilt saadavat uraani ja tuumkütuse ümbertöötlemise ja rikastamise teenuseid selle nõudluse rahuldamiseks, võimaldavad need pakkumised tagada varustuskindluse uraani suuremahulisel müügil ning ümbertöötlemis- ja rikastamisteenuste osutamisel;

- b) kuivõrd reaktori ostuga seotud läbirääkimised toimuvad vahendajateta, võivad nende lepingutega seotud tingimused olla soodsamad kui avatud menetluste abil sõlmitud lepingute puhul, mille korral toimib konkurents mitmete kaevandamise, ümbertöötlemise ja rikastamise turusegmentides tegutsevate ettevõtjate vahel; seejuures võimaldab selliste lepingute sageli pikem kehtivusaeg kindlustada müügihindu turul, kus hinnad on muutuvad;
- c) ühtlasi võimaldavad sellised lepingud uraani tarnijal ning ümbertöötlemis- ja rikastamisteenuste pakkujal turule siseneda ja saavutada järk-järgult maine ja usaldusväarsus uutel turgudel, mis on raskesti ligipääsetavad, nagu [...].
- (351) Kuni praeguseni oli selline müük kaevandamise, ümbertöötlemise ja rikastamisega seotud tegevuse puhul olulise tähtsusega, tulevikus võtab sellise tegevuse üle ettevõtja Nouvel Areva. Esimese EPR südamiku puhul on rikastamisvajadus ligikaudu [0–2 000] kSWU (mis moodustab [0–20] % Nouvel Areva aastastest võimsusest), ümbertöötlemise vajadus [0–2 000] tUF₆ (mis moodustab [0–20] % Nouvel Areva aastastest võimsusest) ja loodusliku uraani vajadus [0–2 000] tU₃O₈ (mis moodustab [0–20] % Nouvel Areva 2015. aasta toodangust). Ümberlaadimiseks kasutatav kütus moodustab kolmandiku neist kogustest, tavaliselt toimub kütuseelementide ümberlaadimine iga 18 kuu tagant. Areva kontserni väitel on tavaline, et tuumareaktori projekteerija ja valmistaja sõlmib varustuslepingu vähemalt [...] lisaks esimesele südamikule.
- (352) Kõikide tuumkütusega seotud lepingute puhul, mis sõlmiti [...] projektide raames, saavutas Areva kontsern lepingud suuremate koguste kohta ja pikemate tähtaegadega kui need, mida ta oleks saanud sõlmida juhul, kui Areva NP ei oleks olnud tuumareaktori projekteerija ja valmistaja. See ilmneb, kui võrrelda projekte [...], (kus Areva NP on peamine ehitaja) [...] ehitatud reaktorit hõlmava projektiga. Areva kontsernil õnnestus sõlmida leping vaid [...] % [...] valmistatud reaktori tarbitava tuumkütuse peale ning lepingu kestus oli vaid [...] aastat, samas kui ettevõtjal on tuumkütuse lepinguid [...]. Seda silmas pidades võib väita, et Nouvel Areva NP tegevuse võõrandamine mõjutab oluliselt Nouvel Areva tegevust.
- (353) Urenco peab kõnealuse sünergia olulisust väikeseks [...]. Komisjon nõustub sellega, et suurem osa ehitusjärgus olevaid reaktoreid asub sellistes riikides, nagu Venemaa ja Hiina, mille turud on lääneriikide tuumaelektrijaamade ehitajate jaoks olulisel määral suletud. Komisjon nõustub samuti sellega, et eeskätt pärast Fukushima katastroofi on uute reaktorite projektide arv vähenenud. Samas on siiski mitmeid projekte, millel on suur tõenäosus realiseeruda ning mille jaoks Nouvel Areva NP omab häid eeldusi. Eeskätt on tegemist projektidega, mis jätkavad varem Areva NP tegevusega seotud projekte. [...]. Samuti võib Nouvel Areva NP pretendeerida sellistele projektidele, nagu [...]. Kõikide nende projektide puhul võib Nouvel Areva NP soovi korral lisada rikastatud tuumkütuse tarne oma reaktori pakkumisele, kasutades ükskõik millise rikastatud tuumkütuse tarnija teenuseid, seejuures on ettevõtjal reaalne võimalus selliste pakkumiskutsete puhul seada konkureerivad tarnijad tugeva hinnasurve alla.
- (354) Sellised võimalused hõlmavad loomulikult valdavalt keskpikka ja pikka perspektiivi. Samas on tuumaenergia turu tööstusüksikud äärmiselt pikad, seetõttu peaks komisjon võtma arvesse sünergia kadumist, mis avaldab suuremat mõju keskpikas ja pikas perspektiivis.
- (355) Prantsuse ametiasutused tõendasid veenvalt, et reaktoritega seotud tegevuse ja tuumkütusetsükli hilisemate etappide vahel on tugev sünergia ning tuleb pidada vähetõenäoliseks, et ettevõtjad Nouvel Areva ja Nouvel Areva NP suudavad sellist sünergiat tulevikus taastada.
- (356) Keskpikas ja pikaajalises perspektiivis sõltub Nouvel Areva suutlikkus arendada tuumkütuse ümbertöötlemis- ja ringlussevõtuteenuste eksporti sellest, kas turul on piisavalt kergveereaktoreid, mis saavad töötada seguoksiidsete kütuseelementidega, ehk nn MOX-reaktoreid. MOX-kütus ei ole põhimõtteliselt asendatav klassikalise tuumkütusega: reaktor, milles kasutatakse MOX-kütust, peab olema ehitatud või kohandatud seda tüüpi tuumkütuse kasutamiseks. Seega on Areva kontserni MOX-kütusega seotud tegevus otseselt sõltuv seguoksiidkütust kasutavast reaktoripargist kogu maailma ulatuses.
- (357) Samas, Nouvel Areva NP [...].
- (358) [...] nende turustamisega tegeleb Nouvel Areva NP. [...].

- (359) [...] Prantsuse ametiasutused selgitasid, et olukord on erinev, kuna Areva kontsern oli integreeritud ja tal oli võimalik saada kasumit nii MOX-kütuse tootmisega seotud tegevuselt, reaktorite projekteerimise ja valmistamisega seotud tegevuselt kui ka kütuseelementide turustamiselt. Kuigi Areva NP tegeles tuumkütuse turustamisega, nagu tulevikus Nouvel Areva NP, oli ta allutatud Areva SA kontrollile [...].
- (360) [...], seega tuleks just MOX-kütuse valdkonna ([...]) kasvuperspektiive vähendada. Samas, kui pakkumiskutses asendab tavareaktor MOX-reaktori, väheneb sellega vajadus Nouvel Areva pakkumise järele ja suureneb vastavalt nõudlus klassikalise tuumkütuse järele, mille puhul Nouvel Areva konkureerib teiste ettevõtjatega, nagu Urenco.
- (361) Üldises plaanis astuvad Nouvel Areva ja Nouvel Areva NP kliendi/tanija suhetesse kõikide teenuste puhul, mis varasemalt olid kontsernisisestel tehingud ning see avaldab negatiivset mõju nii ettevõtjale Nouvel Areva NP kui ka Nouvel Areva. See põhjendus on eriti kohane logistikatoimingute puhul, mille optimeerimine on keerukam. Prantsuse ametiasutused tõid selle kohta järgmise näite. Looduslik uraan on selle otnud elektritootja omanduses, kes annab selle seejärel ümbertöötlemisele ja rikastamisele ning pärast seda kütuseelementide tarnijatele, kelle ta on välja valinud. Rikastatud uraani pakkuja on kas rikastaja või väljavalitud tootja. Selleks et võimaldada logistika võimalikult head optimeerimist, eeskätt varude müügi ja haldamise puhul (nii üldist mahtu kui ka rikastatud uraani sisaldust silmas pidades), võivad tuumkütuse rikastajad ja kütuseelementide valmistajad sõlmida lepingu võimalike vahetute optimeerimismeetmete kasutamise kohta. Kuulumine samasse kontserni lihtsustab arutelu ja suurendab võimalike vahetute optimeerimismeetmete arvu, mida on võimalik kasutada lahkkelide puudumisel tuumkütuse rikastaja ja kütuseelementide valmistaja vahel. Siiani kasutas Areva kontsern seda eelist kontsernisiseste müükide puhul. Samas on Areva NC puhul esinenud ülemäära kõrgeid hindu [...], mida ettevõtja ei ole suutnud veenvalt selgitada, kuivõrd ta keeldub selgitamast kantud kulusid.
- (362) Eelnevat silmas pidades leiab komisjon, et kui ümberkorraldatud Areva kontsern oleks jäänud integreerituks reaktoritega seotud tegevusega, oleks ta sellest saanud märkimisväärset kasu, eeskätt tänu võimalusele teha pakkumised, mis hõlmavad Nouvel Areva NP ja Nouvel Areva integreeritud tegevust.
- (363) Menetluse algatamise otsuse põhjenduses 189 väljendab komisjon kahtlust EDFi ja Areva kontserni strateegilise partnerluse projekti tulemuste üle, pidades silmas eeskätt võimalust taastada varasemalt täheldatud kaubanduslik sünergia lepingute alusel. Urenco esitas komisjonile oma kahtlused selles küsimuses.
- (364) Komisjon leiab, et lepingupõhiste partnerlussuhete puhul, mis põhinevad loogikal, mille alusel tehakse kõik endast olenev, ei ole eriti tõenäoline sama tõhusa sünergia tekkimine, kui esineb kapitalipõhise seosega samasse kontserni kuuluvate ettevõtjate vahel. Samas võib partnerlus, mis hõlmab privileege sisaldavat kaubanduskoostööd ja piirab Nouvel Areva konkurentide võimalusi esitada ettevõtjale Nouvel Areva NP integreeritud pakkumisi, kahjustada Nouvel Areva NP võõrandamise positiivset mõju konkurentsile.
- (365) Seda silmas pidades võtab komisjon teadmiseks Prantsuse ametiasutuste kohustuse, mille kohaselt ümberkorraldusperioodi jooksul ei astu EDFi kontrolli all olev Nouvel Areva NP ja ettevõtja Nouvel Areva strateegilisse partnerlusse ega loo muud raamkokkulepet, milles nähakse ette kaubanduslik koostöö, mille raames eelistataks ettevõtjat Nouvel Areva olukorras, kus ettevõtja Nouvel Areva NP soovib koos tuumamaterjali tarnijaga esitada kliendile integreeritud pakkumise.
- (366) Seda kohustust arvesse võttes leiab komisjon, et ettevõtjal Nouvel Areva NP on õigus lubada oma klientidel kasutada tuumamaterjali, mis pärineb teistelt ettevõtjatelt kui Nouvel Areva. Kui Nouvel Areva uuendab oma tellimusi, ei saa ta enam arvestada sünergiaga, mida Areva kontsern sai varem kasutada. Seega võib komisjoni sellesisulise kahtluse kõrvale jätta.
- (367) Seoses põhjenduses 334 toodud kolmanda küsimusega leiab komisjon, et otstarbekas on teha analüüs iga turu kohta eraldi veendumaks, et ühelgi turgudest, kus ettevõtjal Nouvel Areva on arvestatav turuosa, ei teki turumoonutusi, mille piiramiseks Prantsuse ametiasutuste võetavad tasakaalustusmeetmed ei ole piisavad.

- (368) Enne iga turu üksikasjadesse süvenemist rõhutab komisjon esmalt, et ta jälgis seda, et Areva kontsernile antava abi summa ei oleks nii suur, et see võimaldaks ümberkorraldatud Areva kontsernil (antud juhul ettevõtjal Nouvel Areva) saada ebaloomulikult hea finantsseisundi võrreldes oma konkurentidega. Abi suurus määrati kindlaks selliselt, et ettevõtja saavutaks pikaajalise elujõulisuse, see tähendab seisundi, mis võimaldab tal saada investimisjärgu reitingu. Samas jääb ettevõtjale Nouvel Areva alles võlg, mis tuleneb [...]. Samas jääb ettevõtjale Nouvel Areva alles võlg, mis tuleneb [...]. On ette nähtud, et ümberkorraldamise lõppedes jääb ettevõtjale Nouvel Areva finantsreiting [...], mis ei ole kõrgem kui tema konkurentide, näiteks Urenco reiting⁽⁵⁵⁾. Seega ei ole Nouvel Areva finantspainsidlikkus pärast ümberkorraldamist suurem kui tema konkurentide oma.
- (369) Kaevandamise turul tegutseb ülemaailmsel tasandil neli suuremat ettevõtjat. Peamine turuosaline on KAP, kelle turuosa suurus on [0–50] %. Järgneb Cameco, kes annab [0–50] % ülemaailmsest toodangust. Areva kontsern ja Rosatom koos oma tütaretttevõtjaga AtomEnergProm annavad vastavalt [0–30] % ja [0–30] % ülemaailmsest toodangust⁽⁵⁶⁾. KAP ja Cameco on viimastel aastatel oma toodangumahtu järjepidevalt suurendanud ning võib prognoosida, et nad säilitavad selle taseme järgnevatel aastatel jooksul või suurendavad seda veelgi.
- (370) Kaevandamise turul võib juhul, kui ettevõtjalt Nouvel Areva saadakse lisakontsessioone (näiteks enesefinantseerimise kujul), tekkida oht, et eelistatakse ettevõtjaid, kellel on sellel kontsentreeritud turul juba märkimisväärselt tugev positsioon; see ohustab nii turu struktuuri kui ka Euroopa Liidu uraaniga varustamise kindlust.
- (371) Lisaks sellele on kaevandamisega seotud tegevus [...] oluline tegur Areva kontserni elujõulisuse taastamisel, selline tegevus moodustab [...] Nouvel Areva EBITDA väärtusest 2020. aasta perspektiivis. Selle tegevuse nõrgestamine võib ohustada Areva kontserni elujõulisuse taastamist, toomata samas märkimisväärt kasu konkurentsiolekordadele.
- (372) Nende asjaoludega seoses leiab komisjon, et täiendavate tasakaalustusmeetmete võtmine kaevandamise segmendis lisaks Nouvel Areva NP võõrandamisele ja Prantsuse ametiasutuste võetud kohustustele ei ole põhjendatud.
- (373) Ümbertöötlemise sektoris tegutseb neli peamist ettevõtjat: Rosatom/TVEL (kelle turuosa on [0–50] %), Cameco (kelle turuosa on [0–50] %), Conver Dyn (kelle turuosa on [0–50] %) ja Areva kontsern (kelle turuosa on [0–50] %)⁽⁵⁷⁾. Turul tegutseb ka Hiina kontsern CNNC, kuid tema varustab praegu ainult Hiina turgu. Pärast Ühendkuningriigis asuva SFL tehase sulgemist on Areva kontsern ainus tuumkütuse ümbertöötlemisega tegelev Euroopa ettevõtja.
- (374) Ümbertöötlemine kuulub [...] tegevuse hulka. Kõik lisameetmed, mis nõrgendavad ettevõtjat Nouvel Areva seoses selle tegevusega, võivad süvendada turu niigi oligopoolset struktuuri ja muuta küsitavaks selle tuumkütusesükli olulise lüli, kus Nouvel Areva on ainuke tegutsev Euroopa ettevõtja, elujõulisuse.
- (375) Sellega seoses leiab komisjon, et täiendavate tasakaalustamismeetmete võtmine ümbertöötlemise segmendis lisaks Nouvel Areva NP võõrandamisele ja Prantsuse ametiasutuste võetud kohustustele ei ole põhjendatud.
- (376) Rikastamise turul oli Areva kontserni turuosa 2014. aastal ligikaudu [0–30] % ülemaailmsest turust, samas kui tema kahe peamise konkurendi, ettevõtjate Rosatom/Tenex ja Urenco, turuosa oli enam kui [0–50] %⁽⁵⁸⁾.
- (377) Urenco esitas komisjonile oma kahtlused, mis puudutavad ümberkorraldusabi andmisega põhjustatud konkurentsimoonutusi rikastamise turul. Need kahtlused hõlmavad kokkuvõtlikult i) Nouvel Areva suuremat finantspainsidlikkust võrreldes konkurentidega, kes abi ei saanud, ii) ohtu, et EDF, kes on Urenco peamine klient, eelistab rikastatud uraani vajaduse puhul ettevõtjat Nouvel Areva, iii) ülevõimsuse suurenemist Euroopa rikastamise turul, eeskätt juhul, kui Nouvel Areva otsustab suurendada oma Georges Besse II tehase võimsust või arendab tegevust SWUde kauplemise valdkonnas, iv) MOX-kütusega seotud tegevuse säilitamist või arendamist, mille näol on tegemist konkurentsiiga Urenco tavalise tuumkütusega, kuigi MOX-kütus on ettevõtja väitel vähem konkurentsivõimeline.

⁽⁵⁵⁾ 2016. aasta detsembris vastas Urenco seisund reitingule BBB+ (S&P).

⁽⁵⁶⁾ Turuosad on hinnatud Areva kontserni.

⁽⁵⁷⁾ Turuosad on hinnatud Areva kontserni.

⁽⁵⁸⁾ Ettevõtjate CNNC ja Centrus (endine Usex) turuosa on mõlema ettevõtja puhul suurusjärgus [0–20] %; seejuures tuleb täpsustada, et Centrus ei tegutsen enam müügi ettevõtjana ja tootjana. Turuosad on hinnatud Areva kontserni [...].

- (378) Komisjon on põhjenduses 368 juba näidanud, et Nouvel Areva ei ole pärast ümberkorraldamist paremas finantso-lukorras kui Urenco. See kahtlus on seega alusetu. Lisaks sellele on Prantsuse ametiasutused osutanud, et Areva kontserni rikastamistegevus, mis on paigutatud üksusesse SET, andis juba 2016. aastal positiivseid netoraha-voogusid ning see suundumus peaks jätkuma ajavahemikul 2017–2030. Seejuures toetab äriühing SET regulaarse dividendide maksmisega seda enamal määral ülejäänud Areva kontserni, et abi andmine teda ennast ei mõjuta.
- (379) Komisjon ei näe samuti ohtu, et EDF võiks soosida ettevõtjat Nouvel Areva rikastatud tuumkütuse tarnimise puhul. Esiteks ei ole EDFi kontrolli all oleva Nouvel Areva NP ja ettevõtja Nouvel Areva vahel kapitaliosalusel põhinevat seost, mis võiks anda alust kahtlustele, et EDF soosib seda ettevõtjat võrreldes tema konkurentidega. Komisjon märgib seoses sellega, et ei ole täheldatud, et EDF oleks eelistanud Areva kontserni minevikus, kuna Urenco täidab praegu märkimisväärse osa EDF rikastatud uraani vajadusest. Teiseks välistab kapitaliosaluse põhise seose puudumine Nouvel Areva jaoks soovi pakkuda ettevõtjale Nouvel Areva NP teiste klientidega võrreldes soodsamaid tingimusi, kuna ta ei saa aktsionärina enam osaliselt tagasi eeliseid, mida ta tarnijana annab.
- (380) Seoses ülevõimsuse suurenemisega Euroopa rikastamisturul sedastab komisjon, et Prantsuse ametiasutused kohustasid tagama, et ümberkorraldusperioodi kestel ei suurenda Areva kontsern Georges Besse II tehase tootmisvõimsust, välja arvatud olemasolevates lepingutes ettenähtud tsentrifuugide hankimine ja paigaldamine [...]. Komisjon leiab seega, et Areva kontsernile antud ümberkorraldusabi ei toeta rahaliselt ülevõimsuse suurenemist Euroopa rikastamisturul. Seoses müügitgevusega tuleb öelda, et see ei suurenda tootmismahtu, vaid tuleneb turul juba olemasoleva tootmisvõimsuse optimeerimisest. Lisaks sellele ei ole Areva kontsern seda tegevust viimase kümne aasta jooksul arendanud.
- (381) Seoses MOX-kütusega näitas komisjon põhjendustes 356–360, et Nouvel Areva võõrandamine avaldab negatiivset mõju selle majandusharu pikaajalisele arengule, suurendades samas tavapärase tuumkütuse tootjate jaoks, nagu Urenco, juurdepääsetava turu ulatust. Seega ei ole põhjendatud rakendada selles turuosas lisameetmeid.
- (382) Komisjon rõhutab, et üldiselt tekitab Nouvel Areva NP võõrandamisest tulenev sünergia kadumine uusi võimalusi Nouvel Areva konkurentidele rikastamise turusegmen-dis, eeskätt põhjendustes 353 ja 360 osutatud konkreetsetes olukordades.
- (383) Nende asjaolude valguses leiab komisjon, et täiendavate tasakaalustusmeetmete võtmine rikastamise segmen-dis lisaks Nouvel Areva NP võõrandamisele ja Prantsuse ametiasutuste võetud kohustustele ei ole põhjendatud.
- (384) Seoses tuumkütusetsükli hilisemate etappidega (jäätmete käitlemine ja MOX-kütuse valmistamine) tuleb märkida, et Areva kontserni turuosa ümbertöötlemisturul on ligikaudu [50–100] % ⁽⁵⁹⁾ ning tegemist on praegu ainukese ettevõtjaga, kes tegeleb kasutatud tuumkütuse ümbertöötlemise ja ringlussevõtu ning MOX-kütuse tootmise kõikide etappidega. Ümberkorraldusabi ei tekitä väga ilmseid konkurentsimo-onutusi, kuivõrd Areva kontsern on ülemaailmses plaanis ainuke selles segmen-dis tegutsev ettevõtja. Komisjon leiab, et MOX-kütus on tavapärase tuumkütuse konkurent ning sellise tuumkütuse tarnijana on ettevõtjal Nouvel Areva konkurente. Samas, põhjendustes 356–360 kirjeldatud põhjustel ei tundu olevat põhjendatud kavandada lisameetmeid sellel turul.
- (385) Logistika ja reaktorite sulgemise turud on Areva kontserni jaoks suhteliselt teisejärgulised ning nendel turgudel ei ole ettevõtjal pärast ümberkorraldamist eriti suurt turuosa. Näiteks logistika puhul oli Areva kontserni osa 2013. aastal ligikaudu [0–50] % kasutatud tuumkütuse kuivladustamiseks ja transportimiseks vajalike konteinerite (*casks*) turu mahust, kusjuures Saksamaa ettevõtja GNS turuosa sellel turul oli [50–100] %. Tuumarajatiste sulgemise turul on Nouvel Areva turuosa suurusjärgus [0–20] % ja ettevõtja konkureerib mitmete teiste ettevõtjatega (Onet, Vinci, Bouygues, Westinghouse, Amec, Nukem, Iberdrola jt). Komisjon ei ole täheldanud eriti silmatorkavat konkurentsimo-onutust nende turgude vaatlemisel, samuti ei ole need turud seotud ülevõimsusega. Spetsiifiliste lisameetmete võtmine neil turgudel ei tundu seega olevat põhjendatud.

⁽⁵⁹⁾ Turuosad on hinnatud Areva kontserni.

- (386) Eelnevast lähtuvalt leiab komisjon, et pärast Areva kontserni teostatud Nouvel Areva NP võõrandamist ja Prantsusmaa võetud kohustusi ei ole turgudel, millel Areva kontsern pärast ümberkorraldamist omab olulist turuseisundit, selliseid konkurentsimoonutusi, mis võiksid põhjendada lisameetmete võtmist.
- (387) Selleks et lõpetada abi andmisega põhjustatud konkurentsimoonutuste piiramiseks võetavate meetmete analüüs, võtab komisjon teadmiseks Prantsuse ametiasutuste võetud kohustused, mis tagavad suuniste punkti 84 lõikudes a ja b sätestatud nõuete täitmise.
- (388) Sellega seoses on suuniste punktis 84a täpsustatud, et abisaajad peavad ümberkorralduste läbiviimise ajal vältima mis tahes äriühingu aktsiate omandamist, välja arvatud juhul, kui see on hädavajalik abisaaja pikaajalise elujõulisuse tagamiseks. See kohustus hõlmab selliseid osaluste omandamisi, mis võimaldavad suurendada abi saaja kohalolekut kõnealustel turgudel või teistel turgudel välise kasvu abil ja mitte tänu ratsionaliseerimisel või olemasolevate vahendite kasutamisel põhineva seesmise tootmismahu kasvu abil. Komisjon leiab, et vaadeldaval juhul ei tule osaluse omandamisena käsitada ühistootmisettevõtjate loomist, mille ainus eesmärk on ratsionaliseerida tootmist olemasolevate varade abil ning mitte omandada ja kasutada ühiselt uusi varasid, tingimusel, et ühisettevõtte ühelgi aktsionäril ei ole õigust väljastada väärtabereid ulatuses, mis ületab tema osalust.
- (389) Samuti ei käsitata vaadeldaval juhul suuniste punkti 84a sätete alusel osaluse omandamisena ettevõtjate omandamist selleks, et sulgeda tuumarajatised, mis ettevõtjale võivad kuuluda. Tuumarajatiste sulgemise turul [...] palub teatavat suletavat objekti, näiteks vana tuumaelektrijaama, omava ettevõtte omanik teenuseosutajalt, kes pakub sulgemisteenust, moodustada konsortsium, mille eesmärk on omandada ettevõtja ja talle kuuluvad tuumarajatise sulgemiseks moodustatud reservid ning sulgeda objekt neid reserve kasutades. Selline näitena toodud juhtum on konsortsiumi kuuluvate ettevõtjate ja eeskätt Areva kontserni jaoks üks viis jätkata sellise teenuse osutamist, mida ta osutas juba varem, nii et tegemist ei ole osaluse omandamisega, mis võimaldab Areva kontsernil suurendada oma turuosalust välise kasvu arvel.
- (390) Meenutades partnerlussuhete olulisust tuumaenergeetika valdkonnas, kohustuvad Prantsuse ametiasutused tagama, et Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ning tema kontrolli all olevad ettevõtjad ei omanda ümberkorraldusperioodi kestel otseselt ega kaudselt osalusi ettevõtetes, mis ei ole juba nende kontrolli all, välja arvatud projektid, mis on vajalikud Areva kontserni elujõulisuse taastamiseks.
- a) [...]
- b) [...]
- c) [...]
- d) [...]
- e) [...]
- f) [...]
- g) [...]
- h) [...]
- i) [...]
- j) [...]
- k) [...]
- l) [...]
- m) [...]
- n) [...]

o) [...]

p) [...]

q) [...]

(391) Komisjon leiab, et need projektid on vajalikud Areva kontserni elujõulisuse saavutamiseks järgmistel põhjustel.

(392) Esmalt märgib komisjon, et need projektid toetavad [...] euro suuruse summa ulatuses Areva kontserni pikaajalise (2017–2025) elujõulisuse taastamist. See summa on samas suurusjärgus vaadeldava perioodi aastase EBITDA väärtusega ning komisjon leiab, et need projektid on olulise tähtsusega ümberkorralduskava ellurakendamiseks.

(393) Osa kõnealustest projektidest [...] hõlmab Areva kontserni kaevandamisega seotud tegevust. Sellega seoses peab Areva kontsern sulgema teatavad olulised kaevandused, nagu [...]. Nagu on öeldud põhjenduses 371, on kaevandamisega seotud tegevus [...] osaline Nouvel Areva pikaajalise elujõulisuse taastamisel. Võttes arvesse majandussüklite väga pikka kestust valdkonnas, peab selles sektoris pikaajaliselt tegutseda soovival ettevõtjal olema portfellis pidevalt erinevas arengufaasis kaevandamisprojekte. Areva kontserni kaevandamisega seotud projektid, millele on osutatud põhjenduse 390 punktides a–d, on eeskätt suunatud kaotatud tootmisvõimsuse asendamisele [...].

(394) Lisaks sellele on tuumaenergia arendamise ambitsioonikat strateegiat kasutava Areva kontserni [...] elujõulisuse taastamiseks vaja arendada ka kontserni tegevust. [...]. Asjaomaste projektide näol on tegemist koos ettevõtjaga [...] asutatavate ühissettevõtjatega. Analüüsides põhjenduse 390 punktides a, d, e, g, h, j ja q osutatud projekte [...], leiab komisjon, et need on olulisel kohal Areva kontserni [...] arendamise strateegias, mis on samuti vajalik ettevõtja pikaajalise elujõulisuse taastamiseks.

(395) Sama lähenemist tuleb kohaldada Areva kontserni [...] arendusprojektide suhtes.[...] Nendele projektidele [...] osutatakse põhjenduse 390 punktides o ja p.

(396) Üks projektide rühm [...] hõlmab [...], mille näol on tegemist dünaamiliste turgudega, millel Areva kontsern peab jääma tegutsema, et tagada oma ümberkorralduskava edukus. Nendele projektidele osutatakse põhjenduse 390 punktides i–n.

(397) Seoses projektiga, millele osutatakse põhjenduse 390 punktis f ja mis hõlmab [...], tuleb märkida järgmist.

(398) Komisjon võib heaks kiita mis tahes osaluse omandamise, mis on vajalik Areva kontserni pikaajalise elujõulisuse taastamiseks ning ei kujuta endast möödahiilimist kohustusest piirata Areva kontserni tegevust olemasolevatel turgudel. Kavatsusest sellise osaluse omandamiseks ja asjaoludest, mis võimaldavad komisjonil veenduda, et need tingimused on täidetud ning vajaduse korral kiita heaks või mitte seista vastu omandamisele, tuleb komisjonile teatada mõistliku aja jooksul ümberkorralduskava järelevalve raames.

(399) Teiseks, vastavalt suuniste punkti 84b sätetele kohustuvad Prantsuse ametiasutused tagama, et Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ei kasuta saadavat toetust konkurentsieelisena oma toodete ja teenuste turustamisel.

5.2.8. Abi läbipaistvus

(400) Suuniste punkti 38 g kohaselt peab liikmesriikidel, komisjonil, ettevõtjatel ja avalikkusel olema hea juurdepääs kõigile asjaomastele õigusaktidele ja nende alusel antavat abi käsitlevale teabele. See tähendab, et tuleb järgida suuniste punktis 96 sätestatud läbipaistvusnõudeid.

(401) Komisjon märgib, et Prantsuse ametiasutused on tõendanud, et suuniste punktis 96 sätestatud läbipaistvusnõudeid järgitakse. Eeskätt kohustuvad Prantsuse ametiasutused tegema laiale avalikkusele kättesaadavaks läbipaistvust käsitlevas teatises⁽⁶⁰⁾ nõutava teabe. See teave on kättesaadav veebisaidil <https://www.legifrance.gouv.fr> või veebisaidil <http://www.economie.gouv.fr/agence-participations-etat>.

⁽⁶⁰⁾ ELT C 198, 27.6.2014, lk 30.

6. PRANTSUSMAA VÕETUD KOHUSTUSED

(402) Komisjon meenutab kohustusi, mis Prantsusmaa võttis käesoleva menetluse raames.

(403) Prantsuse ametiasutused võtsid järgmised kohustused:

- a) Areva kontserni väljumine reaktoritega seotud tegevusvaldkondadest on täielik, seega ei jää ettevõtjatele Areva SA ja Nouvel Areva pärast komisjonile teatatud ümberkorralduskava elluviimist enam mingit kapitaliosalusel põhinevat seost ettevõtjaga Nouvel Areva NP;
- b) ümberkorraldusperioodi kestel ei suurenda Areva kontsern Georges Besse II tehase tootmisvõimsust, välja arvatud olemasolevates lepingutes ettenähtud tsentrifuugide hankimine ja paigaldamine [...];
- c) Areva SA tegevus hõlmab üksnes sellist tegevust, mis on konkreetselt ette nähtud komisjonile teatatud ümberkorralduskavaga;
- d) ümberkorraldusperioodi jooksul ei astu EDFi kontrolli all olev Nouvel Areva NP ja ettevõtja Nouvel Areva strateegilisse partnerlusse ega osale muus raamkokkuleppes, millega nähakse ette kaubanduskoostöö, mille raames eelistatakse ettevõtjat Nouvel Areva olukorras, kus ettevõtja Nouvel Areva NP soovib koos tuumamaterjali tarnijaga esitada kliendile pakkumise turgudel, mida on kirjeldatud põhjendustes 344 ja 347 – kütuseelementide tarnimine ja uute reaktorite ehitamine. See kohustus ei takista ettevõtjatel Nouvel Areva ja Nouvel Areva NP teha ühispakkumisi juhul, kui ettevõtja Nouvel Areva osutub valituks kaubanduslike ja tehniliste kriteeriumide alusel;
- e) Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ning nende kontrolli all olevad ettevõtjad ei omanda ümberkorraldusperioodi kestel otseselt ega kaudselt osalusi ettevõtjates, mis ei ole juba nende kontrolli all, välja arvatud põhjenduses 390 osutatud projektid. See kohustus ei laiene ettevõtja Nouvel Areva omanduses olevate osaluste ja otseselt või kaudselt tema kontrolli all olevate osaluste omandamisele, mida tehakse selleks, et hallata i) reaktorite sulgemise fonde, mida Areva kontsern on kohustatud juhtima õigusaktidest või eeskirjadest tuleneva kohustuse alusel; ii) Areva kontserni töötajate pensionifonde; iii) oma likviidsete vahendite paigutamist;
- f) Areva kontsern (Areva SA ja Nouvel Areva) ei kasuta saadavat toetust konkurentsieelisena oma toodete ja teenuste turustamisel.

7. KOKKUVÕTE

(404) Prantsuse riigi osalemine Areva SA ja Nouvel Areva kapitali suurendamises kujutab endast ettevõtjate ümberkorraldamiseks antava riigiabi 4,5 miljardi euro ulatuses.

(405) See abi on kooskõlas suunistes sätestatud kriteeriumidega ning on sellega seoses ka siseturuga kokkusobiv, kui leiab kinnitust reaalse ja ajakohase omapanuse olemasolu vähemalt poolte ümberkorraldamisega seotud kulude ulatuses, st kui osutub võimalikuks kõrvaldada käesoleva otsuse põhjenduses 318 ja artiklis 2 nimetatud kaks edasilükkavat tingimust.

(406) Sellest tulenevalt ei või abi rakendada enne, kui need kaks tingimust on täidetud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

4,5 miljardi euro suurune riigiabi, mida Prantsusmaa kavatseb anda Areva kontsernile, on siseturuga kokkusobiv Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 alusel käesoleva otsuse artiklis 2 sätestatud tingimustel.

Artikkel 2

Käesoleva otsuse artiklis 1 osutatud abi andmine on lubatud järgmiste dokumentide saamisel:

- a) ASNi järeldus Flamanville 3 EPR reaktori surveanuma detailidest süsiniku eraldumise probleemiga seotud kontrollikava tulemuste kohta, ilma et süsiniku eraldumise tõttu vaidlustataks kõnealuste detailide töökohtlikkust, või teise võimalusena komisjonile teatatud EDFi otsus seoses Nouvel Areva NP võõrandamisega, millega kõrvaldatakse Flamanville 3 projekti EPR reaktoriga seoses seatud edasilükkav tingimus, mis hõlmab selle reaktori surveanuma detailides tuvastatud süsiniku eraldumist;
- b) komisjoni heakskiit ettevõtjate EDFi ja Nouvel Areva NP koondumisele.

Artikkel 3

1. Areva kontserni ümberkorralduskava, millest Prantsusmaa teatas, viiakse täies ulatuses ellu.
2. Prantsusmaa esitab komisjonile poolaastaruanded ümberkorralduskava nõuetekohase ellurakendamise kohta, Areva kontserni seisundi kohta turgudel, kus ta tegutseb, ning selle kohta, et Prantsusmaa on täitnud käesoleva otsusega võetud kohustused. Need aruanded esitatakse kogu ümberkorraldusperioodi jooksul alates käesolevast otsusest teatamisest. Esimese aruande peab komisjon kätte saama kuue kuu möödumisel käesolevast otsusest teatamisest.
3. Prantsusmaa teavitab komisjoni käesoleva otsuse artiklis 2a osutatud sündmuste toimumisest.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 10. jaanuar 2017

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER